

**Секція 3. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ І ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ВЕКТОРИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО**

3.1. *Андрієвська Євгенія Валеріївна, Ковальов Анатолій Іванович*
ІНТЕГРАЦІЙНА ПАРАДИГМА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ МАШИНОБУДІВНИХ
ПІДПРИЄМСТВ

3.2. *Арцукевич Катерина Валеріївна*
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

3.3. *Белякова Оксана Володимирівна*
ВИЗНАЧЕННЯ ПРИОРИТЕТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАД СОЦІАЛЬНО-
ЕТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

3.4. *Бондаренко Дарина Євгенівна, Соловцов Петро Олексійович*
НЕОБХІДНІСТЬ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ В УКРАЇНІ

3.5. *Ванзонкіна Катерина Анатоліївна, Шиков Микола Миколайович*
КРИТЕРІЇ КЛАСТИРИЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

3.6. *Васильєва Світлана Василівна, Хрищук Марія Володимирівна*
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

3.7. *Гарасим'як Христина Василівна, Риндач Марина Олексіївна*
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

3.8. *Гізатулін Артем Махмутович, Клеванська Інна Леонідівна*
ВПЛИВ ФАКТОРУ РИЗИКУ НА ГРОШОВІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВ
АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ

3.9. *Гірман Алла Павлівна*
ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В РЕАЛІЗАЦІЇ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

3.10. *Голець Анна Іванівна, Лук'янова Олена Юріївна*
ПОДОЛАННЯ РИЗИКОВИХ СИТУАЦІЙ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА
СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ГОТЕЛЮ «АЛУПКА»

3.11. *Гонтова Наталія Вікторівна, Коваленко Наталія Валеріївна*
ОБГРУНТУВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ МЕХАНІЗМАМИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА АДАПТАЦІЇ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ
ПРОБЛЕМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

3.12. *Грабар Ольга Іванівна*

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ І РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ В ГЛОБАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ДЛЯ УКРАЇНИ

3.13. *Дідківський Сергій Анатолійович, Кушніренко Оксана Миколаївна*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

3.14. *Дулепова Анастасія Романівна, Булах Ірина Вікторівна*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.15. *Зеленкевич Марина Леонидовна*

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ МАЛЫХ ЭКОНОМИК В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

3.16. *Іващенко Алла Іванівна*

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРЕШКОД

3.17. *Кайдановський Кирило Олексійович, Гізатулін Артем Махматович*

ПРОБЛЕМИ АВТОКОРЕЛЯЦІЇ ПРИ ПРОГНОЗУВАННІ ДИНАМІКИ КУРСУ АКЦІЙ

3.18. *Качуріна Анастасія Олександрівна, Касьянова Наталія Віталіївна*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.19. *Кійко Юлія Олександрівна, Смирнов Сергій Миколайович*

ОБҐРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

3.20. *Корженевская Галина Михайловна*

СТРАХОВОЙ РЫНОК РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ

3.21. *Кравченко Віра Олексіївна, Нізовець Вадим Вячеславович*

ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

3.22. *Кравчук Ірина Петрівна, Мікула Надія Анатоліївна*

ТРАНСКОРДОННЕ ПАРТНЕРСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ ЯК ТИПОВА МОДЕЛЬ МЕРЕЖЕВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

3.23. *Кушніренко Оксана Миколаївна*

СУЧАСНІ МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ

3.24. *Лахмієнко Тетяна Сергіївна, Чобіток Вікторія Іванівна*

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

3.25. *Лозинський Ілля Євгенович*

ОБГРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

3.26. *Ляшенко Альона Олегівна, Мірошніченко Тетяна Володимирівна*

РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

3.27. *Мешикова Вікторія Сергіївна*

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ВУГЛЕВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

3.28. *Мельник Наталія Геннадіївна*

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

3.29. *Обозний Павло Володимирович, Кобзева Катерина Василівна*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПЛОЩАДОК У ЗБУТОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ

3.30. *Омельяненко Віталій Анатолійович*

ВИБІР ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

3.31. *Радинський Сергій Віталійович*

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

3.32. *Регрут Наталія Вікторівна, Рындач Марина Алексеевна*

ПРИМЕНЕНИЕ ЭНЕРГОСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОЙ СФЕРЕ

3.33. *Секан Андрій Ігорович*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

3.34. *Синяк Андрій Андрійович, Горчакова Ірина Анатоліївна*

МОЖЛИВІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

3.35. *Струтинська Ірина Володимирівна*
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У
СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

3.36. *Хорольська Яна Геннадіївна, Алейнікова Уляна Сергіївна*
ІНТЕНСИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА
УКРАЇНИ

3.37. *Хринюк Олексій Сергійович, Алексєєнко Максим Станіславович*
ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

3.38. *Цибульська Юлія Орестівна*
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ РИНКІВ ПРАЦІ В
УКРАЇНІ

3.39. *Шаманська Олена Сергіївна*
ОСНОВНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ
ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

3.40. *Шквиря Наталя Олександрівна*
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

3.41. *Яворська Анна Валеріївна, Данилко Валерій Кирилович*
АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ДЕРЕВОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ

**Секція 3. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ І
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВЕКТОРИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У
СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО**

**ІНТЕГРАЦІЙНА ПАРАДИГМА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

*Андрієвська Євгенія Валеріївна,
аспірантка Одеського національного
економічного університету
Jenya_a@bk.ru*

*Ковальов Анатолій Іванович,
д.е.н., професор, зав. кафедри
економіки та управління
національним господарством*

Сучасна економіка потребує великої уваги до економічної стійкості машинобудівних підприємств, забезпечення конкурентоспроможності результатів їх діяльності. Відсутність ефективної системи антикризового моніторингу часто призводить до виникнення і посилення кризових явищ на підприємствах. Негативні наслідки лібералізації цінової політики і пониження конкурентоспроможності підприємств істотно загострили проблему неплатоспроможності багатьох машинобудівних підприємств.

Базові теоретичні основи та реструктуризації, діагностики та основи управління підприємством в умовах кризи висвітлено в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених: Е. Альтмана, І. Ансоффа, І.В. Бабія, Г. Гейця, Л.М. Таранюка, А.В. Тельнова, А.А. Томпсона, Д.А. Уткіна, В.Л. Товажнянського та ін. [1,2,3].

Незважаючи на значний обсяг накопичених у цій сфері знань, має місце певна прогалина в дослідженнях, направлених на синтез системи антикризового управління на основі генерування та відбору найбільш ефективних заходів санації та реструктуризації машинобудівних підприємств,

Сучасну концепцію реструктуризації можна назвати інтеграційною. Основними передумовами інтеграційної парадигми реструктуризації слід вважати:

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

- ускладнення ринкових стосунків і посилення конкуренції;
- глобалізація ринків і розвиток нових інформаційних технологій;
- поширення логістичних підходів в економіці;
- формування кластерів;
- формування підприємств нового типу (розширене підприємство, ресурсозберігаюче підприємство, горизонтальне підприємство, гнучке підприємство).

Відмінними рисами цієї концепції є:

- різноманітність форм організації підприємств;
- гнучка структура, орієнтована на негайне реагування на зміни в зовнішньому середовищі;
- розвиток горизонтальних корпорацій і мережевих організацій;
- пріоритет зовнішніх зв'язків і широке використання логістичних принципів організації бізнесу;
- реалізація парадигми відкритих інновацій.

Якщо традиційний підхід до реструктуризації підприємства виходить з аналізу взаємодії підприємства (його внутрішнього середовища) і його зовнішнього середовища, то інтеграційний підхід розглядає взаємодія трьох компонентів: зовнішнє середовище; бізнес-оточення; внутрішнє середовище. Минулий досвід парадигми закритих інновацій передбачав використання певного знання. У основі парадигми відкритих інновацій лежить новий підхід до формування і використання знань і інша логіка у відношенні використанні ідей. Поняття відкритих інновацій означає, що кошовні ідеї можуть поступати як з самої організації, так і ззовні, і навпаки, можуть з'являтися на ринку в результаті дій як самої організації, так і інших структур.

Запропонована модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства, як передумова реструктуризації, представлена на рис. 1.

Дії механізму управління інноваційним розвитком підприємств полягають в тому, що в процесі управління система (суб'єкт управління), що управляє, ґрунтуючись на об'єктивно існуючих принципах, впливає різними методами на керовану систему (об'єкт управління - інноваційна діяльність) з тим, щоб забезпечити виконання поставлених цілей інноваційного розвитку.

Запропонована модель управління інноваційною діяльністю

*Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції
України у світове пространство*

підприємства дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між ланкою, що управляє, і напрямом, об'єктом управління.

При цьому в запропонованій моделі врахована ініціативна складова інноваційного розвитку підприємства, тобто, передбачаємо, що якщо в рамках державної і регіональної політики створюються стимул-реакції розвитку інноваційної діяльності на підприємствах, то самі підприємства, орієнтуючись на інноваційний шлях розвитку, більш ініціативно беруть участь у всіх програмах інноваційного розвитку, заохочують інноваційну активність учасників інноваційного процесу усередині самого підприємства.

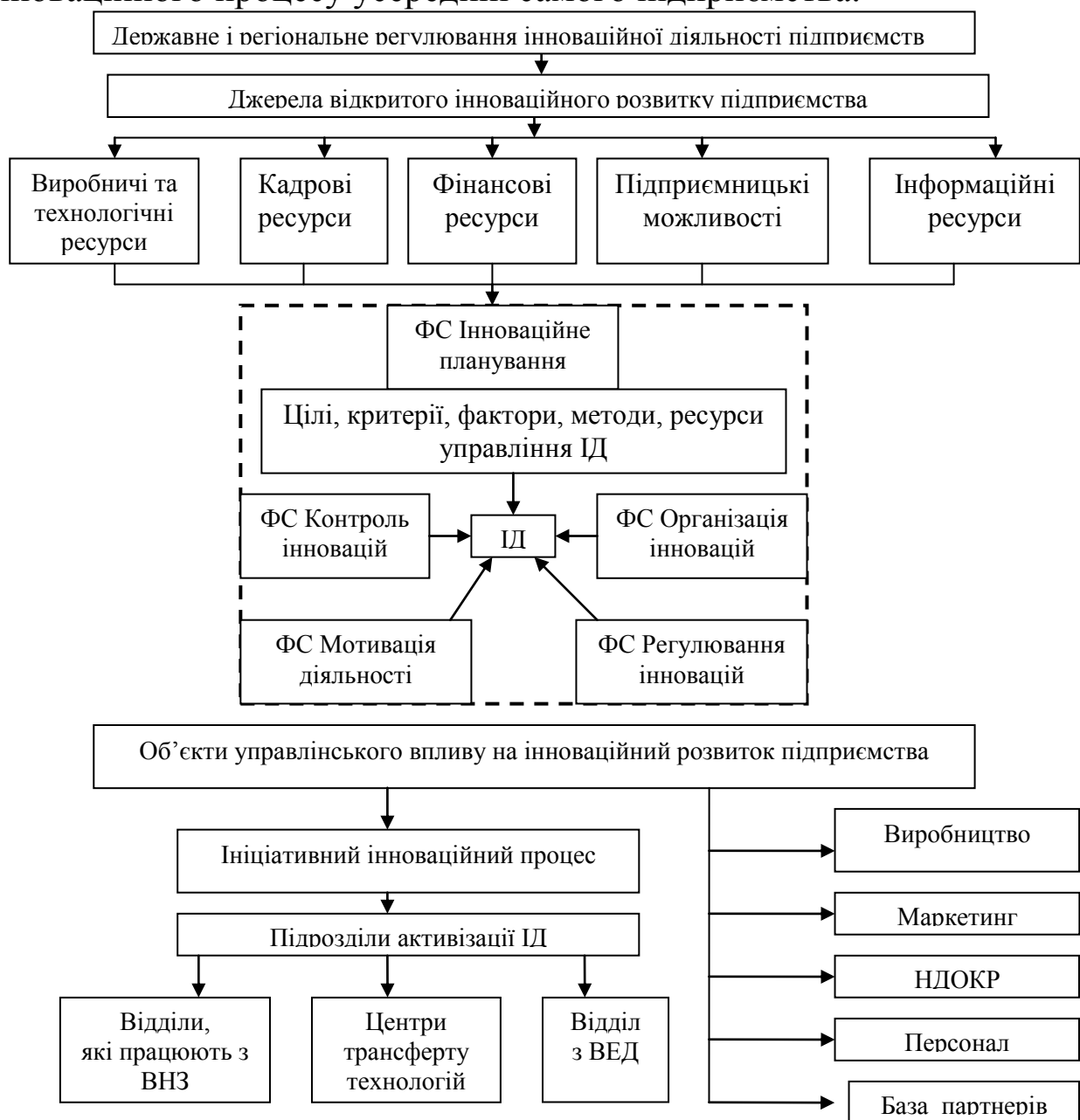

Рис. 1. Модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства

Так, представляється важливою ланкою формування механізму інноваційного розвитку підприємств організацію взаємодій підрозділів і служб підприємства, безпосередньо задіяних в ході інноваційного процесу, із зовнішніми інноваційно активними суб'єктами, зокрема, НДІ і Вузами, які частенько є авторами інновацій і зацікавлені в їх комерціалізації, впровадженні на підприємствах.

Подвійна природа інновацій, в даному випадку, виявляється в тому, що з одного боку, інновації дають підприємству можливість виграти в конкурентній боротьбі, витіснити конкурентів з ринку, отримати конкурентну перевагу, а з іншого боку, інноваційна діяльність, інноваційні технології виробництва і управління служать інструментом обміну досвідом, налагодження ділових зв'язків і формування іміджу підприємства як інноваційно активного учасника ринку.

Таким чином, запропонована модель організаційно-економічного механізму управління відкритим розвитком підприємства, як передумова реструктуризації, яка дозволяє виявити і формалізувати основні взаємозв'язки між ланкою, що управляє, і напрямом, об'єктом управління та враховує ініціативну складову інноваційного розвитку підприємства. У подальшому необхідно удосконалити методику кількісної оцінки синергетичного впливу реструктуризації машинобудівних підприємств в умовах відкритих інновацій.

Література

1. Бабій І.В. Аналіз інноваційних моделей реструктуризації сучасних підприємств / І.В. Бабій // Вісник Хмельницького нац. уні-ту. – 2009. – № 5. – С. 134–138.
2. Геєць Г. Інноваційні перспективи України : монографія / Г. Геєць, В. Семиноженко. – Харків : Вид-во „Константа”, 2006. – 272 с.
3. Горник В.Г. Інвестиційно-інноваційний розвиток промисловості: монографія / В.Г. Горник, Н.В. Дацій – К.: Вид-во НАДУ, 2005. – 200 с.
4. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Інноваційні технології забезпечення антикризового розвитку машинобудівних підприємств / В.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, П.Г. ПЕРЕРВА // Маркетинг інновацій і інновації в

маркетингу: матеріали ІУ Міжнар. наук.-практ. конф., 29.09-01.10.2010р.- Суми: ТОВ „Папірус”, 2010.- С.206-209.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

*Аркукевич Катерина Валеріївна,
аспірантка Донецького державного
університету управління
e-mail: art_catherine@mail.ru*

Світовий паливно-енергетичний комплекс займає важливе місце в міжнародній економіці. Досить відзначити, що чиста доля енергетичної продукції в структурі світового ВВП на сьогодні оцінюється в 10-12%, або приблизно в 1,8 тис. дол. в рік на душу населення. Основними джерелами енергії на сьогодні є геологічні паливно-енергетичні ресурси: нафта, вугілля, газ, горючі сланці, торф, уран і так далі.

Стан і перспективи розвитку світової енергетики значно залежать від її ресурсної забезпеченості. По оцінках експертів, доля вугілля в структурі світового паливно-енергетичного балансу складає близько 27%. Основними її галузями-споживачами є металургія і електроенергетика. З використанням вугілля виробляється приблизно 44% всієї світової електроенергії.

Сьогодні вугільна промисловість України знаходиться в складному економічному та соціальному становищі. Більшість вугільних шахт випускають продукцію, яка поступається своєю якістю закордонним аналогам. Не витримуючи конкуренції на вітчизняному та світових ринках, багато шахт припиняють свою діяльність. Скорочення виробництва тягне за собою соціальні наслідки (утрата робочих місць, доходу, перетворення шахтарських міст та селищ на депресивні території тощо).

Дослідженню інноваційної проблематики вугільної промисловості приділяється значна увага в працях українських та закордонних учених. Значний внесок у розробку проблем організації та розвитку інноваційної діяльності зробили П.Друкер, І.Нонака, Х.Такеучі та ін. Серед українських науковців, які досліджують інноваційну проблематику, можна відмітити В.Гейця,

В.Семиноженка, О.Поповича, М.Семикіну та ін. Для вугільних шахт Донбасу практичні заходи з упровадження нових технологій та технічного переоснащення розробляли В.Ілюшенко, М.Сургай. Разом із тим, цільових досліджень із проблем удосконалення управління інноваційною діяльністю підприємств вугільної галузі для підвищення інноваційної активності та прискорення інноваційного розвитку немає, що негативно впливає на розвиток вугільної галузі України.

Одна з ключових проблем української вугільної галузі в тому, що близько 70% запасів знаходиться в тонких пластах, при відробітку яких витягується велика кількість порожньої породи. При цьому майже третина лав працюють ще по "дідівських технологіях", а кількість лав з механізованими комплексами сучасного рівня дуже мала.

Останнім часом в Україні наголошується тенденція до зростання видобутку вугілля. В той же час, щорік на 3-5% знижується середня кількість очисних, що діють, і комплексно механізованих забоїв. Збільшення обсягів видобутку вугілля відбувається за рахунок зростання навантажень на механізовані забої.

Для ефективного та сталого функціонування вугільної промисловості потрібні її технічне переоснащення, упровадження ефективних інновацій, зміна системи управління, форм власності тощо. Частка інноваційно активних підприємств у вугільній промисловості вкрай низька й складає 6 % від усієї кількості підприємств у галузі. Це не випадково, бо в рейтингу використання технологій та інновацій серед країн світу Україна займає 83 місце, а за здатністю адаптувати нові технології шляхом залучення прямих закордонних інвестицій лише 93 місце [1].

Вугільна промисловість України потребує системних заходів, серед яких треба передбачити:

1. Формування на рівні держави щорік оновлюваного списку інноваційних технологій, устаткування і патентів на технології, які підтримуватимуться державою. На першому етапі цей список повинен бути легко сформований на основі аналізу митної відомості по закупівлях гірського устаткування. На другому етапі на основі цього списку технологій необхідно розробити механізм надання підприємствам державних гарантій, податкових послаблень для

фінансування інвестиційних проектів (у будь-якій формі кредитовою, лізинговою і так далі), але лише з підтримуваного списку.

2. Контроль з боку держави не лише за вживанням нового високотехнологічного устаткування і машин, але і за виведенням застарілих технологій з виробничого процесу. Для цього необхідно сформувавши щорік поповнюваний список «заборонених» технологій.

Як «заборонені» можуть бути застарілі технології і устаткування, що відносяться до середини ХХ століття. Виведення таких технологій із обороту можливе методами технічного регулювання.

3. Враховуючи, що інноваційні устаткування і машини, як правило, дорогі, необхідно для їх вживання встановити апробовані світовою практикою податкові пільги, в числі яких можуть бути: збільшення норми амортизації на високотехнологічне устаткування в 2-3 рази; збільшення до 40-50% долі списання на собівартість інвестиційних витрат при постановці основних засобів на амортизаційний облік; встановлення плати за використання «забороненого» устаткування; надання податкових кредитів, при цьому, якщо протягом 3-х років витрати на НІОКР зростають на 5% в рік, то з річного прибутку корпорації «виробляється» трикратне виключення витрат.

4. Розробити механізми надання компаніям державних гарантій, податкових пільг, інвестицій в будь-якій формі (кредитовою або лізинговою) для фінансування проектів лише із затвердженого державою списку технологій або патентів. З огляду на те, що банки неохоче кредитують вугільний сектор, зважаючи на низьку оцінку вартості зношеного майна, що виставляється для забезпечення кредитів, надання компаніям державних гарантій, в цій схемі може бути одним з дієвих механізмів здобуття ними банківських кредитів.

5. Однією з можливих форм державної підтримки може бути організація галузевого інноваційно-лізингового фонду (компаній), венчурних фондів, що фактично працюють в режимі і нових технологій, що здійснюють надання устаткування для вугільних підприємств.

6. Законодавчо закріпити право власності розробників НДДКР на результати їх інтелектуальної праці в разі фінансування НДДКР із коштів федерального бюджету.

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

7. Залучати іноземний капітал для створення в Україні кооперованого виробництва високотехнологічного устаткування для вугільних компаній.

8. У сфері створення інфраструктури ринку інновацій створити єдину інформаційну систему, в яку може звернутися розробник для пропозиції (від стадії ідеї до конкретної технології) її бізнесу.

9. У сучасних умовах розвитку економіки доцільне впровадження практики розробки і вживання у вугільній галузі галузевих контрактів.

10. Головною частиною галузевого контракту повинен служити індикативний п'ятирічний план, підготовлений і затверджений сторонами. Реалізація подібного плану, що виконується сторонами, стала б логічним розвитком галузевої системи прогнозних документів, в якій на початковому етапі формувалися б списки інноваційних технологій. При цьому інноваційні технології фактично «пред'являли» б вимоги до «Енергостратегії», в рамках якої фіксуються параметри розвитку галузі на 20 років. Індикативний п'ятирічний план служив би інструментом втілення вищеприведених документів в річній і середньостроковій перспективі [2].

Система індикативного планування повинна ґрунтуватися на баченні сторін у встановленому горизонті часу відносно цінового і об'ємного коридору попиту і пропозиції на вугільну продукцію. Формування плану може здійснюватися за системою «поворотних планів», що добре зарекомендувала себе на практиці. В цьому випадку вугільна промисловість, як складова частина плану розвитку паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), набуває індикативної форми і затверджується на п'ять років. У системі поворотних планів головне завдання Міністерства палива та енергетики України полягає в адаптації сумарних планів підприємств до прогнозованого рівня досягнення макроекономічних показників в цілому по країні [3].

Окрім формування п'ятирічних показників, індикативний план повинен включати заходи і необхідні нормативні, законодавчі акти. П'ятирічний індикативний план повинен щорік коректуватися, а невиконані сторонами узяті зобов'язання і параметри планових показників повинні обговорюватися з метою виявлення і фіксації причин їх невиконання і прийняття подальших погоджених з бізнесом дій, що коректують. Невиконані у контракті зобов'язання

сторін повинні піддаватися взаємним претензіям з метою підвищення відповідальності сторін за раніше прийняті на себе зобов'язання [4].

Пропонована система заходів по підтримці інновацій у вугільній промисловості України доповнюється основними технічними і технологічними напрямками інноваційної діяльності, до яких можуть бути віднесені передові рішення, вже активно вживані в окремих компаніях по видобутку вугілля в Україні, які дають позитивні результати, і їх доцільно розповсюдити на інших підприємствах, басейнах, родовищах [5].

Впровадження в практику системи заходів з підтримки інновацій у вугільній промисловості України і основних напрямів інноваційної діяльності вугільної промисловості дозволить створити умови для значного зростання обсягів видобутку вугілля в окремих басейнах і родовищах.

Література

1. Горбулин В. Украине нужна новая промышленная политика, которая бы отвечала национальным интересам / В. Горбулин // Зеркало недели. - 2010. - № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zn.ua>
2. Вареник Е. А. Концепция инновационного развития угольной отрасли на основе кластеризации / Е. А. Вареник, Р. М. Лазерник // Уголь Украины. - 2010. - № 6. - С. 12-15.
3. Геєць В. М. Інноваційні перспективи України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко. - Харків: Константа, 2006. - 272 с.
4. Гірничий закон України від 06.10.1999 №1127-XIV зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. - 1999.- № 50. - С. 433.
5. Горбулин В. Украине нужна новая промышленная политика, которая бы отвечала национальным интересам / В. Горбулин // Зеркало недели. - 2010. - № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zn.ua>.
6. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

ВИЗНАЧЕННЯ ПРИОРИТЕТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАД СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

*Белякова Оксана Володимирівна,
доцент Донецького національного
університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
e-mail: tttt66t@yandex.ru*

В Україні у зв'язку зі зміною характеру вітчизняного ринку за останні роки, прийнятими заходами щодо інтеграції вітчизняної економіки у світову й необхідністю максимального обліку вимог, пропонованим до України як члена ВТО, відчувається потреба вдосконалювання методики сертифікації, обґрунтування її законодавчої й нормативної баз і переходу до більш гнучких форм підтвердження відповідності, прийнятим у світовій практиці. Для цього необхідно не тільки впорядкування діючих законодавчих актів, але й розробка нових законів. Прийнятим законом «Про внесення зміни й доповнень у Закон «Про сертифікацію продукції й послуг» установлено, що підтвердження відповідності може проводитися за допомогою прийняття виготовлювачем (продавцем, виконавцем) декларації, що підлягає реєстрації й має юридичну чинність після реєстрації нарівні із сертифікатом [3].

Досвід роботи України у ВТО показав, що мова повинна йти про прагнення до великого взаєморозуміння у всіх областях, пов'язаних із забезпеченням якості продовольства при міжнародному товарообміні, зближенні концепції й підходів до розробки стандартів. Першочергове завдання при цьому - гармонізація стандартів на методи ідентифікації й випробуванні продукції.

Необхідні аналогічні міри й по захисту внутрішнього ринку, зокрема уточнення підходів до сертифікації імпортованої продукції, що дублює найменування вітчизняної продукції, що представляє історично сформовану цінність. Вона не може бути ідентифікована (отже, і сертифікована) у цій якості через те, що умови її виробництва, особливості технологій відрізняються від прийнятих в Україні

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

Разом з тим у закордонному законодавстві особлива увага звертається на необхідність інформації про справжнє походження продукту, регіон його виробництва, його «натуральності» і на пов'язані із цим специфічні вимоги до умов виробництва й контролю. Це питання актуальне для нашої країни. Введення таких же норм сприяло б посиленню марки товарів, якість яких визначається місцем і умовами їхнього виробництва.

Актуальність проблем створення системи державного контролю, адекватної ринковим умовам господарювання, визначає необхідність розглядати її в якості найважливішої складової частини адміністративної реформи.

Закордонний досвід свідчить, що в ЄС, США, Японії й інших розвинених країнах державний контроль за якістю й безпекою продукції зосереджений, як правило, у руках однієї-двох служб.

Для посилення держконтролю за якістю продукції, забезпечення населення екологічно безпечною продукцією, а підприємства - безпечними технологіями необхідне зміцнення вертикалі державного керування службами якості, ліцензуванні окремих видів діяльності, розробці й затвердженні нормативних актів з питань виробництва, обліку, технології переробки й раціонального використання ресурсів.

Підвищення якості продукції й продовольства - стратегічне завдання, що вимагає вироблення національної політики в цій області й розробки довгострокової програми при сприянні Європейського союзу за вимогами проекту ТАСИС. Перехід до ринкової економіки, розширення ринку збуту продукції обумовлюють необхідність використання досвіду Європейських країн у підвищенні конкурентоспроможності продукції.

Розробку науково обґрунтованої стратегії розвитку ринку екологічно чистої продукції необхідно засновувати на концепції соціально-етичного маркетингу. Відповідно до соціальної орієнтації суспільного розвитку доцільно визначити пріоритетні напрямки розвитку сфери споживання, шляхи подолання деформацій у структурі ринку, оцінити сильні й слабкі сторони вітчизняного промислового комплексу, а також можливості й погрози, обумовлені зовнішнім середовищем. У міру економічного розвитку соціальна роль ринку екологічно чистої продукції зростає, оскільки змінюються потреби суспільства. У рамках концепції соціально-етичного

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

маркетингу головним завданням є забезпечення благополуччя суспільства шляхом об'єднання інтересів виробників і споживачів, досягнення єдності економічних і соціальних цілей учасників процесу.

Для вітчизняних підприємств, що мають стратегічний потенціал росту та функціонують стабільно на внутрішньому ринку й планують зміцнювати позиції на міжнародному, проблема використання еколого-економічних механізмів управління може вирішуватися з урахуванням наступних основних принципів [1]:

- оцінка внутрішніх можливостей підприємства з переорієнтації на випуск товарів з екологічною орієнтацією;

- використання концепції екологічного маркетингу в системі пошуку джерел росту стратегічного потенціалу присутності на ринку;

- оцінка відносини споживача до наявності властивостей екологічності й безпеки продукту, упакування;

- перегляд критеріїв формування асортиментів продукції, аналіз комерційних характеристик потребуючої першочергової зміни у бік екологічності, екологічне маркування;

- аналіз витрат виробництва поліпшених продуктів, можливостей цінової диференціації, оцінка норми прибутковості у зв'язку з екологічним поліпшенням та інші.

Потенційні вигоди від застосування стандартних інструментів екологічного маркетингового керування можуть полягати в наступному:

- виявлення потенціалу зниження витрат у зв'язку з переходом на енергозберігаючу, озонобезпечну технологію виробництва холодильного встаткування;

- підвищення мотивації споживачів до здійснення покупок на основі комплексу маркетингових комунікацій;

- підвищення інноваційного потенціалу підприємства за рахунок залучення додаткових інвестицій на соціально значимі проекти збільшення екологічності товарів і технологій виробництва;

- спрощення доступу до кредитування через систему мережних структур по підтримці й просуванню передового досвіду в області еко-ефективності;

- поліпшення конкурентоспроможності продукції за рахунок збалансованого розвитку внутрішніх (витрати) і зовнішніх (якість)

конкурентних переваг і збільшення прибутковості виробництва в цілому.

У сучасних умовах поворот до екологічного виробництва, заснованому на економічній і соціальній вигоді, як для виробників, так і для споживачів і суспільства в цілому, можливий винятково на принципах екологічного маркетингу. Крім чисто економічного ефекту й стратегічних переваг для виробників, він виконує функцію глобальної суспільної корисності, піднімаючи у свідомості споживачів екологічні проблеми, що накопичилися, та вирішуються за допомогою пропозиції унікальних екологічно чистих і безпечних продуктів.

По мірі росту добробуту людей, потреба в якісних і безпечних продуктах об'єктивно зростає і стає вагомішою. В економічно розвинених країнах значну частину споживчого ринку представляє ринок ЕЧТ. В Україні є певні передумови для інтенсивного розвитку сегментів цього ринку, однак його розвитку заважає ряд обмежень і неузгодженостей нормативно-правового, організаційного, технологічного характеру. Серед них особливу роль відіграє обсяг і структура попиту населення. Тому маркетинговий аспект формування й розвитку вітчизняного ринку ЕЧТ має пріоритетне значення [2].

Таким чином, високі вимоги, пропоновані покупцями до якості екологічно чистої продукції, обумовлюють необхідність створення й функціонування системи сертифікації об'єктів виробництва й інфраструктури за умов реалізації вимог соціально-етичного маркетингу.

Література

1. Алексеенко О. Д. Экологический маркетинг как новая философия бизнеса / О. Д. Алексеенко // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – Суми : Вид-во СумДУ, 2000. – Вип. 2. – С. 283-285.
2. Должанський І.З. Організація процесу формування та розвитку ринку екологічно чистих товарів. / І.З. Должанський, О.В. Белякова / Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2009. – 235с.
3. Скрипчук П.М. Організаційно-економічні основи запровадження екологічної стандартизації і сертифікації. Монографія / Рівне: НУВГП, 2010. – 259 с.

НЕОБХІДНІСТЬ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ В УКРАЇНІ

*Бондаренко Дарина Євгенівна,
студентка Донецької філії
Європейського університету*

*Соловцов Петро Олексійович,
к.т.н., доцент Донецької філії
Європейського університету
e-mail: SmirrnovSergey@mail.ru*

Тіньова економіка – одна з найважчих загроз фінансовій безпеці держави. Це явище притаманне всім країнам незалежно від їх моделі та рівня соціально – економічного розвитку. Стан фінансово-кредитної сфери України протягом останніх років характеризується значним розширенням масштабів тіньової економіки та посиленням її негативного впливу. Тіньова економіка є важким і актуальним предметом для дослідження; це явище, яке відносно легко визначити, але неможливо точно виміряти, тому як інформація такого роду не підлягає розголошенню.

Явище тіньової економіки та шляхи її запобігання розглянуто у працях таких вчених, як З. Варналій, О. Турчинов, О. Засанська. Відмічається, що тіньова економіка не лише складає помітну частину фінансово-економічної діяльності, але і продовжує неухильно зростати. В Україні - це не окреме явище, а результат системної кризи економіки. При переході від соціалістичних форм організації економіки до ринкових відбулася реструктуризація тіньового сектора економіки, стався його масштабний розвиток і його пристосування до нових умов соціального існування.

Виділяють три групи чинників, які сприяють розвитку тіньової економіки. А саме: економічні чинники, соціальні чинники, правові чинники [1, с.21]. Важливим є той факт, що тіньова економіка у ряді випадків виконує і позитивну роль, а саме: створює робочі місця, яких недостатньо в умовах офіційної економіки; - є засобом виживання і поліпшення умов життя більшості громадян [2, с.18]. За даними Міністерства економіки України в 2011 році рівень тінізації української економіки оцінюється на рівні в межах 38-40% від

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

офіційного ВВП. Тобто він перевищує критичний рівень, який, за оцінками західних експертів складає 30-35 % ВВП [3].

Тіньова економіка - суперечливе явище, чим і пояснюється існування великої кількості різноманітних поглядів на можливе рішення цієї проблеми : зміна державної політики, зниження витрат і підвищення рентабельності бізнесу, підвищення вартості робочої сили, боротьба з корупцією, забезпечення прозорих умов діяльності і гармонізація економічних інтересів різних суб'єктів економіки.

Тіньова економіка чинить значний негативний вплив на всі соціально-економічні процеси, які відбуваються в суспільстві. Без урахування тіньової економіки не можливо здійснити економічний аналіз на макро- і мікро- рівнях, ухвалити ефективні управлінські та законодавчі рішення. Поширення тіньової економіки веде до різкого зниження ефективності державної політики, утруднення, а подекуди – й неможливості регулювання економіки ринковими методами, із застосуванням інструментів грошово-кредитної й податкової політики.

До основних пріоритетів економічної стратегії в Україні, які сприятимуть детінізації української економіки варто віднести наступне. Вдосконалення монетарної політики – основними завданнями у цій сфері повинно стати заохочення зменшення розриву рівнів депозитних та кредитних відсоткових ставок комерційних банків; розширення банківського кредитування галузей, визначених як пріоритетні, підприємств, які мають перспективи швидкого обігу капіталу та гарантованого збуту продукції; забезпечення стабільності номінального обмінного курсу гривні; удосконалення механізмів гарантій збереження внесків населення у фінансово-кредитних установах.

Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва – надання правового та методичного сприяння заснуванню малих підприємств, складанню інвестиційних планів та програм, індивідуальній підприємницькій діяльності, іншим формам самостійного інвестування заощаджень та самозайнятості населення тощо, розвиток бізнес-інкубаторів, точкових територіально-виробничих зон, технопарків тощо; забезпечення підвищення (безкоштовно для підприємств) кваліфікації керівних кадрів державних і приватних підприємств щодо основних положень

сучасної теорії і практики менеджменту, бухгалтерського обліку, фінансового планування, управління персоналом, маркетингу тощо.

Здійснення податкової реформи – основними завданнями податкової реформи, однієї з найважливіших складників усієї стратегії довготермінового розвитку української економіки, повинно стати значне зниження і вирівнювання податкового навантаження, спрощення податкової системи, посилення податкового контролю за рівнем витрат виробництва, мінімізація витрат виконання й адміністрування податкового законодавства [4, с. 188].

Доцільно розробити комплексний механізм легалізації тіньових форм економічної діяльності з орієнтацією на створення привабливих умов для їх повернення в правове поле держави. Крім того:

- слід всіляко стимулювати безготівковий грошовий обіг. Наприклад, громадянам, що отримали доходи на банківський рахунок і не скориставшись ними, як готівкою, можна враховувати половину сплаченого ними ПДВ;

- важливо децентралізувати, зміцнити судову і правоохоронні органи, закріпивши за відповідними інститутами частину податкових доходів.

Реалізація передбачуваних заходів приведе до зниження об'єму кредитних і фондкових операцій при забезпеченні їх ефективності і надійності. Значно зростуть масштаби безготівкових розрахунків. Держава отримає приріст бюджетних доходів і витрат. Менеджери набудуть перспективи зміцнення свого положення легальним чином замість вимушеної тактики розкрадання залишків майна підприємства.

Література

1. Горобців Е.С. Тіньова економіка в умовах системної кризи/ Е.С. Горобців, Б.М. Тимченко // Економіка України. - 2010. - №8. - с. 20-22.

2. Буніч А. П. Тіньова економіка / А.П.Буніч, А.И. Гуров. - М.: Економіка, 2010. – с. 17-19.

3. Корреспондент.Net// Інтернет - ресурс. Режим доступу: <http://korrespondent.net>.

4. Кондрат І.Ю. Тіньова економіка: сутність та сучасний стан в Україні/ І.Ю. Кондрат, Т.П. Миндюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.2. – С. 186-190.

КРИТЕРІЇ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

*Ванзонкіна Катерина Анатоліївна,
магістр Донбаського
державного технічного університету*

*Шиков Микола Миколайович,
к.т.н., доцент Донбаського
державного технічного університету
e-mail: k.a.vanzonkina@gmail.com*

Для забезпечення високих темпів економічного росту та диверсифікації економіки країн, виникла потреба у стабілізації міжнародних відносин логістичних суб'єктів шляхом утворення більш високого рівня інфраструктур, яким є система логістичних кластерів.

Логістичний кластер представляє собою утворення взаємопов'язаних компаній, функціонування яких в об'єднаній системі дозволяє здобути більше користі для кожного.

При виборі учасників кластеру стає питання критерію їх відбору, тому тема дослідження є актуальною.

Достатньо велику увагу питанням розвитку кластерів приділяють як вітчизняні вчені так і вчені ближнього зарубіжжю такі як, Т.В.Дзядук, М.П.Войнаренко, С.І. Соколенко, В.І. Захарченко, О.В. Посилкіна, В.Кислий, Л.П.Ковальська та ін. Більшість вказаних авторів сходяться на думці, що саме кластерні утворення сприяють інструментам трансформації економіки, укріпленню конкурентноздатності та посиленню синергетичного ефекту, та посиленню економічної безпеки як самих учасників кластеру, так і держав.

Кластер – сконцентрована на деякій території група взаємопов'язаних компаній: постачальників продукції, комплектуючих та спеціалізованих послуг; інфраструктур; науково-дослідницьких інститутів; вузів та інших організацій, які взаємодіють один з одним тим самим взаємно доповнюють один одного та

посилюють конкурентні переваги окремих компаній та кластеру в цілому [1].

Зважаючи на те, що ціллю будь-яких комерційних організацій є отримання прибутку, за критерій кластеризації можна обрати оптимальність розподілу прибутку, отриманого в результаті синергетичного ефекту при створенні логістичного кластеру.

Обраний критерій можна віднести до так званих ігор з обов'язковою угодою, яка характеризується наступним:

- учасники ігор прагнуть до кооперації, яка дозволена правилами;
- критерії економічної корисності може бути не єдиною для учасників, які прагнуть до об'єднання;
- крім учасників ігри присутній арбітр, до функцій якого входить знаходження розподілу для учасників неантагоністичного конфлікту який розглядається.

Існує декілька арбітражних схем, розглянемо одну з них – арбітражне рішення, так званий «вектор Шеплі», який запропоновано нобелівським лауреатом 2012 року в галузі економіки Ллойдом Шеплі [3].

У загальному випадку всі учасники неантагоністичного конфлікту поділяються на «болвана» та «носія». Гравець називається «болваном» (b), якщо він не здатний збільшити виграш ні однієї з коаліцій (S), до якої b він не приєднався, тобто для гравця – «болвана» виконується співвідношення:

$$V(S \cup b) = V(S) + V(b) \quad \text{для } \forall b \in B \subset N. \quad (1)$$

де B – множина «болванів» у грі (I, V) .

Підмножина всіх не «болванів» називається «носієм» гри $T \subset N$ для якого

$$V(S) = V(S \cap T) + \sum_{b \in S} V(b), \quad (2)$$

для $\forall S \subset B \subset N; T \subset N$, при цьому

$$T = N \setminus B. \quad (3)$$

Для ігор, які представлені у 0-1 редуковній формі, співвідношення (1) та (2) відповідно приймуть вид:

$$V(S \cup b) = V(S) \quad \text{для } \forall b \in B \subset N \quad (4)$$

$\exists T \subset N$ таке, що $V(S) = V(S \cap T)$

для

$$\forall S \subset N. \quad (5)$$

Ще одною змістовною пропозицією Шеплі є пропозиція о том, що якщо гравець бере участь у різних іграх з однією і тією ж кількістю гравців n , то його підсумковий виграш буде визначатись як сума виграшів, отриманих ним у кожній з гри [4].

Згідно з розглянутим вище змістовним поняттям та припущеннями, арбітр кожної кооперативній грі (I, V) може поставити у відповідності вектор, названим вектором Шеплі:

$$\Phi(V) = (\phi_1(V), \phi_2(V), \dots, \phi_n(V)), \quad (6)$$

Компоненти $\phi_i(V) (i = 1, \dots, n)$ якого можна інтерпретувати як корисності, які отримують гравці в результаті дележа спільного виграшу, отриманого від об'єднання усіх учасників.

Розглянуті поняття та припущення у формалізованому вигляді були відображені Шеплі у несуперечливій та повній системі аксіом:

- симетрія: нехай π - довільна перестановка гравців, до того ж $V(S) = V(\pi(S))$, тоді

$$\phi_i(V) = \phi_{\pi(i)}(V), \quad (7)$$

де через $\pi(i)$ позначен образ гравця i при перестановці π .

Ця аксіома стверджує, що виграші гравців не залежать від їх порядкових номерів у довільній перестановці.

- оптимальність за Парето:

$$\sum_{i \in I} \phi_i(V) = V(I). \quad (8)$$

Оптимальність за Парето означає, що не існує варіанту розподілу загального виграшу $V(I)$, отриманого від об'єднання всіх учасників неантагоністичного конфлікту, у якому виграш хоча б одного з гравців збільшився, не зменшивши виграш інших гравців.

- ефективність: якщо для будь якої коаліції $S \subset I$ виконується рівність

$$V(S \cup \{i\}) = V(S), \text{ то} \quad (9) \\ \phi_i(V) = 0$$

Ця аксіома стверджує, що у розподілі загального виграшу, отриманого від об'єднання гравців «болван» не приймає участь; це пояснюється тим, що він не вигідний для коаліції, тому що його приєднання до неї не здатно збільшити виграш цього кластеру.

- агрегація: якщо характеристична функція W гри (I, W) дорівнює сумі характеристичних функцій V та U відповідно для ігор (I, V) та

(I, U) , що передбачає для будь-якого кластеру $S \subset I$ справедлива рівність

$$\begin{aligned} W(S) &= V(S) + U(S), \text{ то} & (10) \\ \phi_i(W) &= \phi_i(V + U) = \phi_i(V) + \phi_i(U), i \in I. \end{aligned}$$

Ця аксіома стверджує, що якщо гравець i приймає участь в двох іграх (I, V) та (I, U) , то його стоговий виграш $\phi_i(W)$ буде визначатись як сума виграшів $\phi_i(V)$ та $\phi_i(U)$, отриманих ними у кожній з цих ігор.

Єдність дележа Шеплі для будь-якої кооперативної гри (I, V) зумовлена наявністю та єдністю функцій Φ , задовольняючих аксіоми 1-4.

Компоненти вектору Шеплі визначаються рівністю [5]:

$$\phi_i(V) = \sum_{s \subset I} \frac{(|S|-1)!(n-|S|)!}{n!} [V(S) - V(S \setminus \{i\})]. \quad (11)$$

Описаний у статті критерій кластеризації окремих міжнародних логістичних суб'єктів можуть бути використані при прийнятті рішення про утворення логістичних кластерів. Даний метод дозволяє обрати найбільш оптимальний склад логістичного кластеру при цьому кожний учасник кластеру завдяки синергетичному ефекту отримає максимально можливий прибуток.

Література

1. Pierre Desrochers. Cluster-Based Economic Strategy, Facilitation Policy and the Market Process. // The Review of Austrian Economics, 17:2/3, 233–245, 2004. // 2004 Kluwer Academic Publishers. Manufactured in The Netherlands.

2. Соколенко С. Промышленная и территориальная кластеризация как средство реструктуризации // Социальные аспекты и финансирование индустриальной реструктуризации / Материалы конференции 26-27 октября 2003 г. – М: Региональный форум, 2003. – С.24-28.

3. Фомин, Г.П. Математические методы и модели в коммерческой деятельности: Учебник / Г.П. Фомин. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 544с.

4. Воробьев, Н.Н. Теория игр. Лекции для экономистов-кибернетиков/ Н.Н. Воробьев. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1974. – 160с.

5. Интрилигатор, М. Математические методы оптимизации и экономическая теория /М. Интрилигатор. – М.: Айрис-пресс, 2002. – 575с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

*Васильєва Світлана Василівна,
к.е.н., ст. викладач КФ ДВНЗ
«Запорізький національний
університет»
kurhatova@mail.ru*

*Хрищук Марія Володимирівна,
студентка КФ ДВНЗ
«Запорізький національний
університет»*

Якість займає ключову позицію в економічній та соціальній стратегії розвинутих країн, а рівень якості є надійним індикатором загального стану економіки. У ринкових умовах, коли посилюється конкурентна боротьба, особливої гостроти набувають питання сертифікації та управління якістю як організації в цілому, так і продукції зокрема.

Стан справ в області управління якістю для підприємств України не можна визначити як задовільний. Розвиток експортних відносин показав, що продукція вітчизняних підприємств є неконкурентоспроможною на світовому ринку саме по якості.

Теоретико-методологічні й економіко-організаційні аспекти управління витратами на забезпечення якості продукції відображені в роботах провідних вітчизняних і зарубіжних вчених економістів: І. Ансоффа, Л. Водачека, З. Ш. Гейлера, А.В. Гличева, Д. Джуран, Л.В. Дікань, Ю.Б. Іванова, Д.С. Демиденко, В.Е. Ластовецького, Л.А. Матвєєва, В.Ю. Огвоздіна, Г.С. Одінцової, В.В. Окрепілова, В.С. Пономаренка, О.І. Пушкаря, В.М. Соколенко, С.А. Стукова, А. Субето, А. Фейгенбаума, З.Ю. Хамдамова, Д. Харрінгтона та ін.

Управління якістю — скоординована діяльність, яка полягає у спрямуванні та контролюванні організації щодо якості [6].

Спрямування та контролювання щодо якості звичайно охоплює:

- розроблення політики в сфері якості і цілей у сфері якості;
- планування якості;
- контроль якості;
- забезпечення якості і поліпшення якості.

Управління будь-яким процесом, в тому числі й процесом підвищення якості, починається із визначення об'єктів, цілей, ресурсів та методів управління.

Об'єктами управління процесом підвищення якості можуть виступати:

- кінцевий продукт;
- проміжні продукти;
- технологічні процеси;
- управлінські процеси;
- сировина, матеріали, комплектуючі;
- безпека та екологія, тощо [5].

Концепція системи якості полягає в комплексності підходу до покращення результатів. В зв'язку з цим важливим є момент визначення спектру потенційних об'єктів, які будуть складати цю систему, тому що спрямування зусиль виключно в одному напрямку може призвести до дестабілізації системи в цілому. Іншим важливим аспектом є визначення пріоритетів і побудови ієрархії цінностей, що надасть можливість оптимально розподілити зусилля компанії в процесі створення та розвитку системи якості [4, с. 145].

Метою процесу в цілому є підвищення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства за рахунок підвищення якості продукції та всіх супутніх процесів, що можна оцінити за допомогою параметрів якості. Параметри якості, в свою чергу, визначаються тією сферою діяльності, в якій розгортається той чи інший процес.

Методи управління тісно пов'язані з об'єктами управління й націлені на забезпечення досягнення цілей управління шляхом оптимального використання засобів та ресурсів управління [1, с. 247].

В основі методів управління якістю покладено системний підхід, який передбачає:

- розглядання всіх подій, явищ та процесів в їх взаємозв'язку (розуміння того, що всі вони є частиною однієї складної системи);

- визначення пріоритетів;
- робота з причинами, а не з їх наслідками;
- систематичність (доведення будь-якої справи до логічного завершення).

Шість етапів системного підходу:

1. Виявлення проблеми.
2. Аналіз причин.
3. Планування рішення.
4. Виконання плану.
5. Перевірка результатів.
6. Впровадження змін [9].

Система управління якістю (далі СУЯ) — сукупність взаємозалежних і взаємодіючих елементів для розробки політики і цілей в області якості і досягнення цих цілей за допомогою скоординованої діяльності (робіт) на вибір її напрямку і керуванню організацією стосовно до якості.

Головна задача СУЯ — не контролювати кожен одиницю продукції, а зробити так, щоб не було помилок у роботі, що могли б привести до появи браку (недоброякісної продукції і послуг).

Система управління якістю розробляється з урахуванням виробничої діяльності підприємства та особливостей конкретної продукції, що випускається. Це означає, що коли на підприємстві виробляють кілька видів товарних пропозицій, для кожного з них створюють відповідну систему управління якістю.[2, с. 304]

Система якості містить у собі також систематичну діяльність відповідно до встановлених вимог, виявлення недоліків і постійний пошук шляхів поліпшення. Система якості в організації призначена, насамперед, для задоволення внутрішніх потреб управління організацією. Система управління якістю має охоплювати всі стадії життєвого циклу товарів. Процес створення, розподілу, реалізації та використання продукції складається з багатьох елементів і має назву «петля якості (спіраль якості)». До основних елементів «петлі якості» належать:

- 1) маркетинг, пошук та вивчення ринку;
- 2) розроблення технічних вимог, проектування продукції;
- 3) матеріально-технічне постачання;
- 4) підготовка та розроблення виробничих процесів;
- 5) виробництво;

- б) контроль, здійснення випробувань та обстежень;
- 7) пакування та збереження;
- 8) реалізація і розподіл продукції;
- 9) монтаж і експлуатація;
- 10) технічна допомога та обслуговування;
- 11) утилізація після використання.

Система якості має функціонально керувати, забезпечувати та поліпшувати кожний етап «петлі якості» [3, с. 376].

Отже, управління якістю — це виключно діяльність оперативного характеру, спрямована на виконання вимог до якості, вилучення невідповідностей та проблем, пов'язаних із поганою якістю. Управління якістю включає визначення об'єктів, цілей, ресурсів та методів управління. Методи управління націлені на забезпечення досягнення цілей управління шляхом оптимального використання засобів та ресурсів управління. В основі методів управління якістю покладено системний підхід. Метою процесу управління якістю є підвищення прибутковості та конкурентоспроможності підприємства за рахунок підвищення якості продукції та всіх супутніх процесів, що можна оцінити за допомогою параметрів якості.

Література

1. Бичківський Р. Управління якістю: Навч. посіб./ Бичківський Р. — Л., 2007. — 329 с.
2. Варжапетян А.Г. Менеджмент якості. / А.Г. Варжапетян — М., 2005. — 354 с.
3. Мазур І.І. Управління якістю. / І.І. Мазур — М., 2005. — 401 с.
4. Фомічев С.К., А.А. Старостина, Н.І. Скрябіна Основи управління якістю./ С.К. Фомічев, А.А. Старостина, Н.І. Скрябіна — К.: МАУП, 2007. — 196 с.
5. www.pidruchniki.ws
6. uk.wikipedia.org
7. В.Ю. Огвоздін Управління якістю. / В.Ю. Огвоздін — М., 2006. — 128 с.
8. В.В. Окрепілов Управління якістю: Посібник. / В.В. Окрепілов — М.: Економіка, 2000. — 364 с.
9. ubooks.com.ua

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

*Гарасим'як Христина Василівна,
студентка Кримського
гуманітарного університету
Інституту економіки та
управління
e-mail: tinka2010@list.ru*

*Риндач Марина Олексіївна,
к.е.н., доцент Кримського
гуманітарного університету
Інституту економіки та
управління*

Економічна інтеграція об'єднує елементи національних економік і є найвищим ступенем інтернаціоналізації господарського життя, при цьому відбувається міждержавний розвиток, що діє відповідно до спеціальних угод і має свою організаційну структуру, представлену різними керуючими організаціями, наднаціональними незалежними утвореннями. Зростаюча залежність успішного розвитку національних економічних систем від оптимальної участі в інтеграційних процесах передбачає визначення економічних пріоритетів і найважливіших національних інтересів, усвідомлення ролі та місця України в глобальному геополітичному просторі. Стратегічний напрям інтеграції України передбачає проголошення курсу на багатовекторність, розвиток відносин як із країнами СНД, і особливо з Росією, так і розширення економічних відносин із країнами Європейського Союзу; участь у регіональних організаціях.

Дослідженню проблематики інтеграції і розвитку участі національної економіки у світовому господарстві присвячені роботи В. Андрійчука, М. Гонака, Ю. Макогона, С. Писаренко, А. Етозоні, Р. Кохана, Ст. Д. Краснера, П. Баклі, Г. Климка, А. Кредісова, Г. Кремера, О. Журавського, Д. Лук'яненка, Ю. Шишкова та інших.

Необхідність інтеграції України у світове господарство не викликає жодних заперечень. Це усвідомлюють усі учасники політичного та економічного процесів у країні. Проте реалізація її є надзвичайно складною справою й потребує спеціальних наукових

досліджень, розроблення тактики і стратегії входження у світові господарські структури. Треба врахувати, що за "місце під світовим сонцем" точиться гостра боротьба між пострадянськими та постсоціалістичними країнами. Тому, крім іншого, є небезпека бути обійденим сусідами із близького зарубіжжя. Це означатиме значні втрати для господарського розвитку. Сказане підтверджується фактом великого узалежнення української економіки від зовнішньоекономічних зносин. Враховуючи розмір експортної та імпоротної квот, можна стверджувати, що більшість товарів нині надходить на національний ринок або за посередництвом зовнішньої торгівлі, або виробляється з використанням іноземних сировини, комплектуючих чи технологій [1, с.143].

Для вибору цільових ринків і партнерів необхідним є широкомасштабний комплекс економічних, маркетингових та інших досліджень, що дозволять виявити оптимальні напрями регіонального співробітництва. Даний вибір може здійснюватися як на користь країн, регіональних угруповань, областей, так і на користь окремих компаній.

Для різних регіонів України можна розрахувати коефіцієнти впливу факторів на інтегральний показник у наступній послідовності [2, с.405]:

- 1) економіка країни і регіону;
- 2) соціальна сфера, пряме і непряме працевлаштування;
- 3) внутрішньогалузевий і міжгалузевий вплив;
- 4) вплив на екологію;
- 5) заощадження енергоресурсів;
- 6) упровадження наукомістких технологій.

Отже, для України, як і для інших колишніх республік СРСР, перспективнішим є вихід у своїй державно-економічній цілісності на світовий ринок з наступною інтеграцією в світову економіку. Звичайно, що при цьому ніяких гарантій наздогнати "швидкі" економіки ніхто дати не може, проте "підтягнутися" до них можливість є.

Уже сьогодні Україна спроможна будувати свої зовнішньоекономічні відносини на взаємовигідних умовах, Актуальним є здійснення переговорів з метою визначення статусу України як країни, що розвивається, та вироблення її власної чіткої позиції у Міжнародному валютному фонді, Світовому банку

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

реконструкції та розвитку, Генеральній угоді по торгівлі й тарифах та Міжнародній організації праці, адже ці чотири організації є ключовими в міжнародному фінансовому, торговельному і соціальному регулюванні. Ефективна участь в них збільшить можливості України щодо залучення іноземного капіталу, фінансових ресурсів, отримання певних торговельних пільг, збереження тарифних засобів захисту національної індустрії та сільського господарства тощо,

Високий рівень конкуренції на світовому ринку, гнучкість стратегії й тактики товаровиробників потребують створення в Україні структури які б забезпечували і координували функціонування зовнішньоекономічного комплексу, а також, усієї інфраструктури зовнішніх економічних зв'язків (страхового та інформаційного обслуговування, судових і арбітражних органів тощо).

Інтеграція у світове господарство не повинна і не може відбуватися стихійно. Вона потребує свідомих рішень і контрольованості з боку держави. Для цього не досить прийняти модель "відкритої" економіки, здійснити лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків. Такий підхід означатиме пасивність держави щодо формування господарських контактів із зарубіжжям. Її наслідком буде витіснення країни на узбіччя світового господарства, перетворення її на сировинний придаток промислово розвиненого центру [3, с.406].

Слід зважити й на те, що вихід України на світову господарську арену відбувається в умовах глобалізації, яка приховує в собі значні небезпеки. Протидіяти їм, убезпечити країну від шкідливих зовнішніх впливів якраз і покликана держава. Її роль у інтеграційних процесах має бути активною, вона повинна організовувати й контролювати процес входження країни до світового господарства. Це передбачає розроблення спеціальної програми інтеграції країни у світове господарство з такими головними завданнями.

Отже, з урахуванням визначених характерних ознак економічної інтеграції запропоновано розглядати міжнародну економічну інтеграцію як поширену діяльність держав (урядів), економічних агентів (підприємств), різноманітних суб'єктів господарської, правової, культурної та іншої діяльності, яку є спрямовано на взаємопроникнення національних економік (виробництва, вільного переміщення фінансів, транспорту, робочої сили); максимальне

об'єднання національних економік в єдине ціле з точки зору поставлених завдань, включення їх в єдиний відтворювальний процес у масштабах країн, що інтегруються.

З урахуванням досвіду (як позитивного, так і негативного) створення і функціонування спеціальних економічних зон автор роботи пропонує розглядати спеціальну економічну зону як особливу, складну і багатогранну систему виробничих відносин по створенню оптимальних пільгових умов для розвитку окремого територіального виробничого комплексу, з метою реалізації інтересів всіх суб'єктів господарювання у межах діючого в державі законодавства.

Література

1. Картунов О., Лаптев С. Західні теорії економічної та політичної інтеграції: спроби стислого аналізу // Зовнішня торгівля. — 2010. — № 3—4. — 568 с.
2. Козик В. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник/ Василь Козик, Людмила Панкова, Наталія Даниленко,. -4-те вид., стереотипне. -К.: Знання-Прес, 2009. - 450 с.
3. Липов В. Міжнародна економіка : Навчальний посібник/ Володимир Липов. М-во освіти і науки України, ХНЕУ. - Харків: ВД "ІНЖЕК", 2008. - 526 с.
4. Міжнародна економіка: Підручник/ Григорій Климко, Віра Рокоча. Ред. Анатолій Румянцев. Київський нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. - К.: Знання-Прес, 2010. - 660 с.

ВПЛИВ ФАКТОРУ РИЗИКУ НА ГРОШОВІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ

*Гізатулін Артем Махмутович, к.е.н.,
доцент Донецького національного
технічного університету
Клеванська Інна Леонідівна, магістр
Донецького національного технічного
університету
Inna-nusia4444@rambler.ru*

На сучасному етапі свого розвитку автомобільна галузь України демонструє стрімке падіння. На сьогоднішній день на території

держави працює 4 виробника легкових автомобілів: ЗАЗ, КрАЗ, «Богдан» та «Еurocar». Завантаження вітчизняних підприємств складає всього 22% номінальних потужностей. Окрім того, що необхідно покращувати податковий клімат країни, підвищувати рівень локалізації вітчизняного автопрому, поліпшувати технічну базу виробництв, також вкрай важливою залишається необхідність поліпшення якості статистичних досліджень, пов'язаних з плануванням самого виробництва.

Математичним моделюванням економічних процесів займалися у своїх наукових роботах такі відомі математики, як Холод М.І., Кузнєцов А.В., Жихар Я.Н. Ними була розроблена економіко-математична модель грошових потоків на прикладі підприємства автомобільної промисловості. Проводився аналіз чутливості моделі до змін її внутрішніх факторів, а також були висунуті припущення про те, що деякі зі складових показників моделі можуть бути випадковими.

Розглянемо вихідну економіко-математичну модель грошових потоків.

Автомобільна компанія розглядає можливість виробництва нового автомобіля. Початкові інвестиції у проект складають $I_0 = 40\,000\,000$ грош.од., запланований річний випуск автомобілів $Q = 10\,000$ од., очікувана ціна одного автомобіля $p = 11\,000$ грош.од., змінні витрати виробництва в розрахунку на один автомобіль 9000 грош.од., постійні витрати за один рік $F = 5\,000\,000$ гр.од., податкова ставка на прибуток $t = 40\%$. Проект розрахований на $n = 5$ років. Норма дисконтування грошових потоків проекту дорівнює $r = 14\%$. Припустимо, що інфляція відсутня.

Економіко-математична модель грошового потоку при цьому визначалася згідно з формулою (1):

$$C = \begin{cases} pQ - vQ - F - \left[pQ - vQ - F - \frac{I_0}{n} \right], & \text{якщо } pQ - vQ - F - \frac{I_0}{n} > 0 \\ pQ - vQ - F, & \text{якщо } pQ - vQ - F - \frac{I_0}{n} \leq 0 \end{cases} \quad (1)$$

В дослідженнях було передбачено, що випадковими параметрами моделі є параметри Q , p , v і F . Вважатимемо, що щільність імовірності цих випадкових величин підпорядкована різним законам розподілу (рівномірному, нормальному, трикутному, експоненціальному) з параметрами: m_Q , σ_Q , m_p , σ_p , m_v , σ_v , m_F , σ_F .

Вважатимемо, що $\sigma_X=0,1m_X$ та потім $\sigma_X=0,3m_X$. В якості масиву вхідних даних були використані згенеровані масиви чисел $\{Q_i\}$, $\{p_i\}$, $\{v_i\}$ и $\{F_i\}$ по 400 чисел в кожному, які підкорюються відповідному закону розподілу.

В результаті проведених обчислень дістаємо можливість провести оцінку ризику за двома критеріями:

- 1) m_1^* - експериментальне математичне очікування, яке обчислюють за формулою (2):

$$m_1^* = \frac{\sum_{i=1}^{400} C_i}{400} \quad (2)$$

- 2) з урахуванням дисперсії оцінок m_1^* друга оцінка ризику дорівнюватиме формулі (3):

$$m_1^* - 2 * \sqrt{D\{m_1^*\}} \quad (3)$$

Графічно результати обчислення експериментального математичного очікування представлені на рисунку (1).

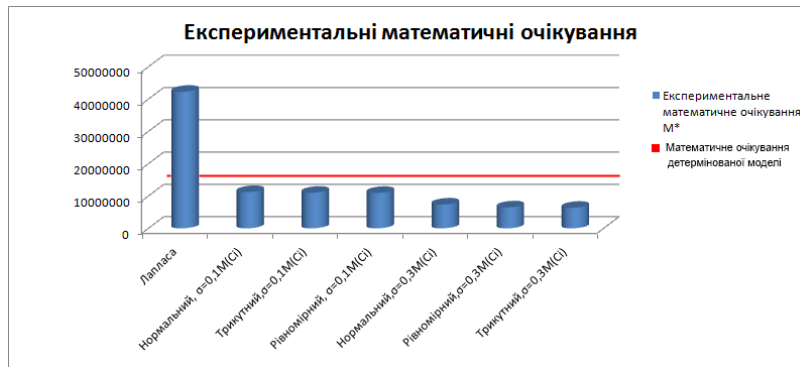

Рис. 1. Експериментальні математичні очікування та математичне очікування детермінованої моделі

На рисунку (1) видно, що 3 з 4 законів розподілу дають значення експериментального математичного очікування менше, ніж математичне очікування, розраховане по не випадкових параметрах детермінованої моделі. Лише закон Лапласа показує значне збільшення значення математичного очікування в порівнянні з первинною економіко-математичною моделлю. Це обумовлено тим, що значення середньоквадратичного відхилення параметрів моделі від свого математичного очікування в 6-ти експериментах рівні, відповідно, $\sigma=0,1M(C_i)$ та $\sigma=0,3M(C_i)$, а у випадку з розподілом

Лапласа - $\sigma = M(C_i)$. Графічно результати порівняння оцінок $M^* - 2\sigma(M^*)$ представлені на рисунку (2).

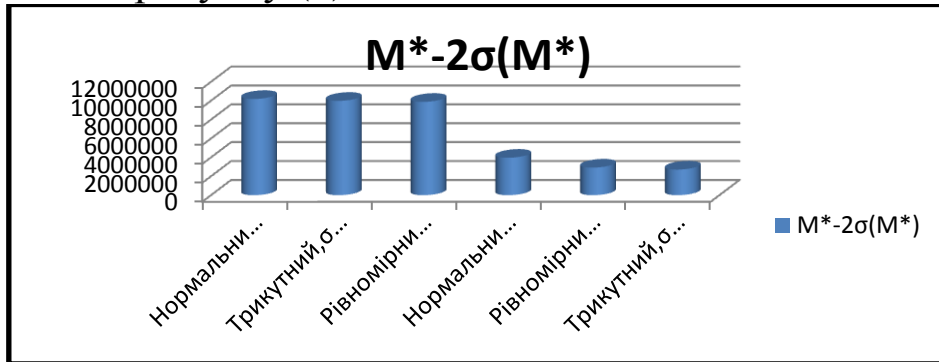

Рис. 2 . Оцінка $M^* - 2\sigma(M^*)$

Графічні результати порівняння експериментального математичного очікування M^* і оцінки ризику $M^* - 2\sigma(M^*)$ при $\sigma = 0,1M(C_i)$ і $\sigma = 0,3M(C_i)$ представлені на рисунках (3-4).

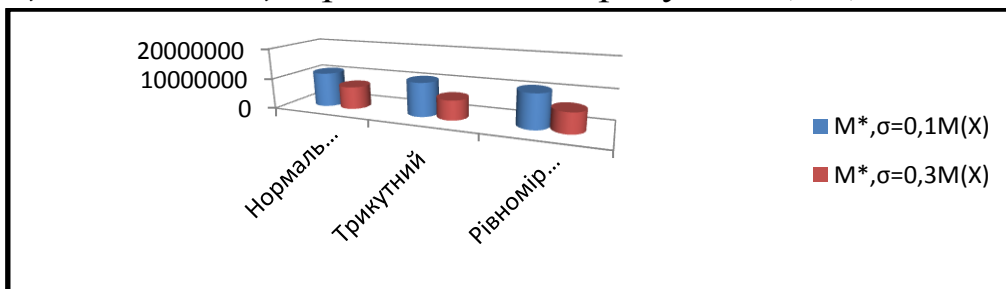

Рис.3. Експериментальне математичне очікування M^* при $\sigma = 0,1M(C_i)$ та $\sigma = 0,3M(C_i)$

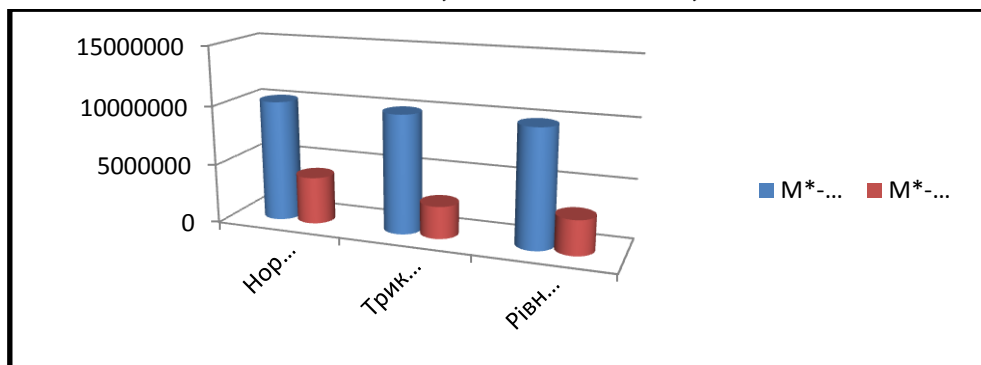

Рис. 4. Експериментальні оцінки $M^* - 2\sigma(M^*)$ при $\sigma = 0,1M(C_i)$ та $\sigma = 0,3M(C_i)$

Як видно на рисунках 3-4, оцінки ризику, початковий параметр яких, а саме, середньоквадратичне відхилення, дорівнював $0,1M(X)$, були більше, ніж отримані результати при $0,3M(X)$. Це пояснюється тим, що при меншому початковому розкиді параметрів економіко-математичної моделі результати експерименту є більш наближеними до його математичного очікування при невинуватих параметрах, ніж при більшому початковому розкиді тих самих параметрів відносно їх середнього значення, тому будуть отримані вищі значення параметрів, та, відповідно, грошових потоків.

Таким чином, можна дати такі рекомендації при оцінці ризику грошових інвестицій на підприємствах автомобільної промисловості, що не мають достатньої кількості статистичної інформації, яка б дозволила провести повноцінні статистичні дослідження:

- 1) закони розподілу, покладені в основу поведінки випадкових величин математичної моделі грошових потоків, необхідно брати в такій послідовності – рівномірний, трикутний, нормальний – відповідно від самого статистично малоінформативного процесу управління інвестиціями до більш статистично інформативного етапу виробництва;
- 2) при визначенні параметрів обраних законів розподілу на початкових етапах слід приймати $\sigma = 0,1M(X)$, потім у міру накопичення інформації про розкид значень параметрів або замінити відповідними обчисленими, або замінити на $\sigma = 0,3M(X)$.

Література

1. Дослідження міжнародної організації автовиробників OICA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oica.net/wp-content/uploads/all-vehicles-2010.pdf>.
2. Холод Н.И., Кузнецов А.В., Жахар Я.Н. и др. ; под общ ред. Кузнецова А.В.. Экономико-математические методы и модели: учеб. пособие. – Мн.: БГЭУ, 1999. – 413 с.
3. Минько А.А. Статистический анализ в MS EXCEL. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2004. – 448 с.
4. Юдин Д. Б. Математические методы управления в условиях неполной информации. Задачи и методы стохастического программирования Красанд, 2010. - 400 с.

ДО ПИТАННЯ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

*Гірман Алла Павлівна,
к.політ.н., доцент
Дніпропетровської державної
фінансової академії
e-mail: nika_1707@mail.ru*

Структурні зрушення, що відбуваються на сучасному етапі розвитку національної економіки, призводять до суттєвих негативних змін на ринку праці, зокрема, до достатньо значних обсягів і рівня безробіття економічно активного населення і, як наслідок, до неефективного використання робочої сили.

Створення основних передумов ефективного функціонування ринку праці (декларація економічної свободи роботодавців та працівників, створення нормативно-правової бази, системи соціального захисту безробітних тощо) вже набуло певних ознак завершеності, проте говорити про повну готовність інтеграції країни до європейського ринку праці є передчасним. Тому як важливе постає завдання вдосконалення регулювання національного ринку праці в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України.

Дослідження формування, розвитку та регулювання ринку праці Європейського Союзу здійснено такими вітчизняними та зарубіжними вченими як Бараник З., Качан Є., Бленчерд О., Крюгер А., Мортенсен Д. [1].

В українській економічній літературі також представлені дослідження щодо становлення вітчизняного ринку праці, зокрема, у роботах Бандура С., Гришнєвої О., Колота А., Лібанової Е. та ін.

Проблема адаптації ринку праці України до світового є досить складною. Нові тенденції в розвитку економіки, стрімкий спад попиту на робочу силу в одних галузях та секторах ринку і відносно бурхливий розвиток інших прийшли у протиріччя з жорсткою регламентацією умов праці на підприємствах з традиційними режимами зайнятості, викликали до життя нові форми організації праці, нестандартні форми функціонування ринків праці. Так, на відміну від класичної концепції ринку праці, яка передбачає на фазі економічного спаду забезпечення збалансованості шляхом зниження

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

зайнятості або зарплати, концепція гнучкого ринку припускається цілого ряду заходів соціально-економічного, організаційно-виробничого і юридичного характеру для швидкої адаптації суб'єктів господарювання до нових умов.

Отже, регулювання ринків праці, уніфікація цього регулювання на рівні національних законодавств, їх гармонізація є необхідними сучасними тенденціями глобалізації економіки. При цьому очевидна провідна роль європейського Союзу (ЄС), який з 80-х років минулого сторіччя розпочав уніфікацію національних трудових законодавств.

Європа сьогодні – найдинамічніший економічний простір, регулюючий попит і пропозицію на працю. Проте, безробіття (так само як і в Україні) є однією з актуальних проблем країн ЄС, де значні диспропорції мають місце в гендерних аспектах зайнятості та у віковій структурі безробітних (зокрема, високим залишається рівень безробіття серед молоді - 21,8% та жінок - 12,6%), а також стосовно довготривалого безробіття (від 12 місяців і більше) [3].

Відповідно до сучасного бачення урядами розвинутих країн, політика зайнятості повинна стати центром усієї соціальної політики. Адже на думку сучасних економістів, із середини 90-х років інструментарій регулюючого впливу з боку держави на ринок праці значно розширився. Він увібрав у себе як заходи макроекономічного характеру по пом'якшенню ситуації на ринку праці, збереженню визначеної гнучкості цього ринку, який є і повинен залишатися найбільш консервативним елементом всієї економічної системи, так і заходи щодо упорядкування системи соціального страхування і соціального захисту безробітних.

Слід зазначити, що в країнах Західної Європи віддається перевага розвитку активних заходів регулювання ринку праці, а саме структурній політиці, яка пов'язана зі створенням виробництва, що орієнтоване на нові перспективні технології і ринки збуту, закриття чи перепрофілювання неперспективних підприємств.

Разом з тим, посилюється інтеграція державного, приватномонополістичного і ринкового регулювання, суть якого полягає в поєднанні державного макроекономічного регулювання з окремим регулюванням на мікрорівні з метою підвищення гнучкості, пристосованості економіки до потреб науково-технічного прогресу. З цією метою в багатьох країнах була проведена децентралізація механізму регулювання ринку праці і передавання функцій

планування трудових ресурсів органам влади штатів і муніципалітетів.

Регіональна державна політика більшості розвинених країн базується на створенні у відсталому регіоні сприятливих економічних умов для залучення і функціонування приватного капіталу за допомогою податкових пільг. Держава бере на себе зобов'язання сприяти розвитку інфраструктури, організацію центрів перепідготовки робочої сили. Реалізація регіональної політики покладається на місцеві органи влади.

Визнаючи, що найбільш ефективною політику зайнятості робить її орієнтація на забезпечення максимальної мобільності робочої сили, уряди розвинених країн сприяють створенню гнучкої системи професійного навчання, яка б готувала працівників відповідно до сучасних вимог і була б здатною швидко і ефективно перенавчати безробітних.

Таким чином, розглянуті нами заходи регулювання зайнятості в економічно розвинених країнах вказують на значні масштаби втручання держави в трудові відносини, яке, з одного боку, є виваженим і програмно-плановим та ґрунтується на наукових прогнозах і довгостроковій політиці враховуючи загальноекономічну кон'юнктуру, а з іншого, – не втручання у власне підприємницьку діяльність, яка до того ж стає ефективнішою за рахунок державних програм.

Централізована державно-монополістична система регулювання зайнятості показала свою неефективність. Більш ефективним виявляється механізм дерегулювання зайнятості при інтеграції державних та приватних програм регулювання ринку праці. Децентралізація повинна дати більш широкі повноваження місцевим органам влади.

Крім того, політичні напрями сьогодення, наближення України до Європейського Союзу вимагають узгодження існуючої в Україні системи соціального захисту із європейськими принципами [2].

Ще у 1994 р. Європейським Союзом було вирішено узагальнити основні проблеми соціальної політики та шляхи її майбутнього розвитку. З цією метою почалось формування робочого документа, який отримав назву Зелена книга, де визначено базові аспекти соціальної політики Європейського Союзу. Результатом консультаційної процедури про європейську соціальну політику було

створення Білої книги, основною метою якої було узагальнення 27 головних напрямів майбутньої соціальної політики, що базуватиметься на економічному зростанні, високих рівнях конкурентоспроможності та зайнятості.

Отже проблеми українського ринку праці можуть і повинні бути вирішені через активне втручання, ефективну політику зайнятості, що враховує багатий зарубіжний досвід. Однак його не можна сліпо копіювати. Він буде корисним за умови творчого проектування й застосування сучасних механізмів регулювання зайнятості, що використовується в зарубіжних країнах.

Слід зауважити, що ринок праці України має певні резерви щодо підвищення конкурентоспроможності робочої сили. Людський капітал може бути головною конкурентною перевагою України. Дослідна компанія A.T. Kearney, яка розробила індекс розвитку трудових ресурсів й аналізує основні тенденції формування та розвитку банку кваліфікованих ресурсів у 15 країнах світу, визнала Україну, поряд з Індією, Латвією та Словенією, країною зі значними можливостями з погляду трудових ресурсів.

Відтак, у рамках завдань реформування ринку праці та зайнятості населення доцільними є пріоритети удосконалення трудового законодавства (гармонізація з міжнародними нормами у зв'язку із європейською інтеграцією); розмежування повноважень щодо регулювання ринку праці між державними та регіональними органами влади; удосконалення системи моніторингу та прогнозування ситуації на ринку праці; забезпечення відповідності структури професійної освіти потребам ринку; підвищення територіальної мобільності робочої сили; стимулювання економічної активності населення.

Акценти державної політики слід поступово зміщувати від практики регулювання поточної ситуації у бік здійснення запобіжних заходів та опікування якістю робочої сили, забезпечення й закріплення прогресивних зрушень у регіональній та галузевій структурі зайнятості.

Література

1. Бараник З. Основні напрями ефективного функціонування ринку праці в контексті інтеграції України до ЄС / З.Бараник // Бюлетень ШК ДСЗУ. – 2010. – №2. – С. 14-27.
2. Commission to the Council, the European Parliament, the

European Economic and Social Committee and the Committee of the regions: First Annual Report on Migration and Integration (16.7.2004). – Brussels: COM, 2004. – 508 fnal.

3. 162 Report on international investment in Europe 2006 Issue – Overview // Dokument HTML. – <http://www.afi.fr>.

ПОДОЛАННЯ РИЗИКОВИХ СИТУАЦІЙ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ГОТЕЛЮ «АЛУПКА»

*Голець Анна Іванівна, студентка
Інституту економіки та управління
Республіканського вищого навчального
закладу «Кримський гуманітарний
університет»
e-mail: anya.narod@mail.ru*

*Лук'янова Олена Юріївна, ст. викладач
Інституту економіки та управління
Республіканського вищого навчального
закладу «Кримський гуманітарний
університет» e-mail:
lukianovahy@ukr.net*

Персонал є одним з найважливіших компонентів діяльності підприємства, тому керівникові на підприємстві дуже важливо оцінювати ймовірність настання ризиків, їх наслідків [3]. Зовнішнє середовище функціонування готелів є важкопрогнозованим, існуючі в ньому ризики впливають на зниження конкурентоспроможності підприємства.

У напрямку управління ризиками відомі роботи В. Анісімова, В.Буянова, Є. Іюди, Н. Кузнецової, Н. Хохлової, але додаткового дослідження потребує питання подолання ризикових ситуацій у готелях, що й сформувало мету даного дослідження – дослідити базис подолання ризиків як невід'ємну частину стратегії управління персоналом готелю «Алупка».

Класичним показником ступеня ефективності системи управління персоналом готелю «Алупка» є продуктивність праці

працівників. Постійне підтримання високої продуктивності – свідоцтво відповідності системи стимулювання не тільки цілям, але і специфіці наявного персоналу.

Кадрові ризики у готелі «Алупка» виникають у процесі управління людськими ресурсами на етапах набору, підготовки, навчання і мотивації співробітників підприємства. Наслідком кадрових ризиків є зниження конкурентоспроможності на підприємстві через нестачу кваліфікованих кадрів на різних рівнях управління. Цей фактор безпосередньо впливає на ефективність діяльності персоналу на підприємстві в умовах ризику. В ідеалі, для управління ризиками у готелі «Алупка» має бути створено спеціальний підрозділ, очолюваний ризик-менеджером, який займається виключно проблемами управління ризиками та координує діяльність всіх підрозділів з метою регулювання ризику і забезпечення компенсації можливих втрат і збитків. Завдання ризик-менеджера і його підрозділи полягає в розробці стратегії і принципів управління ризиком на підприємстві, які повинні бути викладені у внутрішніх нормативних документах. Але створення посади ризик-менеджера в маленькому готелі є не раціональним, тому рішення, необхідні для нормалізації ризикової ситуації повинен приймати керівник.

Передбачуваний план подолання ризиків як невід'ємну частину стратегії управління персоналом готелю «Алупка»:

1) розподіл обов'язків та повноважень: обов'язки, повноваження і відповідальність за здійснення всіх операцій повинні розподілятися між працівниками. Кожен працівник отримує затверджені посадові інструкції з чітким визначенням прав, обов'язків і відповідальності, при чому на одного працівника не повинні покладатися обов'язки і повноваження щодо здійснення всіх ключових операцій;

2) обов'язки щодо повноважень на здійснення операцій, безпосереднє їх проведення, облік і контроль повинні розподілятися між різними працівниками. Крім того, з урахуванням специфіки діяльності підприємства доцільно змінювати обов'язки і повноваження працівників (ротація, заміна у зв'язку з відпусткою, лікарняним, на час навчання і т. п.);

3) необхідно врахувати, що змова працівників може призвести до втрат або обмеження результативності діяльності, тому невелика

чисельність працівників готелю «Алупка» може бути обмеженням для застосування відповідних процедур контролю;

4) контроль за доступом до інформації та ресурсів та їх обліку. Доступ повинен бути обмеженим (можливим виключно для певних працівників, відповідальних за збереження і використання інформації і ресурсів). Обсяг обмеження залежить від рівня ризику втрати кожного окремого виду ресурсів. При визначенні рівня ризику повинна враховуватися цінність ресурсу (вартість, ліквідність і т. п.);

5) обмеження доступу до ресурсів та їх обліку, а також закріплення відповідальності за збереження і використання ресурсів повинні періодично перевірятися і оцінюватися. Контроль за достовірністю проведених операцій повинен здійснюватися шляхом аналізу наявної інформації до і після проведення таких операцій;

б) порівняння облікових даних з фактичними. Облікові записи повинні постійно звірятися з відповідними документами при здійсненні операцій.

Для того щоб мінімізувати загрози з боку зовнішніх ризиків необхідно дотримання умов [2]: орієнтованості на цілі організації, відповідності стану зовнішнього середовища, сумісності з організаційною культурою, внутрішньої цілісності, наявності мотивованих та кваліфікованих спеціалістів, участі керівництва організації. На практиці ризик не завжди приносить негативний результат, так як оцінюється ймовірність настання сприятливих наслідків у ризиковій ситуації, тому можна привести позитивну тенденцію розвитку ризиків в готельному господарстві: зниження «плинності» кадрів, у зв'язку з невизначеністю, розвиток професійної кваліфікації, у зв'язку з ризиковими ситуаціями на підприємстві, економія ресурсів (особлива увага приділяється питань економічної доцільності проведення тих чи інших бізнес-операцій, облік обсягу існуючих ресурсів, підвищення ліквідності активів дозволяє не тільки уникати дорогих помилок, але і домагатися підвищення прибутків від виробничої діяльності в умовах ризику), покращення взаємин із зацікавленими сторонами (процес управління ризиками змушує співробітників компанії виявляти її зацікавлені внутрішні та зовнішні сторони і виробляти двосторонній діалог між ними і керівництвом), підвищення якості інформації для прийняття рішень (цей процес підвищує точність інформації та аналізу, необхідних для прийняття стратегічних рішень на різних рівнях управління).

Ефективне управління персоналом неможливо без активного і постійного втручання вищого керівництва організації у визначенні завдань управління персоналом, що впливають з цілей організації, моделюванні виробничої поведінки, створенні та впровадженні до систем управління персоналом, оцінку їх ефективності. Оскільки люди є найбільш важливим організаційним ресурсом керівник організації повинен приділяти основну частину свого часу саме управлінню людьми і регулювати рівень професійної підготовленості обслуговуючого персоналу в ризикових ситуаціях.

Література

1. Анісімов В.М. Кадрова служба та управління персоналом організації: практ. посібник кадровика (рос. мовою) / В.М. Анісімов – М.: Економіка, 2008. – 215с.
2. Буянов В.П. Ризикологія (Управління ризиками) (рос. мовою). – М., Іспит, 2005.-384с.
3. Вишняков Я.Д. Загальна теорія ризиків: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів (рос. мовою) / Я.Д. Вишняков, Н.Н. Радаев., іспр. – М.: Академія, 2008. – 368 с.
4. Ступаков В.З., Токаренко Р.С. Ризик-менеджмент (рос. мовою) / В.З. Ступаков, Р.С.Токаренко. М.: Финансы и статистика, 2005. – 179 с.

ОБГРУНТУВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ МЕХАНІЗМАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТА АДАПТАЦІЇ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ПРОБЛЕМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

*Гонтова Наталія Вікторівна,
аспірант Донбаського державного
технічного університету
e-mail: natagontova@yandex.ru*

*Коваленко Наталія Валеріївна,
д.е.н., доцент Донбаського
державного технічного університету*

Дослідження механізмів адаптації підприємств до інноваційного діяльності є надзвичайно актуальним і важливим завданням на шляху

розв'язання проблем переходу підприємств до інноваційної моделі розвитку, а підвищення рівня адаптованості підприємства до інноваційного розвитку, на наш погляд, слід розглядати як ключовий фактор стимулювання його інноваційної активності.

Проблематику адаптації підприємств в контексті інноваційної діяльності досліджено у роботах В. М. Гончарова, І. В. Федулової [1], М. М. Меркулова, В. В. Микитенко, О. М. Костючек, Н. В. Галкіної, О. П. Старікова, Н. Б. Ізигзона, О. О. Федотова та інших вчених.

В результаті аналізу наукових досліджень з означеної проблематики нами було узагальнено теоретичні підходи до розуміння поняття "адаптація" та похідних від неї понять "адаптивність" і "адаптованість", а також визначено їх сутність в контексті інноваційного розвитку підприємств [2].

Адаптація підприємства до інноваційного розвитку – це керований безперервний процес пристосування підприємства до цілей, завдань та умов інноваційного розвитку, спрямований на підтримання належного рівня *стійкості* підприємства у окремих еволюційних фазах його життєвого циклу на траєкторії інноваційного розвитку, яка задається інноваційною стратегією підприємства.

Адаптивність (або *адаптаційний потенціал*) можна визначити як потенційні можливості та здатність підприємства до постійної трансформації, відновлення і самовдосконалення (у тому числі до зміни внутрішніх цінностей, цілей, завдань, мотивацій), що дозволяє засвоювати нові навички, вміння, знання, технології тощо.

Адаптованість підприємства до інноваційного розвитку (або *інноваційна адаптованість підприємства*) є результатом процесу адаптації підприємства до інноваційного розвитку і характеризує рівень фактичної пристосованості підприємства до цілей, завдань та умов інноваційного розвитку. Інноваційна адаптованість підприємства – це показник, що характеризує *рівень стійкості* підприємства в окремих еволюційних фазах його життєвого циклу на траєкторії інноваційного розвитку.

Таким чином, розв'язання проблем адаптації підприємства до інноваційного розвитку та завдання щодо визначення показників, які характеризують рівень інноваційної адаптованості підприємства, по суті, є безпосередньо пов'язаними із дослідженнями в сфері забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємств.

При розкритті сутності поняття "адаптація" в контексті інноваційного розвитку підприємства в [2, с. 150–151] нами було зазначено, що в загальному випадку процеси адаптації будь-якої системи підпорядковуються не тільки гомеостатичним закономірностям, сутність яких полягає у підтриманні суттєво важливих параметрів функціонування системи в допустимих межах для забезпечення стійкості системи та підтримання динамічної сталості її внутрішнього середовища (явище *гомеостазису*), але і створюють можливість для подальшого еволюційного розвитку системи в заданому напрямку (явище *гомеорезису*). На нашу думку, саме цей тезис є визначальним при розкритті сутності поняття "адаптація" в контексті інноваційного розвитку підприємства, оскільки з позицій сучасної еволюційної теорії економічного розвитку характерною особливістю адаптації підприємства до інноваційного розвитку є протиріччя між необхідністю забезпечення внутрішньої стабільності підприємства шляхом постійного пристосування підприємства до конкретних умов функціонування та здатністю підприємства до інноваційного розвитку (тобто до постійної трансформації, відновлення і самовдосконалення), що по суті є проявом діалектичного протиріччя щодо можливості одночасного забезпечення *стійкості* та *мінливості* підприємства як суб'єкта адаптації.

Процес адаптації є засобом забезпечення гомеостазису та гомеорезису суб'єкта адаптації. Отже, при визначенні сутності процесу адаптації підприємства до інноваційного розвитку гомеостазис і гомеорезис слід розглядати як функціональне призначення адаптивних реакцій підприємства на зміну умов функціонування та розвитку.

Загальновідомо, що еволюційний розвиток будь-яких систем відбувається у відповідності до синергетичних законів самоорганізації відкритих нелінійних нерівноважних систем і супроводжується послідовними циклічними переходами від однієї фази розвитку системи до іншої. В загальному випадку кожний цикл переходу між окремими *фазами* еволюційного розвитку системи складається з певних *стадій адаптації*, що закономірно повторюються в процесі адаптації системи до зміни умов функціонування. В процесі переходу між окремими стадіями адаптації кожного фазового циклу змінюється рівень функціонально-

параметричної та структурно-організаційної стійкості суб'єкта адаптації, тобто система переходить від стану гомеостатичної динамічної рівноваги, в якому спостерігається стійке функціонування системи з цілісною структурою, до нерівноважних станів, в яких стійкість системи знижується. Набуваючи за нових умов функціонування певних якісних змін (нових властивостей, здібностей, навичок, знань, досвіду тощо), суб'єкт адаптації поступово відновлює нормальний рівень своєї функціонально-параметричної та структурно-організаційної стійкості, і одночасно відбувається перехід системи до нової фази еволюційного розвитку, внаслідок чого система самовдосконалюється, підвищується її опірність впливу зовнішніх дестабілізуючих чинників і зростає ефективність функціонування.

Слід звернути увагу, що з точки зору синергетичного підходу визначальною передумовою забезпечення стійкості систем (зокрема – підприємств) в процесі поточних переходів від нерівноважних станів до станів гомеостатичної динамічної рівноваги є їх здатність до самоорганізації [3]. З іншого боку, адаптація підприємства є керованим процесом, тобто забезпечується через цілісну систему адаптивних реакцій підприємства (у відповідь на можливі зміни умов функціонування та розвитку), які формуються через механізми адаптивного управління. При цьому, як зазначає С. А. Єрохін [3], сам суб'єкт адаптації (підприємство) має розглядатися як самоорганізуюча система, здатна до реалізації оптимізаційного алгоритму еволюційного розвитку, а головним завданням адаптивного синергетичного управління підприємством є формування внутрішнього механізму самоорганізації підприємства як суб'єкта адаптації.

Таким чином, можна зробити висновок, що проблематика дослідження механізмів адаптації підприємства до інноваційного розвитку та завдання щодо визначення показників, які характеризують рівень інноваційної адаптованості підприємства, є безпосередньо пов'язаними із дослідженнями в сфері забезпечення стійкого функціонування та розвитку економічних систем (зокрема – підприємств).

На підтвердження обґрунтованості наших висновків зазначимо, що на взаємозв'язок між механізмами забезпечення стійкості та адаптації систем указують результати досліджень таких науковців як

М. О. Кизим, В. П. Скубенко, О. І. Карпович, Л. В. Максимова, О. А. Прокопчук та ін.

Отже, в рамках наших досліджень однією з визначальних передумов розробки *науково-методичного інструментарію оцінювання рівня адаптованості підприємства до інноваційного розвитку* є можливість та доцільність застосування понятійно-категоріального та методологічного апарату дослідження механізмів економічної стійкості підприємств при розв'язанні проблем адаптації підприємств до зміни умов функціонування та розвитку.

Література

1. Федулова І. В. Інноваційний адаптаційний потенціал підприємства / І. В. Федулова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10. – С. 59–64.

2. Коваленко Н. В. Сутність поняття "адаптація" в контексті інноваційного розвитку підприємства / Н. В. Коваленко, Н. В. Гонтова // Економічний вісник Донбасу. – 2012. – № 2 (28). – С. 147–154.

3. Ерохин С. А. Синергетическая парадигма современной экономической теории // Актуальные проблемы экономики. – 2001.– №1–2. – С. 4–17.

ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ І РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО БІЗНЕСУ В ГЛОБАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ДЛЯ УКРАЇНИ

*Грабар Ольга Іванівна,
к.т.н., доцент Житомирського
державного технологічного
університету
e-mail: grabar-olga@rambler.ru*

Становлення ринкових відносин в Україні, бурхливий розвиток ІТ-технологій в світі, а також особливості програмування для Інтернет-проектів характеризуються посиленням вимог до конкурентоспроможності суб'єктів економіки та відкритістю інформаційного простору. Розвиток конкурентних відносин в Україні характеризується створенням більш жорстких умов, що посилюють необхідність застосування нових форм просування товару із

використанням сучасних інформаційних технологій. Українська економіка переживає етап, на якому основні зусилля направлені на відновлення ефективного функціонування науки і виробництва, їх зближення шляхом розвитку наукоємких технологій. Все це підкреслює особливу значущість пошуку і впровадження нових шляхів вдосконалення програмного забезпечення вітчизняних підприємств з можливістю використання інформаційних технологій, що є життєво важливим для суб'єктів господарювання в умовах сучасної економіки.

Проблемами програмного забезпечення для глобальної мережі Інтернет та управлінню цим процесом у своїх працях велику увагу приділяють такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Дж.Болт, А.Стиркланд, Штерн Льюїс, Ель-Ансарі Адель, Е.Кофлан, Д.Ланкастер, Д.Джоббер, Д. Бізос, Г. Армстронг, П.Дойль, Ф.Котлер, Л.Балабанова, А.Балабаниць, О.Кузьмін, Є.Ромат, О.Майборода, Н.Тарнавська, Р.Ларіна. У працях Є.Ромат, Л.Синило, В.Шлякова, Л.Місюри, П.Шеремети та ін. Розглянуті проблеми ефективного застосування маркетингових комунікацій в глобальній мережі Інтернет. Разом з тим ряд аспектів як теоретико-методологічного, так і прикладного характеру залишились поза увагою дослідників. Зокрема, це проблеми, пов'язані зі специфікою українського ринку, що породжує низку чинників, які перешкоджають розвиткові та впровадженню систем інформаційного забезпечення управління маркетинговою діяльністю вітчизняних підприємств. Окрім того, весь процес прийняття управлінських рішень ускладнюється ще й певними психологічними аспектами сприйняття інформації споживачами, які впливають на якість та ефективність рішень щодо придбання продукції. Саме тому актуальним на сьогоднішній день є побудова та ефективне функціонування такої системи управління маркетинговою діяльністю підприємств, яка б адаптувалась до специфіки українського інформаційного ринку та діяльності вітчизняних промислових підприємств для того, щоб стати реальним інструментом у конкурентній боротьбі.

Метою дослідження є висвітлення науково-практичних аспектів використання нових напрямів програмного забезпечення для створення Інтернет-магазинів та рекламної діяльності і торгівлі в глобальній мережі, а також розробка рекомендацій щодо використання сучасних технологій просування продукції на основі Інтернет-реклами.

Інтернет-магазин (англ. *Internet shop*, англ. *Online shop*) – сайт в глобальній мережі Інтернет, де відбувається прямиий продаж товарів

споживачу, враховуючи доставку. При цьому розміщення споживацької інформації, замовлення певного товару і сама покупка відбуваються в мережі – на сайті Інтернет-магазину [1]. Існує декілька основних методів створення Інтернет-магазинів – шляхом створення спеціалізованого програмного забезпечення, або методом конструктора на безкоштовних спеціалізованих сайтах. Програмне забезпечення для Інтернет-магазину має певну функціональність, тому що вимагає наявності складної системи управління. До основних елементів програмного забезпечення в системі управління Інтернет-магазинами відносять: каталог, кошик товарів, процедуру оформлення замовлення, купівельний розділ, обробка замовлення, управління доставкою, інтеграцію з різними платіжними системами, а також із системами управління товарами (наприклад, 1С).

Однією з найбільш поширених мов програмування для створення серверної частини сайтів (в тому числі Інтернет-магазинів) є мова програмування php [2]. Основною перевагою мови програмування php є відносна простота та безкоштовність. Більшість (близько 50-60%) Інтернет магазинів на пострадянському просторі та 30-40% європейських магазинів створені саме за допомогою мови програмування php. Інша частина сайтів створена переважно за допомогою технологій Microsoft, а саме за допомогою технології NET FrameWork. Інструментарієм для розробки серверного коду виступає, як правило, Microsoft Visual Studio. Мовою програмування може виступати як Visual Basic так і C#. Але останнім часом C# є найбільш розповсюдженою мовою [2,3].

Невід'ємною частиною будь-якого Інтернет-магазину є база даних. Формат бази даних може бути будь-яким. Але як правило, при програмуванні на мові програмування php використовується база даних MySql (є безкоштовним), а при використанні .NET технологій використовуються засоби MS SQL, які мають доволі потужні засоби для полегшення створення і редагування даних – наприклад, SQL Server Management Studio. Варто зазначити, що майже всі програмні продукти Microsoft, які необхідно використовувати для створення Інтернет-магазину, мають безкоштовні Express версії, які мають певні обмеження – наприклад на максимальній розмір бази даних.

Наступною важливою частиною як звичайного контент сайту так і потужного Інтернет-магазину є клієнтська частина. Основними засобами створення якої є HTML (мова розмітки гіпертексту), CSS

(каскадні таблиця стилів), JavaScript (прототипно-орієнтована скриптова мова програмування). Останнім часом замість мови JavaScript найчастіше використовується jQuery (бібліотека JavaScript, що фокусується на взаємодії мови JavaScript та HTML), яка дозволяє легко створювати візуальні ефекти або опрацьовувати дані. Іноді для створення візуальних мультимедійних ефектів, рекламних банерів використовується Flash (мультимедійна платформа компанії Adobe).

Розглянемо основні кроки створення Інтернет-магазину за допомогою технологій NET Framework, MS SQL, HTML, CSS, JavaScript. На початку створюється макет клієнтської частини, визначаються основні блоки, функціонал магазину. Інтернет-магазин має містити певний стандартний функціонал (про який згадувалося вище), крім цього можуть бути наявні нестандартні, притаманні тільки для даного проекту рішення. Іноді на початковому етапі створюється дизайн магазину. Після визначення всіх нюансів роботи в середовищі SQL Server Management Studio створюється база даних. Створюються таблиці для зберігання даних про продукти, замовлення, клієнтів тощо. База даних може містити десятки, і навіть сотні таблиць, які тісно зв'язані між собою.

Наступним кроком є створення WEB-фпроєкту в Microsoft Visual Studio. Підключається створена база даних. За допомогою функцій NET і мови програмування C# створюються менеджери для обробки даних користувачів, продуктів, замовлень тощо. Паралельно FrontEnd-розробники на основі затвердженого дизайну створюють клієнтську частину проєкту, яка потім об'єднується з серверним кодом.

Протягом розробки та після неї проєкт тестується. Знайдені недоліки виправляються і проєкт запускається. Для запуску готового проєкту Інтернет-магазину необхідно мати доменне ім'я та сервер. Доменне ім'я (наприклад bestshop.ua) купується у провайдерів доменних зон. В налаштуваннях доменного імені виставляються IP адреси DNS серверів або безпосередньо сервера, на якому буде знаходитись проєкт. Місце під Інтернет-магазин купується у хостінг провайдера, якщо це невеликий Інтернет магазин, в іншому випадку рекомендується орендувати сервер в дата центрі. Ціна ASP.NET хостінгу з підтримкою MS SQL під невеликий магазин (як правило, мається на увазі невелика (до 1000) кількість користувачів) може складати біля 40 гривень на місяць. Ціна орендованого сервера

значно вища (~ 2000 грн./місяць). В деяких випадках, при значному навантаженні на сайт, робота розподіляється між декількома серверами. Крім основної клієнтської частини створюється так званий BackOffice – це окремий сайт, з обмеженим доступом, де адміністратор може змінювати налаштування магазину (додавати та видаляти продукти, користувачів, проглядати статистику замовлень).

Для створення Інтернет-магазину методом конструктора необхідно зареєструватись на певному умовно-безкоштовному порталі в глобальній мережі Інтернет, що надає такі послуги [5]. Після реєстрації та її підтвердження вибирається макет із наявних і виконується інформаційне наповнення макету необхідною інформацією. Наступним кроком є початок роботи вже готового Інтернет-магазину та прийом замовлень в режимі он-лайн. Такий метод створення окрім певної простоти, має свої недоліки – неможливість зміни певних опцій, використання лише певного наявного забезпечення та дизайну і повна залежність від умов роботи порталу, на якому створено даний Інтернет-магазин [6].

Таким чином, підводячи підсумок, можна сказати, що використання сучасних інформаційних технологій, а особливо Інтернет-магазинів та Інтернет-реклами [3,4] є потужним джерелом підвищення ефективності просування товарів, що особливо важливо для вітчизняних підприємств. Сьогодні для вирішення економічних проблем можна використати такі переваги Інтернет-комерції в Україні [5]:

- створення Інтернет-магазину та проведення повноцінної рекламної кампанії коштує дешевше - на декілька порядків нижче за традиційні способи;
- низька трудомісткість: для обслуговування Інтернет-магазину достатньо 1-2 працівників;
- широкий асортимент продукції: кількість товару необмежена;
- зручність для споживачів: переглянути товар можна 24 години на добу;
- детальна інформація про товари чи послуги, можливість порівняти оцінки та відгуки інших покупців;
- широкий спектр засобів іміджевої реклами: звук, відео, графіка та ін., що приваблюють покупців та дають змогу найбільш вигідно представити продукцію;

– відсутність незручностей, пов'язаних із покупкою товарів чи послуг разом з дітьми, що є важливим для людей з обмеженими можливостями та найважливіше для більшості батьків з дітьми.

Отже, комплексна оцінка ефективності роботи програмного забезпечення для Інтернет-магазинів та Інтернет-реклами може бути основою розвитку та впровадження ефективної політики розвитку інформаційних технологій та програмного забезпечення в Україні.

Література

1. Основи інформаційних систем: Навчальний посібник/ За ред. В.Ф. Ситника. - 2-ге вид., перероб. і доп. - 2001р.
2. Новак В.О., Матвєєв В.В., Бондар В.П., Карпенко М.О. Інформаційні системи: підручник, 2-е вид. – К.: Каравелла, 2010. – 536с.
3. Бебик В. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз. Монографія.К.: Вид-во: МАУП, 2005. – 438с.
4. Романчукевич М.Й. Формування системи інформаційного забезпечення управління маркетинговою діяльністю підприємств. Автореф. дис. на зд. наук. ступ. к.е.н. за спец.08.06.01 – економіка, організація та управління підприємствами. – Тернопільський держ. екон. унів., Тернопіль, 2006. – 22 с.
5. Створення сайту - інвестиції в майбутнє Вашого бізнесу! [Електроний ресурс] / Режим доступу: <http://prodecide.com.ua/>
6. Успенский И.В. Інтернет-маркетинг [Електроний ресурс] / Режим доступу: http://www.imanbooks.com/book_245_page_2
7. Хамел Г., Прахалад К.К. Конкурируя за будущее. Создание рынков завтрашнего дня: Пер. с англ. –М.:ЗАО «Олимп -Бизнес», 2002. –288 с.
8. електронне видання журналу Watcher [Електроний ресурс] / Режим доступу: <http://watcher.com.ua/>

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

*Дідківський Сергій Анатолійович,
магістр кафедри економіки
Житомирського державного
технологічного університету*

E-mail: petrovich7@i.ua

*Кушніренко Оксана Миколаївна,
к.е.н., доцент Житомирського
державного технологічного
університету*

Ринкові перетворення в економіці України тривалий час супроводжуються економічним спадом і кризовими явищами. В цих умовах важливе значення має розвиток інноваційної діяльності підприємств, оскільки економічні негаразди негативно позначилися на ефективності розробок і реалізації інноваційних проектів, що не сприяє впровадженню сучасних технологій і техніки в промисловості, а отже, уповільнює структурну перебудову економіки в цілому.

Теоретичні проблеми регулювання інноваційної діяльності у вітчизняній науці висвітлювали такі видатні фахівці, як В. Александрова, Л. Антонюк, Ю. Бажал, А. Гальчинський, В. Гесць, В. Гусєв, С. Єрохін, С. Ілляшенко, М. Крупка, О. Лапко, А. Махмудов, М. Мельникова, Н. Мова, В. Момот, В. Найдьонов, Л. Нейкова, А. Поручник, Д. Стеченко, В. Хаустов, Д. Черваньов, Н. Чухрай та ін., проте доволі багато нерозглянутих питань залишилось при використанні інноваційних процесів в будівельній галузі.

Метою дослідження є висвітлення особливості реалізації інноваційного механізму як ключового фактора підвищення конкурентоспроможності сучасного підприємства. Згідно закону України «Про інноваційну діяльність» інновації - новостворені і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно - технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери. Інноваційна діяльність - це діяльність, спрямована на отримання нових знань та продуктів, результатом якої є комерційна реалізація нових технічних засобів, технологій, нової продукції, матеріалів, нових методів організації та управління виробництвом та ін., що дає економічний (дохід, прибуток), соціальний, екологічний або інший ефект [2].

Будівельна галузь є однією з найважливіших галузей національної економіки, від якої залежить ефективність

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

функціонування всієї системи господарювання в країні. Важливість цієї галузі для економіки будь-якої країни можна пояснити наступним чином: капітальне будівництво створює велику кількість робочих місць і споживає продукцію багатьох галузей національної економіки. Згідно даних Держкомстату, в Україні в 2011 році освоєно 259,9 млрд. грн. капітальних інвестицій. Обсяг інвестицій в матеріальні активи склав 250,5 млрд. грн., з них в основний капітал - 209,1 млрд. грн., капітальний ремонт - 23,4 млрд. грн. Інвестиції в основний капітал зросли у виробництві і розподілі електроенергії, газу та води (у два рази), наданні комунальних та індивідуальних послуг (на 72%), будівництві (на 46,3%), діяльності готелів та ресторанів (на 39,3%), добувної промисловості (на 37,5%), сільському господарстві (на 32%), держ. управлінні (на 27,3%), освіті (на 13%), транспорті та зв'язку (на 17,3). У 2011 році на державний бюджет припало 7,1% капітальних інвестицій місцевих бюджетів - 3,4%, власних коштів підприємств - 58,6%, кредитів банків та інших позик - 16,3%, іноземних інвесторів - 2,8%, коштів населення на індивідуальне житлове будівництво - 5,8% [3].

До спеціальних характеристик будівельної продукції як інвестиційного товару можна віднести: капітало - і матеріалоємність, тривалість будівництва і експлуатації, технічні параметри будівельних матеріалів та призначення об'єкта. Для отримання таких масштабних проектів потрібно спиратись на критерії, які пропонує замовник, визначити перелік техніко - експлуатаційних та економічних параметрів, суттєвих з точки зору покупців будівельних робіт. У процесі купівлі споживач обирає товар, установлює відповідно до призначення технічні параметри, аналізує його якісні та вартісні характеристики, які визначають перевагу даного товару у порівнянні з аналогічними товарами конкурентів. Але через будівництво великої кількості елітного, дорогого житла існує проблема перевищення попиту над пропозицією. Тому виходом із цієї ситуації є застосування, при зведенні присадибно - житлових будинків, SIP - технології [4].

Сучасний стан будівельної галузі змінюється під впливом на нього різноманітних факторів та станом економіки загалом в Україні. Розглянемо динаміку введеної в експлуатацію корисної житлової площі наведеної в таблиці 1.

Таблиця 1

Введення в експлуатацію житла за видами житлових будівель
(тис.м² загальної площі)

Роки	Усього	У тому числі у житлових будівлях		
		одноквартирних	з двома і більше квартирами	гуртожитках
2003	6432,9	3873,9	2553,4	5,6
2004	7566,0	5037,8	2508,9	19,3
2005	7815,9	4385,7	3410,9	19,3
2006	8628,4	4686,0	3917,0	25,4
2007	10243,7	5716,7	4519,7	7,3
2008	10495,6	5919,9	4531,1	44,6
2009	6399,6	2363,3	4015,8	20,5
2010	9339,3	6266,8	3050,4	22,1
2011	9410,4	5189,0	4178,9	42,5

Дані таблиці 1 відображають значні коливання обсягів загальної площі введених в експлуатацію житлових споруд протягом зазначеного періоду 2003 – 2011 рр., де переломним моментом і початком спаду, після тривалого збільшення обсягів реалізованих житлових квадратних метрів, є 2008 рік.

Враховуючи наслідки світової фінансової кризи з 2009 року пояснюється зменшення житлових будівельних площ, що за обсягом становили менше ніж в 2003 році. Але незважаючи на кризу в країні, галузі або подій безпосередньо на конкретному підприємстві, через специфіку продукції, що створюється будівельними організаціями завжди будуть в наявності незавершені будівельні об'єкти.

На даному етапі в Україні інновації у виробництві найчастіше проявляються у заміні морально застарілого обладнання більш новим. Проте цього не достатньо для забезпечення стійких конкурентних позицій на ринку в майбутньому. Підприємству необхідно змінювати не тільки обладнання але й технологію зведення будівельних об'єктів загалом [1]. Будівництво котеджів, багатоквартирних житлових будинків, готельних комплексів та інших об'єктів нерухомості на основі «сандвіч – панелей», які здатні приносити стабільний і чималий дохід безперечно є вигідним для інвесторів (як зовнішніх так і внутрішніх), що підтверджується як на рівні господарюючих суб'єктів так і на рівні держави.

Отже, інновації є ключовим чинником розвитку для більшості підприємств, в тому числі будівельної галузі. Інноваційний фактор

стає вирішальним для виходу національної економіки з депресивного стану, забезпечення її сталого розвитку. Принцип поєднання інвестицій з інноваціями має бути головним принципом реструктуризації економіки України та її регіонів. Будівельне підприємство у своїй інноваційно – інвестиційній діяльності повинно прагнути підвищення конкурентоспроможності своєї продукції, послуг, які надає за рахунок зниження експлуатаційних витрат, ціни. При цьому слід підвищити продуктивність самого виробу за рахунок оптимального підбору його технічних та експлуатаційних параметрів.

Література

1. Формування та розвиток економіки в сучасних умовах господарювання [Волинський інститут економіки та менеджменту]: Режим доступу: <http://www.viem.edu.ua/konf/art.php?id=0416>
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Західний будівельний портал]: Режим доступу: <http://www.budnet.com.ua/>
3. Інтерфакс - Україна [Фінансові новини в Україні]: Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua>
4. Введення в експлуатацію житла за видами житлових будівель [Державний комітет статистики України]: Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Дулепова Анастасія Романівна,
магістр Донецького національного
технічного університету*

*Булах Ірина Вікторівна,
к. е. н., доцент Донецького
національного технічного
університету
mashusya@ua.fm*

Важливою умовою усунення недосконалостей та підвищення ефективності механізму управління інвестиціями є глибоке дослідження питання управління формуванням ефективності

інвестиційної діяльності промислових підприємств і розробки дієвого науково-практичного інструментарію оцінки і підвищення рівня інвестиційної привабливості промислових підприємств.

Проблемами формування механізму оцінки інвестиційної привабливості підприємств займається багато провідних закордонних і українських вчених, зокрема, Архіпов В., Бланк І., Бутко А., Лановий В., Макаров В., Несторенко І. Проте не всі теоретичні і практичні питання оцінки інвестиційної привабливості підприємств знайшли відображення в їх працях. Особливо це стосується підприємств електроенергетичної галузі країни, які мають певні особливості діяльності і потребують великих обсягів інвестицій, особливо сьогодні, в умовах значного зношення основних фондів електроенергетики і необхідністю їх оновлення.

Оцінка інвестиційної привабливості є сполучною ланкою між етапом аналізу та етапом прийняття рішень про вкладення коштів. Виділення самостійної процедури оцінки долає пояснюючий характер аналізу і сприяє його злиттю з управлінням, у тому числі із прийняттям рішень. Основною її метою є синтез узагальнюючих висновків щодо діяльності підприємств. Для надання можливості прийняття управлінського рішення кінцева оцінка повинна базуватись на інтегральному (узагальнюючому) показнику.

Існуючі методики розрахунку узагальнюючих показників відрізняються в першу чергу кількісним і якісним складом коефіцієнтів, на базі яких вони розраховуються, та їх вагою. Але є певні вимоги, яким цей показник повинен відповідати безумовно:

- бути розрахованим на основі системи показників, які відбивають результати діяльності підприємства;
- збирати і узагальнювати в собі дані з різноманітних джерел;
- розраховуватись на основі порівняння значень показників із певним еквівалентом (базою порівняння);
- синтезувати в собі результати кількісного та якісного аналізу підприємства (тобто бути легким для читання і таким, що дозволяє робити певні висновки, давати чіткі рекомендації щодо позитивного та негативного рішення стосовно вкладання грошів).

Загально прийнятим шляхом здійснення оцінки інвестиційної привабливості є розрахунок узагальнюючого коефіцієнту для кожного підприємства на основі обробки інформації щодо його фінансового стану, а саме: фінансової стійкості, ліквідності,

платоспроможності, ділової активності, рентабельності, потенціалу акцій. Наступним етапом є порівняння отриманих узагальнюючих коефіцієнтів, на базі якого здійснюється ранжування підприємств за ступенем інвестиційної привабливості.

Але існуючі методики розрахунку узагальнюючих показників у цілому недосконалі, дозволяють лише порівнювати фінансовий стан підприємств, але не дають можливості здійснювати відокремлену від інших підприємств оцінку задовільності їх стану, а також дозволяють отримувати результати, які не повністю відповідають дійсності.

Повноцінна оцінка повинна органічно поєднувати у собі всі складові цього поняття, а саме абсолютну і порівняльну оцінку у всіх її проявах (рис.1.1) [1].

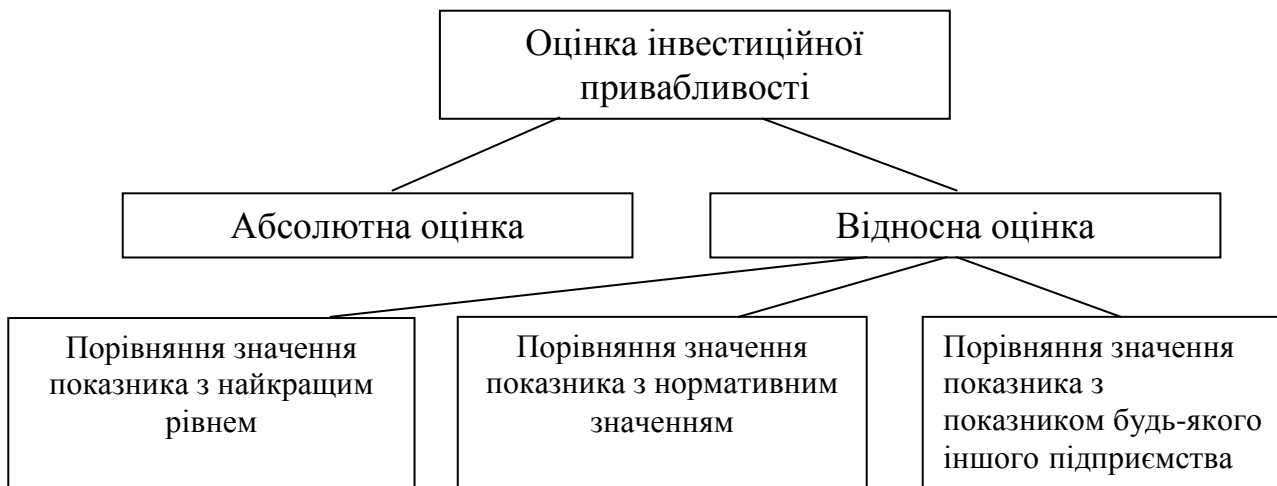

Рис.1. Види оцінки привабливості підприємства

Пропонується здійснювати оцінку привабливості підприємств методом узагальнюючих групових коефіцієнтів. Визначення рейтингової оцінки пропонується писати $R_j(E_j, B_j, L_j, P_j, W_j)$.

$$R_j = E_j \times K_1 + B_j \times K_2 + L_j \times K_3 + P_j \times K_4 + W_j \times K_5,$$

де E_j – узагальнюючий груповий показник рейтингової оцінки рентабельності діяльності j -того підприємства, $E_j = \sum_{i=1}^{n1} \left(\frac{e_{ij}}{\max_j e_{ij}} / n1 \right)$;

B_j – узагальнюючий груповий показник рейтингової оцінки ділової активності j -того підприємства, $B_j = \sum_{i=1}^{n2} \left(\frac{b_{ij}}{\max_j b_{ij}} / n2 \right)$;

*Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції
України у світове пространство*

L_j – узагальнюючий груповий показник рейтингової оцінки фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності j -того підприємства

$$L_j = \sum_{i=1}^{n3} \left(\frac{l_{ij}}{\max_j l_{ij}} / n3 \right);$$

P_j – узагальнюючий груповий показник рейтингової оцінки потенціалу акцій j -того підприємства

$$P_j = \sum_{i=1}^{n4} \left(\frac{p_{ij}}{\max_j p_{ij}} / n4 \right);$$

W_j – узагальнюючий груповий показник рейтингової оцінки кадрового потенціалу j -того підприємства

$$W_j = \sum_{i=1}^{n5} \left(\frac{w_{ij}}{\max_j w_{ij}} / n4 \right) /$$

Склад показників, що підлягають аналізу, було сформовано на основі [2].

До першої групи показників входять всі показники рентабельності діяльності підприємства, що розраховуються під час аналізу господарської діяльності, а саме: рентабельність продукції, рентабельність основної діяльності, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу.

До другої групи, яка характеризує ділову активність підприємства, були включені наступні показники: коефіцієнт оборотності активів, фондівдача, а також коефіцієнти оборотності дебіторської заборгованості, кредиторської заборгованості, обігу власного капіталу і матеріально-виробничих запасів. Останні чотири показники є зворотними відповідно до обігу дебіторської заборгованості, обігу кредиторської заборгованості, обігу власного капіталу та обігу матеріально-виробничих запасів. Але більш сприйнятливими для рейтингової оцінки є коефіцієнти оборотності, оскільки вони показують кількість обігів за рік, а не їх тривалість. Таким чином, зберігається загальний принцип методу узагальнюючих групових коефіцієнтів – збігу найкращого показника з максимальним.

Група показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, потребує іншого підходу, ніж другі групи, оскільки надвелике значення цих показників може теж свідчити про

негаразди на підприємстві. Нормативні значення показників теж було взято з [1,2].

У четверту групу, до якої входять показники потенціалу акцій, було включено 3 коефіцієнти: дивідендна віддача акцій, прибуток на гривню акціонерного капіталу та коефіцієнт платіжності. Останній коефіцієнт було додано до 2 попередніх, оскільки для інвестора дуже важливо, який відсоток прибутку йде на дивіденд.

П'ята група показників базується на даних про середньооблікову чисельність робітників на підприємстві, кількості звільнених працівників, рівні професійної підготовки робітників. Перший з трьох використовуваних показників – це коефіцієнт стабільності кадрів, що розраховується як відношення кількості робітників, що відпрацювали весь звітний період, до середньооблікової чисельності. Інші два запропонованих показника відбивають частку робітників з вищою освітою (ті, що закінчили вищі навчальні заклади 1- рівня акредитації – технікуми, училища, коледжі, а також 3-4 рівня університети, академії, інститути) у загальній кількості працюючих, а також частку працівників, що закінчили Вузи 3- 4рівня акредитації окремо.

Висновок. Наведена методика значно покращує можливість визначення інвестиційної привабливості підприємства. Але її доробка, розширення і надання максимальної гнучкості потребує урахування ще одного дуже важливого фактора – фактора часу, який не враховується більшістю з наявних методик.

Література

1. Дідик Л. М. Рейтингова оцінка підприємств / Л. М. Дідик // Фінанси України. – 2009. - №5. – С.27-34.
2. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: затв. Наказом Агенства з питань запобігання банкрутству від 23.02.199. №22 // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. -1998. - №7. – С.5-12.

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ МАЛЫХ ЭКОНОМИК В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

*Зеленкевич Марина Леонидовна,
к.э.н., заведующая кафедрой
управления финансами Государственного
института управления и социальных
технологий Белорусского
государственного университета
e-mail: finance@e-edu.by*

В международной экономике самой стремительно развивающейся является глобализация финансовой сферы, которая проявляется в формировании единого общемирового финансово-информационного пространства на базе новых, преимущественно компьютерных, технологий. Вместе с тем, выход международных финансовых рынков за пределы компетенции национальных правительств усиливает нестабильность мировой экономики. Усложняются традиционные взаимосвязи между макроэкономическими переменными в связи с развитием процессов инноваций, появлением новых услуг в финансовой сфере, развитием интернет-технологий, следовательно, появляются новые, повышенные требования к политике национальных правительств и центральных банков.

В этой связи необходимо проведение национальной государственной политики, направленной на создание макроэкономической стабильности, условий для привлечения инвестиций, поддержку экспортного сектора и защиту отечественных производителей от конкуренции со стороны более развитых стран. Особенно это актуально для малых открытых экономик, таких как Республика Беларусь, подверженных колебаниям конъюнктуры мировых рынков товаров, услуг, капитала, испытывающих недостаток в финансовых ресурсах для обновления технологической базы, не обладающих сформировавшимися институтами рыночной экономики и проводящими масштабные социально-экономические преобразования.

Процесс глобализации на рубеже веков привел к резкому увеличению числа всевозможных форм международных потоков

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

капиталов - прямые иностранные инвестиции, портфельные инвестиции в различные финансовые инструменты. Отсутствие должного контроля над этими международными потоками капиталов стало причиной повышения уровня мировой финансовой нестабильности. Финансовый кризис 2008-2009 гг. побудил международные финансовые институты к разработке специальных международных стандартов и системы контроля над инвестиционными потоками. Необходимость этого была обусловлена негативными экономическими последствиями политики дерегулирования финансовых рынков.

Комбинация мер по либерализации национальных финансовых систем и устранению контроля над трансграничными потоками капиталов, а также технический прогресс вызвали быстрый рост количества сделок на национальных и международных финансовых рынках. Как следствие, во-первых, уменьшилась роль традиционных денежно-кредитных институтов в формировании портфельных инвестиций и гибком реагировании на рыночную ситуацию. Во-вторых, увеличилось количество спекулятивных операций с новыми финансовыми инструментами без какой-либо особой привязанности к национальному рынку. В-третьих, возникла громоздкая инфраструктура кредитования, и большинство новых субъектов на этом рынке не имеют отношения к банковской системе в общепринятом смысле, а следовательно, не находятся под надзором центральных банков своих стран.

Все это чрезвычайно затрудняет макроэкономическое регулирование. В частности, ни один центральный банк теперь не в состоянии проводить эффективную валютную или денежно-кредитную политику без согласования своих действий с международным сообществом. Появились даже теоретические модели, обосновывающие невозможность для государства достичь таких целей, как обеспечение мобильности свободных капиталов, устойчивый обменный курс национальных валют и независимая денежная политика. Вместе с тем высокая степень информатизации и автоматизации растущего финансового сектора не позволяет создавать большое число новых рабочих мест пропорционально доле привлекаемых в него инвестиций.

С упадком традиционных банковских институтов неэффективными оказываются и отлаженные механизмы

государственного регулирования кредитно-денежной системы. Таким образом, международная финансовая либерализация побудила банковские системы с невысоким уровнем капитализации к широкомасштабным заимствованиям, что и привело их к неизбежному финансовому кризису [1].

Другим важнейшим фактором нестабильности макроэкономической ситуации является лавинообразное нарастание панических настроений на мировых финансовых рынках. Эти настроения возникают, когда достаточно большая группа кредиторов неожиданно принимает решение изъять свои кредиты у заемщиков из-за опасения, что аналогичные действия других кредиторов вызовут массовое банкротство должников. Стремление как можно скорее спасти свои капиталы порождает массовые переливы заемных средств, что является причиной крушения финансовых рынков в отдельных странах и регионах.

Поскольку в основе глобализационных процессов лежит мировой финансовый капитал с преобладанием в нем капитала стран-лидеров, важнейшим компонентом глобализации является монопольное положение стран-лидеров на мировых рынках. Монополизировав мировые рынки, они и через ТНК, и с помощью международных экономических организаций, так или иначе, втягивают в глобальные процессы и малые страны. Более того, при нынешних реалиях малое государство в целях экономической безопасности должно либо обдуманно искать помощи у стран-партнеров, которые предлагают ему защиту и с которыми оно, несмотря на различия в размерах, может себя идентифицировать, либо прилагать усилия к вовлечению этих партнеров в интеграционные союзы и международные образования с передачей некоторых прав по регулированию финансовых операций наднациональным институтам и международным организациям.

Литература

1. Sachs J. International economics: unlocking the mysteries of globalization // Foreign policy. - N.Y., 1998. - № 110. – P.104.

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ТА ПЕРЕШКОД

*Іващенко Алла Іванівна,
к.е.н., доцент Донецького державного
університету управління
e-mail: alla_ivaschenko@inbox.ru*

Стрімкий розвиток національної економіки буде визначатися рівнем інноваційної активності та її фінансового забезпечення. Найважливішим завданням сучасної інноваційної політики є активна підтримка інвестиційно-інноваційної діяльності малого бізнесу, максимально ефективного використання залучених фінансових ресурсів.

Інвестиційні відносини істотно впливають на механізм реалізації інноваційної політики, сутність яких полягає у визначенні стратегій й тактики інноваційних технологій та методів впливу держави на інноваційні процеси.

Головними фінансовими проблемами недостатнього розвитку малих підприємств в Україні є:

- брак власних фінансових ресурсів;
- недостатня фінансова підтримка з боку держави;
- складність залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел.

Метою дослідження є розробка заходів щодо підвищення ефективності формування інвестиційно-інноваційної діяльності малих підприємств.

Держава проголошує всебічну підтримку малого бізнесу, практично щороку приймаються програми розвитку малого бізнесу, які містять рекомендаційний характер і практично не підкріплені грошовими коштами. Основними джерелами одержання фінансових ресурсів для малого бізнесу в Україні є банківські кредити, позики, одержані у кредитних спілках, та кредитні лінії міжнародних фінансових організацій. Проте ціна цих фінансових ресурсів залишається досить високою, а схеми повернення коштів не сприяють розвитку підприємств, особливо якщо вони займаються виробництвом. Фінансування інвестиційних проектів звичайно триває

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

кілька років, а прибуток інвестиції починають приносити лише після введення об'єктів у дію [1].

До проблем, що стримують інноваційну активність малого бізнесу, відносяться:

- проблеми фінансового характеру: нестача власних коштів підприємств, ускладненість залучення фінансових ресурсів з ринкових джерел (зокрема, жорсткі умови кредитування, недостатня фінансова підтримка з боку держави);

- проблеми організаційно-комунікаційного характеру: нерозвиненість ринку технологій; незрілість інноваційної інфраструктури, що має надавати посередницькі, інформаційні, юридичні, експертні, фінансово-кредитні та інші послуги; недоліки нормативно-правової бази інноваційної діяльності; відсутність умов для налагодження коопераційних зв'язків з іншими суб'єктами інноваційного процесу;

- проблеми інформаційного характеру: відсутність або недоступність систематизованої інформації про нові технології, що мають потенціал комерціалізації, а також про стан і прогностичні оцінки кон'юнктури ринків збуту інноваційної продукції;

- проблеми внутрішньовиробничого характеру: низький інноваційний потенціал підприємства, нестача кваліфікованого технічного й управлінського персоналу на тлі незрілості консалтингової та інжинірингової інфраструктури;

- проблеми ринкового характеру: висока вартість нововведень, невизначеність термінів інноваційного процесу, високий економічний ризик інноваційної діяльності, тривалі періоди окупності нововведень, низький платоспроможний попит на вітчизняну інноваційну продукцію.

З метою активізації інноваційної діяльності прошарку інноваційно-орієнтованого малого підприємництва потрібно:

- розробити програму створення регіональних ринків інтелектуальної власності, в якій, зокрема, передбачити механізми передачі технологій та захисту прав інтелектуальної власності у сфері малого підприємництва, сприяти комерційному використанню результатів інтелектуальної діяльності, стимулювати розвиток інноваційних ідей та впровадити їх у виробничі процеси на великих підприємствах;

- сформувати електронну біржу інновацій, а саме, створити базу

даних про інвестиційно привабливі інноваційно орієнтовані малі підприємства, розвивати регіональні Інтернет-портали інноваційного підприємництва у напрямку популяризації та рекламування інноваційних проектів малого підприємництва, надавати допомогу в підготовці бізнес-планів та інвестиційних проектів малих підприємств в інноваційній сфері;

- розглянути можливість створення Венчурного інноваційного фонду України за участю коштів державного бюджету, що має виконувати функцію каталізатора створення регіональних венчурних фондів за участю вітчизняного та іноземного капіталу.

Реалізація зазначених заходів не лише сприятиме розвитку інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва, а й створить підґрунтя для формування інтелектуальної економіки, зміцнить конкурентні переваги вітчизняного бізнесу та пришвидшить формування на цій основі повноцінного середнього класу в Україні.

Література

1. Мельник В. В. Інноваційно-інвестиційні аспекти ринкової трансформації української економіки / В.В. Мельник // Формування ринкових відносин в Україні. — К., 2009. — Вип. 2 (93) — С. 85–88.

2. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” № 283/97-ВР від 22.05.1997 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/283/97-вр>

3. Закон України “Про інноваційну діяльність” № 40-IV від 04.07.2002 // Інтелектуальна власність. — 2002. — № 10. — С. 63 — 70.

4. Постанова Верховної Ради України “Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України” № 916-XIV від 13 липня 1999 року // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1999. – № 37. – Ст. 336.

5. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. - Ст.144.

6. Порівняльний аналіз ризиків середнього бізнесу в Україні та сусідніх державах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.members.lycos.co.uk>.

ПРОБЛЕМИ АВТОКОРЕЛЯЦІЇ ПРИ ПРОГНОЗУВАННІ ДИНАМІКИ КУРСУ АКЦІЙ

*Кайдановський Кирило Олексійович,
магістр Донецького національного
технічного університету
e-mail: kirill.kaydanovskyi@gmail.com*

*Гізатулін Артем Махмутович,
к.е.н., доцент Донецького
національного технічного
університету*

При прогнозуванні динаміки соціально-економічних процесів виникає таке негативне явище як автокореляція. Автокореляція - це кореляційний зв'язок між значеннями випадкового процесу, що змінюється в часі. Автокореляція суттєво впливає на точність прогнозу, і тому, необхідно використовувати методи по декореляції часового ряду прогнозованого показника.

В економічних дослідженнях для виявлення трендів часових рядів широко використовуються різні алгоритми усереднення. Це прості, зважені та експоненціальні ковзаючі середні [1], цифрові фільтри нижніх частот [2], інші алгоритми. Вони мають різну ефективність, яка визначається ступенем придушення випадкової складової. Перед економістом-дослідником при цьому часто виникають наступні питання: який конкретно алгоритм застосувати для вирішення тієї чи іншої задачі; яку величину часу усереднення вибрати при переході від одного алгоритму до іншого; як визначити ефективність алгоритму в конкретній ситуації? Ці питання достатньо не тривіальні. Знайти на них відповіді у спеціальній літературі не вдається. Разом з тим, конкретні відповіді на поставлені вище питання дозволяють підвищити точність економічних прогнозів при використанні статистичних методів прогнозування; знизити ризики при оцінюванні управлінських рішень; підвищити надійність (прибутковість) біржових торговельних систем [3].

Існує декілька методів декореляції. Розглянемо її докладніше.

Критерій Дарбіна-Уотсона - метод виявлення автокореляції першого порядку за допомогою статистики Дарбіна-Уотсона.

Критерій Дарбіна-Уотсона виявляє тільки яскраво виражену автокореляцію першого порядку і лише за відсутності лагових змінних в регресії. Критичне значення d при будь-якому даному рівні значущості залежить від числа пояснювальних змінних в рівнянні регресії і від кількості спостережень у вибірці. На жаль, воно також залежить від конкретних значень, прийнятих пояснювальними змінними. Тому неможливо скласти таблицю із зазначенням точних критичних значень для всіх можливих вибірок, як це можна зробити для t - і F -статистик, але можна обчислити верхню та нижню межі для критичного значення d [3].

Метод Кокрана-Оркатта - комп'ютерний ітераційний метод усунення автокореляції першого порядку [3]. Метод Кокрана-Оркатта включає наступні етапи:

- 1) оцінюється регресія з вихідними даними;
- 2) обчислюються залишки;
- 3) оцінюється регресійна залежність e_t від e_{t-1} ;
- 4) відбувається видалення автокореляції залишків з часового ряду.

Авторегресійної схемою першого порядку називається метод усунення автокореляції першого порядку між сусідніми членами залишкового ряду в лінійних моделях регресії або моделях регресії, які можна привести до лінійного вигляду. На практиці застосування авторегресійної схеми першого порядку вимагає апріорного знання величини коефіцієнта автокореляції. Однак у зв'язку з тим, що величина даного коефіцієнта заздалегідь невідома, в якості його оцінки розраховується вибірковий коефіцієнт залишків першого порядку [1].

Метод Хілдрета-Лу передбачає, що коефіцієнт автокореляції задається двома параметрами: діапазоном і величиною кроку. Наприклад, діапазон коефіцієнта автокореляції ρ полягає в межах $[-1; +1]$, і його значення обчислюються з кроком 0,02. Для кожного із значень коефіцієнта автокореляції за допомогою методу різниць будується перетворена модель регресії. Далі оцінки невідомих коефіцієнтів перетвореної моделі регресії розраховуються за допомогою класичного методу найменших квадратів. Оцінкою коефіцієнта автокореляції першого порядку буде те значення коефіцієнта, за допомогою якого обчислюється мінімальна сума квадратів відхилень теоретичних значень від розрахункових значень (на основі перетвореної моделі регресії).

Жоден з наведених методів усунення автокореляції не є достатньо ефективним для використання на практиці. Взагалі проблема автокореляції недостатньо вивчена вітчизняними вченими, і, тому ця тема дуже актуальна для України. Усі існуючі методи усунення автокореляції мають суттєві недоліки, тому треба розробити принципово новий метод, який не матиме цих недоліків і водночас з тим, буде достатньо ефективним у вирішенні проблеми автокореляції.

Література

1. Четыркин Е.М. Статистические методы прогнозирования. Изд. 2-е, перераб. и доп. / Четыркин Е.М. М.: “Статистика”, 1977. – 200 с.
2. Кравчук В. Новый адаптивный метод следования за тенденцией и рыночными циклами / Кравчук В. М.: “Валютный спекулянт”, №12, 2000. – с. 48-53.
3. Смирнов А., Михайлов С. Выбор типа скользящих средних / Смирнов А., Михайлов С. М.: “Валютный спекулянт”, №7, 2003, с. 50-55.
4. Давыдов С. Математическое моделирование экономических систем / Давыдов С. М.: “Либроком”, 2010. – 292 с.
5. Орлов А.И. Эконометрика: Учебник / Орлов А.И. М.: “Феникс”, 2009. – 576 с.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

*Качуріна Анастасія Олександрівна,
студентка Донецького
національного технічного
університету*

*Касьянова Наталія Віталіївна, д.е.н,
доцент Донецького національного
технічного університету
e-mail: nat_kas@ukr.net*

Комерційні банки, що працюють на фінансовому ринку в умовах сучасної економіко-політичної системи, знаходяться в конкурентній боротьбі за збереження та поліпшення свого ринкового становища.

В умовах фінансової нестабільності, значного зниження довіри клієнтів до банківських установ, прагненням банків уникнути невиправданих витрат, посилюється конкуренція на ринку банківських послуг.

В сучасних умовах, мають можливість розвиватися тільки ті банки, які зберігають стабільність і володіють високою конкурентоспроможністю. Конкурентоспроможність є інтегральною характеристикою, що включає в себе як фінансові, так і нефінансові показники, такі як новітні технології, інноваційні методи ведення бізнесу тощо.

Питання банківської конкуренції, конкурентоспроможності банків на ринку банківських послуг розглядали такі вчені, як В.М. Геєць, О.С. Гальчинський, В.Д. Камаєв, Т.С. Струбайло, І.В. Лютий, А.В. Мірошніченко, О.Е. Седих та інші.

Банк як учасник ринку продає специфічний товар (банківські послуги) і зацікавлений в отриманні прибутку. На вітчизняному банківському ринку станом на 1 жовтня 2012 року працює 175 банків [1], які продають однаковий товар, що сприяє виникненню сильної конкуренції, яка носить як ціновий, так і неціновий характер.

Кожна кредитна організація прагне підвищити свою конкурентоспроможність, конкурентоспроможність своїх продуктів і послуг, щоб споживачі скористалися саме її пропозицією.

Седих О.Є. розглядає конкурентоспроможність продуктового ряду банку як сукупність кількісних і якісних ознак послуг фінансової установи, які створюють певну цінність для існуючих або потенційних клієнтів і роблять банківські продукти даної установи привабливими [2].

Згідно думки Г.Г. Коробової, суб'єктами банківської конкуренції є не тільки самі банки, але і всі інші фінансові та нефінансові установи – учасники банківського ринку [3].

Ніконова І.А. і Шамгунов Р.Н. вважають, що конкурентоспроможність комерційного банку в сучасних умовах визначається ступенем його відповідності потребам клієнтів і високими темпами зростання його клієнтської бази [4, с.15].

Таким чином, управління конкурентоспроможністю є одним з головних завдань комерційного банку. А для цього необхідно, перш за все, оцінити конкурентоспроможність кредитної установи. Конкурентоспроможність банку може бути визначена різними методами (рис.).

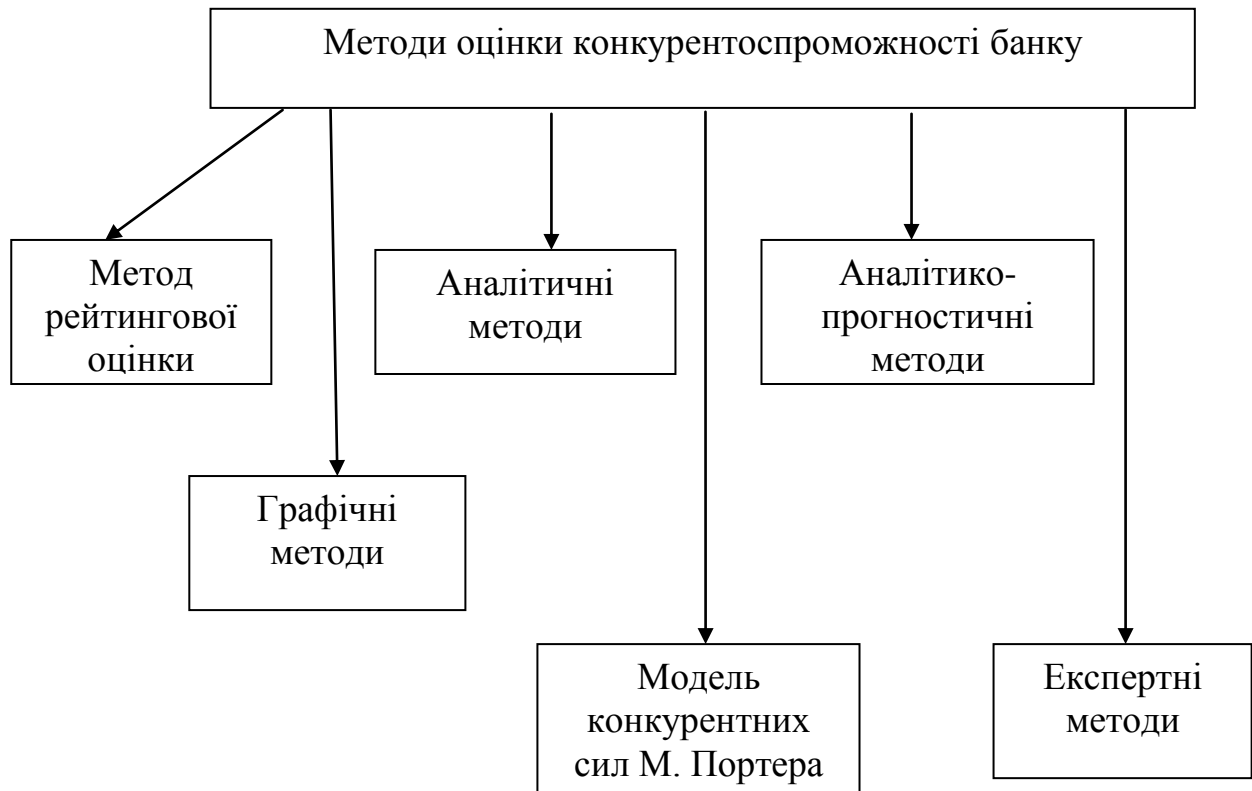

Рис.1. Методи оцінки конкурентоспроможності банку

До аналітичних методів оцінки конкурентоспроможності банку відносяться: метод оцінки конкурентоспроможності банку через інтегральний показник, оцінка конкурентоспроможності на основі розрахунку ринкової частки, оцінка конкурентоспроможності установи на основі теорії ефективної конкуренції тощо.

Переваги цієї групи методів полягає у простоті розрахунків за наявної інформації, а також досить легкому порівнянню параметрів аналізованого банку та зразка-аналога.

Недоліком даної групи методів є суб'єктивний вплив на оцінку конкурентоспроможності з боку експертів, а також труднощі, пов'язані з обмеженою доступністю необхідних даних про діяльності банків-конкурентів.

Аналітико-прогностичні методи відрізняються не тільки можливістю врахування впливу різних факторів зовнішнього

середовища при оцінці конкурентоспроможності комерційного банку, але і можливістю комплексного аналізу послуг, кон'юнктури ринку, технології. Дана група методів включає в себе метод мозкового штурму, метод оцінки конкурентоспроможності продукції на основі рівня продажів.

Графічні методи оцінки конкурентоспроможності (багатокутник конкурентоспроможності, метод кругових діаграм, метод гістограм та інші) дозволяють наочно продемонструвати конкурентне становище комерційного банку в порівнянні з конкурентами.

Однак відсутність точної кількісної характеристики банків-конкурентів за заданими критеріями обмежує можливість застосування даних методів.

Найбільші банки світу використовують при проведенні стратегічних досліджень та аналізу інтенсивності конкуренції модель конкурентних сил Майкла Портера.

М. Портер виділяє п'ять факторів, які найбільшою мірою впливають на організацію: боротьба з існуючими конкурентами; загрози з боку нових конкурентів; можливість проведення торгів з постачальниками; можливості споживачів зробити свій вибір і здійснювати торги з банком; загрози з боку альтернативних послуг. Головним недоліком моделі М. Портера є якісний характер результатів аналізу та неможливість отримати чітку кількісну оцінку.

До експертних методів можна віднести методику оцінки конкурентоспроможності «4Р». На відміну від моделі М. Портера, вони дозволяє отримати кількісну оцінку, як по окремим факторам, так і за всіма чинниками конкурентоспроможності в цілому.

Методика «4Р» заснована на порівняльному аналізі конкурентів за наступними показниками: продукт, ціна, просування на ринку, регіон та канали збуту. Недолік методу – оцінка проводиться експертним шляхом.

Крім того, розглянуті методи оцінки конкурентоспроможності не дають повного уявлення про рівень конкурентоспроможності банку, так як при їх використанні враховуються не всі аспекти діяльності банку. А для ефективної оцінки конкурентоспроможності комерційного банку необхідно використовувати комплекс вищезазначених методів з урахуванням специфіка банківської сфери.

Таким чином, комплексна оцінка конкурентоспроможності комерційного банку створює основу для прийняття вірних

управлінських рішень не тільки в області оптимізації діяльності з обслуговування клієнтів, але і при обґрунтуванні завдань, що вирішуються в рамках реалізації конкурентної стратегії банківської установи.

Література

1. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807
2. Седих О.Є. Оцінка ефективності управління продуктами банку / О.Є. Седих // Економічний простір. – 2009. – № 22/1. – С. 176-184.
3. Коробова Г.Г. Банковское дело: учебник для высших учебных заведений / Г.Г. Коробова. – М.: Экономистъ, 2006. – 766 с.
4. Никонова И.А., Шамгунов Р.Н. Стратегия и стоимость коммерческого банка. / И.А. Никонова, Р.Н. Шамгунов. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2004. – 304 с.

ОБґРУНТУВАННЯ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

*Кійко Юлія Олександрівна,
студентка Донецької філії
Європейського університету*

*Смирнов Сергій Миколайович,
к.т.н., завідувач кафедри Донецької
філії Європейського університету
e-mail: SmirrnovSergey@mail.ru*

Головними причинами і джерелами виникнення інноваційних ідей є: потреби ринку, конкурентна боротьба на ринку, бажання одержати конкурентні переваги і максимізувати прибуток, підвищення престижу промислових підприємств; пошук вирішення проблем, які виникають під час діяльності підприємств, наслідування іншим організаціям, які впроваджують нові технології, бажання працівників покращити свою майстерність у конкретній діяльності, реалізація знань творчої особистості, поради консультантів у будь-який період реорганізації підприємств, наукові відкриття, інтернаціоналізація науки, винахідництво, інтуїтивне уявлення про

те, що нововведення може поліпшити діяльність організації [1, с. 282].

Проблеми інноваційної стратегії розглянуто в роботах Ілляшенка С., Михальченка Г., Новицького В., Якубовського М. На їх думку спонукальним мотивом для інновацій є зміни зовнішнього середовища, які ведуть до появи нових потреб або нових засобів задоволення вже існуючих потреб. На успішність нововведень впливають такі чинники: наявність в організації джерела творчих ідей, ефективна система відбору та оцінки ідей нових виробів, орієнтація на ринок, перевага товару над товарами конкурентів, маркетингове ноу-хау, відповідність інноваційної стратегії меті організації, доступ організації до ресурсів, глобальна концентрація товару. У конкурентному середовищі промислові підприємства намагаються першими вийти на ринок з новим продуктом (технологією), щоб отримати додаткові прибутки у вигляді інтелектуальної ренти, оскільки з дифузією інновації попит на неї зменшується [2, с. 260]. Це можливо лише за умов ефективної інноваційної стратегії.

Метою роботи є обґрунтування та розробка пропозицій з формування інноваційної стратегії підприємства.

На початковому етапі формування інноваційної стратегії підприємству слід визначити її тип. Існують кілька типів стратегій, і різні економісти визначають їх по-різному. Одні з них визначають три типи стратегії. Це — наступальна (активна), імітаційна і комбінована стратегії.

Обравши, скажімо, імітаційну стратегію з поступовим переходом до наступальної і досягнувши певного успіху, керівництво підприємства не повинно чекати стадії спаду, а має відразу ж придбавати нову ліцензію або провести розробки з метою підвищити технологічний рівень інноваційної системи, щоб перейти до виробництва власного нового продукту.

Таким чином підприємство перейде до наступальної стратегії, яка ґрунтується не на окремій інновації, а на їх серії. Обравши адаптаційну (пасивну) стратегію, підприємство може у перспективі опинитися серед відсталих спочатку в техніко-технологічному, а згодом і в економічному відношенні.

Інноваційну стратегію підприємства треба розглядати як опору для всього кола питань і проблем, які має вирішувати

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

товаровиробник. Ефективна інноваційна стратегія розвитку підприємства передбачає оцінювання всіх форм інноваційної діяльності підприємства, що мають прояв у нововведеннях різного типу.

Треба мати, однак, на увазі, що на практиці дотримання цього положення досить утруднене, оскільки інноваційний процес на підприємстві має охоплювати всі сторони господарської діяльності і входити складовою частиною до всіх підрозділів підприємства.

Інноваційна стратегія підприємства визначається такими найголовнішими складовими: об'єктом і характером ресурсів, які має (або планує мати) підприємство, і ринковими позиціями та загальногосподарською структурою (контрольована частка ринку, доступ до джерел фінансування та сировини, стан конкурентоспроможності).

На початковому етапі розбудови інноваційної стратегії вирішується і тривалість періоду формування стратегії підприємства.

По-перше, інновація потребує досить тривалого періоду часу, що, звичайно, відбивається на всьому процесі виробничого життя підприємства.

По-друге, період формування нової стратегії підприємства неможливий без інвестиційної стратегії підприємства.

З вибором стратегії пов'язане укладання планів проведення досліджень і розробок, а також інших форм інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність базується на прийнятті висококваліфікованих управлінських рішень. Якість прийнятого рішення залежить від використаних наукових підходів, методів моделювання, рівня автоматизації управління, мотивації рішень, що приймаються. Важливу роль у прийнятті рішень відіграють психологічні аспекти особистості інноваційного менеджера – інтуїція, розсудливість і раціональність. Приймаючи рішення, менеджер інтуїтивно спирається на особисте відчуття того, що воно правильне. В цьому випадку присутнє так зване шосте відчуття, яке приходить до менеджерів високого рівня, котрі мають багатий досвід.

Взаємозалежність інноваційної і інвестиційної стратегій настільки щільна і глибока, що ці процеси, направлені до єдиної мети, стають начебто одним цілим. Є навіть автори, котрі стверджують, що інновація — це вкладення інвестиційного капіталу в нововведення. У всякому разі, можна констатувати, що інвестиційні рішення — це

невідокремлювана частина інноваційної стратегії будь-якого підприємства.

Формулювання цілей інноваційної стратегії має бути пов'язане з життєвими циклами продукції, які проходять стадії: народження, дитинство, юність, рання зрілість, остаточна зрілість, старіння і відродження. І на кожній з цих стадій інноваційний розвиток підприємства має свій специфічний характер.

Література

1. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: Монографія/ За заг. ред. д-ра економ. наук, проф. С. М. Ілляшенка. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. — 582 с.

2. Хаммер М. Реинжиниринг корпорации. Манифест революции в бизнесе/ М. Хаммер, Дж. Чампи. - Издательство: Манн, Иванов и Фербер. – 2006. - 287 с.

СТРАХОВОЙ РЫНОК РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ

*Корженевская Галина Михайловна,
к.э.н., доцент Государственного
института управления и
социальных технологий
Белорусского государственного
университета
e-mail: galakorj@mail.ru*

Белорусский страховой рынок обладает значительным потенциалом роста, особенно с учетом интеграционных процессов и развития сотрудничества в рамках Таможенного союза (ТС) и Единого экономического пространства (ЕЭП). Создание равных условий хозяйствования для всех страховых компаний — необходимое условие повышения конкурентоспособности субъектов хозяйствования на внутреннем и внешнем рынках, возможность поиска новых деловых партнеров, привлечения инвестиций и осуществления совместных проектов. Это объективно порождает необходимость поиска путей совершенствования национального страхового законодательства с учетом

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

международных требований и определения рациональных параметров открытости экономики для последующей интеграции в мировое экономическое пространство.

На 1 января 2012 г. страховой сектор Республики Беларусь включал в себя 24 страховые компании, в том числе 4 компании, осуществляющие виды страхования, относящиеся к страхованию жизни, и "Белорусская национальная перестраховочная организация". Наибольшая доля белорусского страхового рынка принадлежит страховщикам с государственной формой собственности. Белорусское республиканское унитарное страховое предприятие "Белгосстрах" контролирует 55 процентов страхового рынка, организации негосударственной формы собственности - 45 процентов. Филиалы Белгосстраха есть в каждой области, на территории республики работают 120 представительств и более 5 тыс. точек продаж. Страховой сектор Беларуси остается в значительной степени зарегулированным.

На страховом рынке Беларуси работает 13 компаний с иностранным капиталом - российским, австрийским, немецким, швейцарским. Однако они поставлены в неравные условия по сравнению с белорусскими страховыми организациями.

Государственные страховщики и страховщики с долей государства более 50 % допущены к проведению обязательного страхования в зависимости от вида. Внедрена система преференций для клиентов государственных страховщиков. По законодательству юридические лица, которые обслуживаются в государственных страховых компаниях, могут относить расходы по некоторым видам страхования на себестоимость продукции. Организации, заключающие договора в частных компаниях, оплачивают расходы на страхование за счет прибыли. Возможности развития частных страховых компаний ограничены, им запрещено проводить обязательное страхование.

Страховщикам с участием иностранного капитала также запрещено осуществлять страхование жизни, обязательное страхование, страхование имущественных интересов государства и административно-территориальных единиц. Кроме того, установлена государственная монополия на перестрахование.

Несмотря на рост страховых премий (прирост поступлений за 1-е полугодие 2012 года по сравнению с аналогичным периодом

2011 года в действующих ценах составил 121,7%), их доля в ВВП не превышает 1% [1].

Объем востребованных страховых услуг в Беларуси – один из самых низких в Европе. Так, если в Западной Европе сбор страховых премий составляет свыше 600 долларов на душу населения, в соседних Польше и России – 220-230 долларов, то в Беларуси – всего 44 доллара [2].

Степень развития страхового рынка определяется соотношением между добровольными и обязательными видами страхования. Следует отметить, что одной из существенных проблем на страховом рынке Беларуси является баланс обязательного и добровольного страхования. Удельный вес добровольных видов страхования в общей сумме полученных страховых взносов страховщиков республики за 1-е полугодие 2012 года составил 48,8 %, обязательных видов страхования - 51,2 %, что свидетельствует о необходимости первоочередного развития добровольных видов страхования [1].

Существуют и другие нерешенные проблемы на страховом рынке: низкий уровень менеджмента, ограниченный ассортимент предлагаемых страховых продуктов, недостаточность их рекламы. Эти ограничения являются сдерживающим фактором в развитии страхования в Республики Беларусь, поэтому было бы целесообразным принять законодательные акты, позволяющие осуществить либерализацию в этом сегменте финансового рынка.

Необходимо выравнивание условий деятельности для всех участников страхового рынка за счет доступа к обязательным видам страхования; отмены ограничений по доле участия юридического лица (в том числе иностранного) в уставном фонде страховой организации и проведения страхования жизни организациями, являющимися дочерними по отношению к иностранным инвесторам. Приоритетом развития страхового рынка должно стать опережающее развитие добровольных видов страхования, долгосрочного страхования жизни как важнейшего источника инвестиционных ресурсов. При страховании жизни необходимо относить на себестоимость взносы для всех участников рынка. Также немаловажным является укрепление взаимодействия с государственными органами и другими информационными

системами, наприклад, банківськими; внедрение електронного полиса в Беларусі, а также развитие онлайн-страхования.

В соответствии с Республиканской программой развития страховой деятельности на 2011–2015 годы к концу 2015 года удельный вес страховых взносов должен составить не менее 1,3% ВВП, страховые взносы в ближайшие 5 лет на душу населения увеличатся в 3,5 раза [3].

ЕЭП может стать толчком для либерализации страхового рынка и формирования здоровой конкурентной среды, повышения качества оказываемых страховых услуг. Снятие указанных ограничений – необходимое условие интеграции. В отрасль придут новые технологии (продаж, урегулирования), новые продукты, страховщики получают инвестиции, дополнительную финансовую стабильность и возможность инвестирования в экономику страны.

Литература

1. Итоги деятельности страховых организаций за I полугодие 2012 года // <http://www.minfin.gov.by> / Режим доступа 05.11.2012.
2. Страховой рынок Республики Беларусь 2010 // <http://www.belasin.by> / Режим доступа 09.11.2012.
3. Республиканская программа развития страховой деятельности на 2011–2015 годы // <http://bizinfo.by> / Режим доступа 09.11.2012.

ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

*Кравченко Віра Олексіївна,
к.е.н., професор Одеського
національного економічного
університету*

*Нізовець Вадим Вячеславович,
магістр Одеського національного
економічного університету
e-mail: Nizovets1507@rambler.ru*

Інвестиційно-інноваційні ресурси це рушійний фактор розвитку будь-якого економічного процесу. Інвестиції у поєднанні з інноваціями дають мультиплікативний ефект, не лише збільшуючи

кількість робочих місць і обсяги виробленої продукції, а й знижуючи вартість одиниці продукції, покращуючи її якість, підвищуючи рентабельність виробництва, умови праці та її продуктивність. Дослідження світового досвіду щодо розвитку ринково-орієнтованих держав, дозволяє з впевненістю стверджувати, що активне залучення та раціональне використання інвестицій це найшвидший шлях до піднесення економічного розвитку держави на новий рівень, зокрема інноваційний. Продумана інвестиційно-інноваційна політика влади забезпечує суб'єктів господарювання сприятливими нормативно - правовими та економічними умовами для вкладення інвестицій в економіку держави, зосереджуючи їх інноваційну спрямованість. Створення та реалізація ефективної, адекватної сучасним вимогам інвестиційно-інноваційної політики в Україні досі залишається актуальним питанням [3].

Питаннями інвестиційно-інноваційної політики, а отже інноваційного розвитку держави приділяють багато вітчизняні науковці, зокрема: В. М. Геєць, Л. М. Борщ, Т. Й. Товт, О. Є. Кузьмін, Г. І. Климкова, М. В. Гаман, Л. І. Федулова, Б. А. Малицький, А. С. Попович та інші.

Більшість науковців сходяться на думці, що саме від активності державної політики залежить інноваційний розвиток економіки. Так, М. В. Гаман стверджує, що особливості соціально-економічного розвитку в Україні вимагають підвищення державної підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності.

Л. І. Федулова звертає увагу на те, що забезпечення економічного розвитку можливе лише у разі проведення активної інноваційної політики держави. Інноваційна діяльність може бути ефективною лише тоді, коли буде задіяний такий важливий фактор, як державне регулювання [6, с. 499].

Відповідно до міжнародних рейтингів сприятливих умов для підприємницької діяльності Україна займає не найкращі позиції. Так, згідно з рейтингом ведення бізнесу (Doing Business Index) та Індексом економічної свободи (Index of Economic Freedom) Україна перебуває на 145 позиції з 181 можливої та на 152 з 179 позицій відповідно [5]. Такі умови ведення підприємницької діяльності в Україні, як: легкість відкриття компанії, найму працівників, реєстрація власності, отримання кредиту, захист інтересів інвесторів, ділова, фінансова, грошово - кредитна, інвестиційна, фінансова, свобода від Уряду, від

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

корупції, захищеність прав власності не відповідають міжнародним стандартам ведення бізнесу, що створює перешкоди у залученні як зовнішніх, так і внутрішніх інвестицій в економіку країни.

Аналізуючи джерела фінансування технологічних інновацій, бачимо вплив світової кризи, коли обсяги іноземних інвестицій у 2010 році різко скоротилися. Як наслідок, обсяги фінансування інновацій за рахунок іноземних інвестицій скоротились більш ніж у 2,5 рази і становили лише 115,4 млн. грн. Держава є доволі пасивною у фінансуванні інноваційного розвитку протягом досліджуваного періоду, за рахунок держаних коштів фінансуються лише 1-2 % інноваційних процесів в економіці.

Так, у Швеції на науку виділяють 3,7% ВВП, в Японії - 3,06%, в США - 2,84%. В Україні ж, відповідно до Закону про наукову діяльність, на наукові дослідження повинно виділятися 1,7 % ВВП, реальне фінансування далеко не відповідає цим нормам. На фоні загального погіршення основних соціально-економічних показників перед інвестиційно-інноваційною сферою економіки України особливо важливими постають проблеми залучення та утримання вітчизняних та іноземних інвестицій у пріоритетних інноваційних сферах [4].

У зв'язку зі вступом у Світову організацію торгівлі особливої актуальності для української держави набуває розбудова інноваційної моделі розвитку як стратегічного напрямку економічної політики. Практика, свідчить, що фінансування інновацій в Україні здійснюється переважно за рахунок власних коштів підприємств. У часи кризи українські менеджери, щоб скоротити свої витрати, насамперед зменшують інвестиції в основний капітал. Відповідно, інвестування коштів в інноваційні проекти у 2010 році практично припинилося. У 2010 р. ситуація виглядала так: обсяги іноземних інвестицій скоротились, власні кошти підприємств не інвестуються в інновації, а в бюджеті 2010 році передбачалось кошторис Державного агентства України з інвестицій та інновацій у розмірі 29,7 млн. грн., що значно менше від показника 2009 році – 329,4 млн. грн. [5]. За рейтингом Всесвітнього економічного форуму у 2010 році у сфері формування факторів інноваційного розвитку Україна посіла 52-ге місце, а за оснащеністю сучасними технологіями – 65-те. Проблеми такого характеру у сфері інвестиційно-інноваційного розвитку ставлять під загрозу наявний інноваційний потенціал України та

функціонування інноваційної інфраструктури. Зазначений стан був наслідком відсутності дієвої та адекватної стратегії переведення економіки України на інноваційний шлях розвитку, формування національної інноваційної системи яка забезпечувала б його реалізацію. Кабінет Міністрів України розпорядженням від 17 червня 2009 р. № 680 схвалив Концепцію розвитку національної інноваційної системи, метою якої є визначення основних засад формування та реалізації збалансованої державної політики з питань розвитку національної інноваційної системи [1].

Необхідно зазначити, що вітчизняні науковці та органи державної влади своєчасно розробили Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів» (далі - Стратегія) із врахуванням ключових положень, закладених в проекті «Стратегії інноваційного розвитку України на 2009-2018 роки та на період до 2039 року». Головна мета Стратегії має конкретне кількісне визначення: забезпечити в зазначений термін (до 2020 р.) підвищення впливу інновацій на економічне зростання України в 1,5-2 рази порівняно з теперішнім часом. У Стратегії закладені такі основні пріоритети [2]:

- адаптація інноваційної системи України до умов глобалізації та підвищення її конкурентоспроможності;
- переорієнтація системи продукування інновацій на ринковий попит і споживача;
- створення привабливих умов для творців інновацій, стимулювання інноваційної активності підприємництва;
- системний підхід в управлінні інноваційним розвитком, інформатизація суспільства.

Однак розроблені документи у здебільш ому залишаються декларативними. На сучасному етапі інвестиційно - інноваційний сектор України характеризується зниженням активності, дефіцитом фінансових ресурсів, падінням платоспроможного попиту на науково-технічну продукцію, що спричинено значними недоліками під час розроблення та виконання державних цільових програм. Інвестиційно-інноваційна політика повинна бути збалансованою та спрямованою на гармонійне доповнення внутрішніх інвестицій зовнішніми, де визначальним фактором будуть національні інтереси держави, її інноваційний розвиток.

«Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів» повинна бути затверджена і впроваджена у найкоротші терміни, що дозволить підвищити конкурентоспроможність національної економіки, досягнути пріоритетів розвитку науки і техніки. Подальших досліджень потребує вивчення значення держави в управлінні інноваційними процесами на регіональному рівні, адже інноваційна активність регіонів є основою інноваційного розвитку країни та технологічного наздоганяння розвинутих країн.

Література

1. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» від 17.06.2009 № 680-р.
2. Проект «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 роки в умовах глобалізаційних викликів» [ел. ресурс] – Режим доступу: www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc.
3. Борщ Л.М. Інновації та інвестиції в реальному секторі економіки: перспективи розвитку [текст] / Л.М. Борщ // Економіка ринкових відносин. 2008. – № 2. – С. 44-51.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Державне агентство України з інвестицій та інновацій [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.in.gov.ua.
6. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика [текст] / Л.І. Федулова. – Монографія. – К.: Основа, 2005. – 552 с.

ТРАНСКОРДОННЕ ПАРТНЕРСТВО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ ЯК ТИПОВА МОДЕЛЬ МЕРЕЖЕВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

*Кравчук Ірина Петрівна,
здобувач Інституту
регіональних досліджень
НАН України
e-mail: kravchuk_irena@meta.ua*

Мікула Надія Анатоліївна,

*д. е. н., професор Інституту
регіональних
досліджень НАН України*

Глобальна мережа є базовою організаційною формою інформаційно–глобальної економіки. Сучасна економіка все більше нагадує глобальну мережу, в межах якої відбувається безперервний рух товарів, послуг, ресурсів, та інформації, які беруться з різноманітних джерел по всьому світу. У американського економіста Г. Малгана ми знаходимо, що мережі: «перетворилися на основну організаційну форму постіндустріального, або інформаційного, суспільства» [1].

Теорія інформаційного суспільства нерозривно пов'язана з концепцією мережевої економіки. Мережа розглядається як сукупність стійких контактів або відносин між індивідами, фірмами або групами з метою використання своїх ресурсів, специфічних переваг перед іншими для реалізації певних спільних проектів. По широті й глибині охоплення можна виділити місцеві, регіональні, національні, транскордонні, транснаціональні, глобальні мережі.

В рамках сучасних концепцій мережевої економіки розглянемо, для прикладу, взаємодію державних служб зайнятості, працівників, роботодавців та влади як типову мережеву взаємодію в умовах транскордонного співробітництва. EURES (EUROpean Employment Services / Європейська служба зайнятості) являє собою мережу співробітництва, спрямовану на полегшення вільного пересування працівників у рамках Європейського економічного простору.

Вона публікує вакансії в 31 європейських країнах. Партнери в мережі включають в себе державні служби зайнятості, профспілки та організації роботодавців (рис.1). Мережа координується Європейською комісією.

В рамках мережі транскордонне партнерство EURES спрямоване на надання допомоги як працівникам, так і роботодавцям. Метою його створення було зменшення бар'єрів в доступу інформації щодо наявних вакансій, рівнів кваліфікації, що пропонуються, дефіциту кадрів, що існує в регіоні по інший бік кордону, особливості податкової системи, умов прийому на роботу, соціальних прав та обов'язків при прийнятті на роботу.

Eures Channel є першим партнерством EURES прикордонного регіону, який був створений з 1991 року. Партнерство здійснило низку заходів, щоб допомогти людям, які хочуть працювати або навчатись по інший бік кордону.

Крім того, воно підтримує роботодавців, які зацікавлені у транскордонному найманні працівників.

EuresChannel – це мережа, яка спирається на добровільну співпрацю його членів. EuresChannel (BE–FR–UK) охоплює бельгійські райони Західної Фландрії і Ено, французький регіон Нор — Па–де–Кале і Кент у Великобританії.

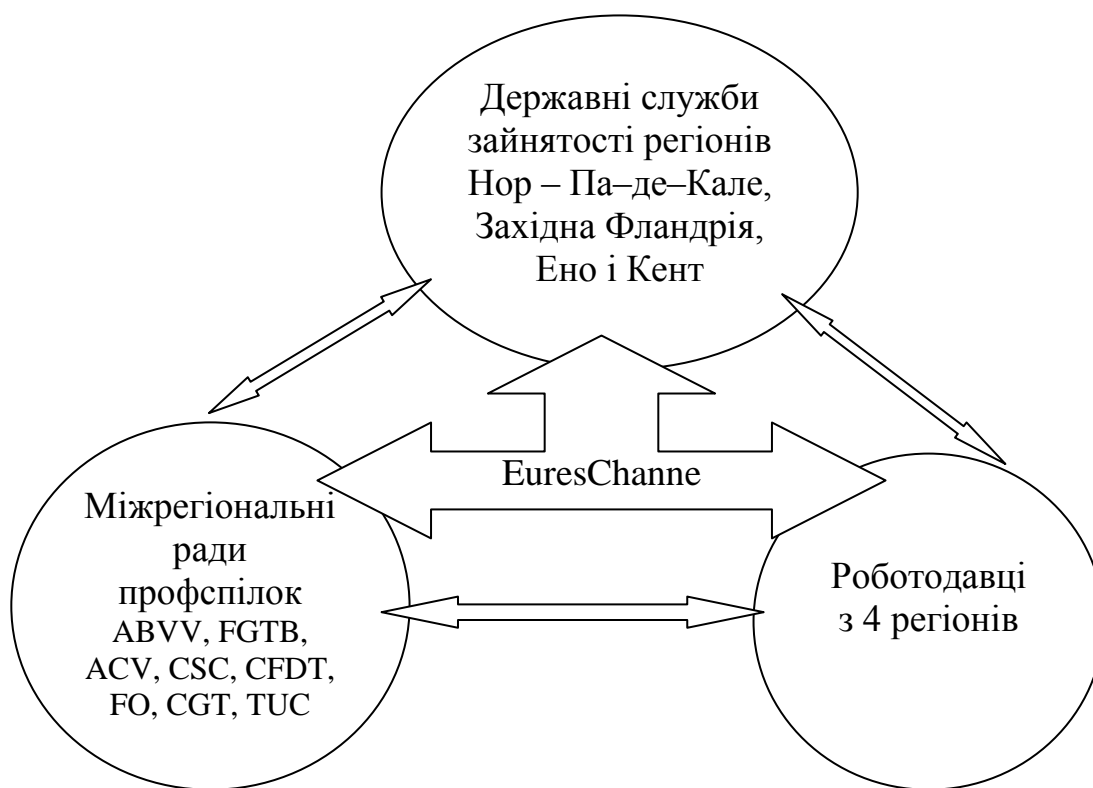

Рис.1. Партнери мережі EuresChannel (BE–FR–UK)
(побудовано автором на основі[2])

Розглянувши модель мережевої взаємодії на основі транскордонного партнерства EURES можна зробити висновок, що дана мережа сприяє:

- підвищенню транскордонної мобільності робітників;
- розширенню доступу до кваліфікованої праці;
- проведенні діалогу з роботодавцями, потенційними підприємцями, робітниками в різних галузях;

- оцінці фактичного стану ринку праці в транскордонному регіоні;
- активізації обміну досвідом між учасниками ринку;
- поширенню інформації про умови праці, законодавчі норми регулювання даного ринку;
- полегшенню адміністративних і інституційних перешкод вільному руху через кордон персоналу;
- удосконаленню спільної інфраструктури регіонів;
- співпраці між установами, що представляють діловий розвиток регіону;
- встановленню засобів і ресурсів поліпшення потоків інформації і комунікацій між регіонами;
- культурному обміну між учасниками ринку.

Дослідження мережі EURES показало, що розвиток транскордонних партнерств сприяє активізації зв'язків між прикордонними регіонами, збільшенню рівня соціально-економічного становища прикордонних регіонів, створенню сприятливих умов для імплементації зарубіжного досвіду у різних галузях економіки.

Література

1. Mulgan G.J. Communications and Control: Networks and New Economies of Communication / G.J. Mulgan. – Oxford: Polity, 1991. – P. 19.
2. EURES. The European Job Mobility Portal. – Режим доступу з: <http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=56&acro=eures&lang=en>.

СУЧАСНІ МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ

*Кушніренко Оксана Миколаївна,
к.е.н., доцент кафедри економіки
Житомирського державного
технологічного університету
E-mail: kyshnoksana@i.ua*

Сучасні тенденції суспільно-економічного життя характеризуються вичерпанням чинників екстенсивного економічного розвитку, що обумовлює посилення уваги до пошуку

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

нових резервів ведення економічної активності, адекватних сучасному стану розвитку світової економіки. Відтак запровадження в Україні інвестиційно-інноваційної моделі економічного зростання з політичної мети перетворюється на об'єктивну необхідність, обумовленою складними економічними умовами інтеграції нашої країни до світового співтовариства, впливу процесів глобалізації та посилення вимог до конкурентоспроможності продукції національних виробників.

На жаль, попередні роки економічних реформ не створили необхідних умов для примноження та зміцнення інтелектуального потенціалу українського суспільства, інноваційного розвитку економіки, освоєння нових високих технологій, подолання структурних деформацій, успадкованих від адміністративно-командної системи. Економічна динаміка досі не лише не набула сучасної постіндустріальної спрямованості, та не створила достатньо міцного підґрунтя для запровадження основ інноваційного розвитку.

Актуальність обраної теми посилюється тим, що для успішного становлення України як сучасної демократичної держави з ринковою економікою першочерговим завданням є впровадження інноваційної моделі розвитку, що підтверджується значним інноваційним потенціалом. Так, за даними рейтингу конкурентоспроможності Global Competitiveness Report, побудованому на основі Індексу глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index - GCI), який був розроблений для Всесвітнього економічного форуму в Давосі в 2011 році, Україна за групою чинників інноваційного розвитку посіла такі місця: висока здатність до інновацій (37 місце), якість науково-дослідних установ (68 місце), наявність вчених та інженерів (53 місце) [5]. При подальшому реформуванні економіки України з метою підвищення її конкурентоспроможності слід враховувати, що зазначені чинники мають залишатися основою для майбутнього зростання.

Метою дослідження є висвітлення концептуальних основ, критеріїв, інструментів й механізму економічної політики, яка в рамках нинішніх фінансових, структурних та інституційних обмежень була б спроможною забезпечити зростання інвестицій у технологічні зміни та належну мотивацію інноваційного підприємництва.

Методологія організації і функціонування, а також проблеми управління інноваційним розвитком економіки досліджувалися в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних економістів. До їх числа належать: О.М. Алимов, О.І. Амоша, П.П. Борщевський, І. Бланк, В.М. Геєць, Л.В. Дейнеко, П. Друкер, С.М. Ілляшенко, І. Колот, С.М. Козьменко, Т. Майорова, С.Ф. Покропивний, М. Портер, В.А. Романенко, В.Ф. Спирін, М.П. Сичевський, А.М. Федорищева, Й. Шумпетер, Ю.В. Яковець. В той же час, на наш погляд, в Україні недостатньо досліджувалися особливості стимулювання інноваційного розвитку підприємств і організаційно-економічні основи управління інноваційною діяльністю в умовах інтеграції світового господарства.

Важливою умовою досягнення економічного зростання України на основі поліпшення економічних показників розвитку економіки є інноваційне оновлення матеріально-технічної бази виробництва, що передбачає використання сучасних досягнень науково-технічного прогресу, впровадження техніки останніх поколінь і принципово нових технологічних систем, створення прогресивних структур організації і управління виробництвом. Розробка стратегії стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва і успішна реалізація можуть стати значним вкладом в становленні інноваційної моделі розвитку економіки України і сприяти економічному зростанню промислової сфери.

Стимулювання інноваційного розвитку промисловості базується на реалізації довгострокової стратегії як сукупності заходів, що передбачають формування перспективних і оперативних цілей, розробку системи заходів щодо організації оновленню матеріально-технічної бази, активізації інноваційної і науково-технічної діяльності, пошуку джерел фінансування запланованих заходів і прогнозування можливого результату дії стратегії [1, с. 57].

Найбільш впливову роль в процесі прискорення інноваційного оновлення промисловості України може виконати держава, що визначається можливістю акумулювання в одному джерелі значних ресурсів та надання системи гарантування довгострокових інвестицій з великим терміном окупності, на що не спроможні суб'єкти господарювання; характеризується формуванням інноваційного клімату, загальних правових норм здійснення інноваційної діяльності та забезпеченням захисту інтелектуальної власності (інтелектуальних

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

продуктів: винаходів, корисних моделей, промислових зразків, програмного забезпечення, топології інтегральних мікросхем, баз даних та ін.).

Сприятливий інноваційний клімат включає надання преференцій для учасників інноваційного процесу; компенсації підвищених витрат періоду освоєння принципово нової техніки і технологій (особливо заснованих на вітчизняних винаходах); податкові і митні пільги для стратегічних інноваційних пріоритетів; пільгові кредити для здійснення інноваційно-інвестиційних проектів, систему страхування ризиків; відновлення функціонування технопарків та інноваційних інкубаторів, спрощення тендерних процедур при впровадженні інноваційних продуктів та створення ефективної системи міжнародного співробітництва щодо інтеграції інноваційної сфери .

На нашу думку найбільш ефективним і демократичним типом державного управління є опосередковане, який виявляється у формуванні державою сприятливого інноваційного середовища. Такий тип зменшує можливості держави втручатися в ринковий механізм, а дозволяє лише доповнювати його, створюючи "правила гри", завдяки чому відкриваються нові перспективи економічного зростання. Проте, становлення опосередкованого впливу держави на розвиток інноваційної діяльності вимагає впровадження чіткої стратегії стимулювання інноваційного оновлення промисловості. Реалізація стратегії стимулювання інноваційного розвитку промисловості вимагає кваліфікованого вибору стратегічних пріоритетів і виокремлення ефективного механізму їх здійснення.

Основними критеріями стратегії можуть технологічні потреби виробництва, визначення ефективних ринкових ніш; перспективній конкурентоспроможності інноваційних продуктів і технологій, наявність вітчизняних наукових розробок, винаходів, конверсійних технологій, рівень соціально-економічної ефективності інноваційних продуктів і технологій.

Істотним напрямом стратегії стимулювання інноваційного розвитку виробництва є впровадження системи критеріїв оцінки ефективності реалізації запропонованих заходів. Виконання програмних заходів, особливо при їх бюджетному фінансуванні, вимагає контролю ефективності їх проведення, направлено на досягнення конкретного позитивного результату по розвитку інноваційної діяльності.

Таким чином, сучасне управління економікою України передбачає комплексну реалізацію інноваційного розвитку, засноване на використанні засобів, отриманих від інновацій з метою забезпечення безперервності і нарощування масштабів інноваційного процесу. Лише високоякісна з низькою собівартістю продукція здатна витримати конкуренцію зі світовими аналогами. Вихід вітчизняного товаровиробника на зовнішні ринки з конкурентоздатною продукцією забезпечує здобуття гарантованого прибутку, окупність вкладених засобів, сприяє накопиченню капіталу, за рахунок якого можна розширити виробництво і забезпечити економічне зростання промисловості, що позитивно вплине на конкурентоспроможність національної економіки. В свою чергу, дотримання зазначених вище пріоритетів розвитку інноваційного потенціалу як на рівні держави, так і на рівні окремих компаній можуть забезпечити активізацію інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, поширення інновацій в усіх сферах національної економіки, а отже, – формування інноваційної моделі розвитку конкурентоспроможності України.

Література

1. Дейнеко Л.В., Сичевський М. П. Проблеми забезпечення інноваційного розвитку харчової промисловості / Матеріали міської науково-практичної. конф. "Промисловість міста: інноваційна дорога розвитку". М.: "ДІА", 2002. - С. 57-61
2. Закон України "Про інноваційну діяльність в Україні" від 04.07.2002 р. / Офіційний вісник України. - 2002. - № 36. - С. 266.
3. Яковец Ю.В., Кузык Б.Н. Россия - 2050: стратегия инновационного прорыва. 2-е изд. - М.: ЗАО «Издательство» Экономика», 2005. - 624 с.
4. Перспективи інноваційного розвитку України (аналітична доповідь). [Електроний ресурс]. - Режим доступу: http://healthy-society.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=640:2011-11-25-06-01-15&catid=35:2011-04-19-08-30-36&Itemid=57
5. Резнікова О. "Актуальні тенденції в динаміці показників глобальної конкурентоспроможності". Аналітична записка. [Електроний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/379/>

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

*Лахмієнко Тетяна Сергіївна,
студентка Української
інженерно-педагогічної
академії, м Харків
tanyushka.laxmienko@mail.ru*

*Чобіток Вікторія Іванівна,
к.е.н., ст. викладач Української
інженерно-педагогічної
академії, м Харків*

Питання інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства є досить актуальною, так як дослідження цих проблем завжди перебувало в центрі уваги економічної науки. Це зумовлено тим, що інвестиції відображають глибинні основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання загалом та виступаючи найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, впровадження досягнень технічного прогресу, підвищення якісних показників фінансово-господарської діяльності на мікро- та макрорівнях. Тому активізація інвестиційного процесу є одним з найбільш дієвих механізмів соціально-економічних перетворень. Щодо інновацій, ефективні технічні, організаційні та економічні нововведення неодмінно ведуть до помітних позитивних змін у соціальних процесах на підприємствах, вони зорієнтовані на динамічний розвиток і невинне підвищення ефективності виробництва [3].

Проблемам організації та здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності промислових підприємств як суб'єктів ринку присвячені наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних дослідників як О. Амоша, О. Алімов, Ю. Бажал, П. Беленький, В. Геєць, Н. Гончарова, О. Лапко, Б. Малицький, А. Кінах, С. Онишко, В. Осецький, В. Прохорова, В. Столяров, А. Сухоруков, Л. Федулова та інші.

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

Під інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства розуміється сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інновацій та інвестицій [1].

Особливого значення інноваційно-інвестиційні процеси набувають у країнах з перехідною економікою, якою є Україна. Активна інноваційна та інвестиційна діяльність є основною умовою досягнення довготривалих, позитивних темпів економічного зростання, як реального сектору економіки, так і окремих підприємств.

Використання інновацій має істотний вплив на економічний розвиток країни в напрямі прискорення структурної перебудови економіки, підвищення її конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості й забезпечення фінансової безпеки країни у світовій економічній системі.

Інвестиції займають головне місце в розвитку економічних процесів, є одним із факторів економічного зростання та відновлення на рівні держави в цілому, на регіональному рівні й на рівні окремих підприємств [2].

Основною проблемою на шляху створення інноваційно-інвестиційної діяльності є низька підприємницька спроможність вітчизняного бізнесу. Розв'язати проблему можна за рахунок реалізації активної та послідовної державної політики.

Сучасні кризові явища в економіці України, рівень зношення основних засобів підприємств не дають змоги здійснити програму інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства без залучення додаткових інвестицій. Постає проблема в раціональному розподілу інноваційно-інвестиційних ресурсів підприємства та направленні частини з них в розвиток потенціалу вітчизняних підприємств.

Становлення України як конкурентоспроможної держави можливо за умови технологічного переоснащення та підйому наукоємних галузей виробництва.

В Україні встановилась нестабільна тенденція з реконструкції діючих підприємств, впровадження нових технологічних процесів, розширення асортиментів продукції, впровадження нових видів техніки.

Інноваційно-інвестиційний процес в Україні не досяг достатніх темпів для того, щоб забезпечити й утримати технологічний відрив від зовнішніх конкурентів [3].

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

Управління інноваційно-інвестиційною діяльністю на промислових підприємствах стає все більш складним процесом, що включає, поряд із плануванням, організацією та контролем інновацій, також і управління інвестиційною діяльністю, яка забезпечує основними ресурсами розробку та впровадження нововведень [2].

У сучасних ринкових умовах, що характеризуються жорсткою конкуренцією, підприємству треба вміти адаптуватися до впровадження технічних і технологічних нововведень, які потребують активного залучення потоку інвестицій, що збільшує ризики підприємства [3].

Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємства розглядається, з одного боку, як безперервний та послідовний процес пошуку, залучення та використання різних видів інвестиційних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності, а з іншого – як складну систему, що охоплює сукупність джерел інвестиційних ресурсів, відповідних форм та інструментів, які дають змогу обґрунтувати, обрати спосіб ресурсного забезпечення, оцінити його ефективність, і забезпечують комплексний підхід до вирішення питання інвестування [1].

На сьогодні основними проблемами інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств є неконкурентоспроможність багатьох видів продукції, недостатнє фінансування інновацій з боку держави, застарілі основні виробничі фонди та відсутність реальних інвестиційних ресурсів для технологічного оновлення, невідповідність виробничих потужностей потенціалу ринків збуту.

Результати дослідження масштабів інноваційно-інвестиційної діяльності на підприємствах України свідчать про низьку активність використання на виробництві науково-технічних досягнень.

Важливим є питання технічного рівня створення зразків нових типів машин, устаткування, приладів та засобів автоматизації, тобто виготовлення продукції, з якою вітчизняні виробники спроможні виходити на світові ринки.

Сучасні підприємства фінансово неспроможні використовувати новітні зарубіжні технології через їх значну вартість.

Кожне підприємство, зважаючи на свої можливості, повинно розробляти оптимальну стратегію фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності, що зумовить комплексне вирішення проблеми інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку.

Для збільшення надходжень інвестицій в Україну уряду необхідно демонструвати надійність, виваженість рішень, послідовність дій, юридичну відкритість та готовність до зменшення тиску адміністративного регулювання.

Від ефективності інноваційно-інвестиційної політики залежать рівень виробництва, стан основних засобів та ступінь технічної оснащеності підприємств, можливості структурної перебудови економіки, розв'язання соціально-екологічних проблем в Україні.

Необхідно зазначити, що для досягнення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств необхідно:

- 1) постійно удосконалювати властивості та створювати нові зразки продукції, які мають переваги над вже існуючими на ринку;
- 2) вивчати ринок товарів, продавців та покупців та реакцію на інноваційний товар;
- 3) оцінювати конкурентоспроможність шляхом порівняння параметрів нової продукції з параметрами бази порівняння;
- 4) аналізувати доцільність та прибутковість інвестиційно-інноваційного проекту.

Україна знаходиться на шляху всебічних економічних перетворень, а за таких умов налагодження стабільного інноваційно-інвестиційного процесу є справою особливого зайчення. Лише ефективне організаційне та законодавче регулювання інноваційно-інвестиційних процесів (зокрема щодо залучень іноземних інвестицій) та підвищення бюджетних асигнувань, обсяг яких слід визначити з урахуванням світової практики, а також сучасного стану національної економіки та сформованої структури експорту, дозволить державі розвинути та реалізувати експортний потенціал України.

Література

1. Амоша А. И. Экономика предприятия: [Учебное пособие] / Под общ. ред А. И. Амоши - Донецк: Норд-компьютер, 2008.-388 с.
2. Геєць М. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. – К. : Знання України, 2002. – 336 с.
3. Прохорова В.В. Формування системи управлінських інновацій як передумова інноваційного розвитку підприємств / В.В. Прохорова. - // Экономика и управление. - № 3. – 2012. – С.68-73.

ОБГРУНТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

*Лозинський Ілля Євгенович,
к.е.н, доцент Національного
гірничого університету
(м. Дніпропетровськ)
e-mail:petenko2003@ukr.net*

В даний час гостро стоїть проблема пошуку шляхів виходу з тривалої кризової ситуації і розвитку вугледобувної галузі. Це пов'язано з втратою енергетичної незалежності України і тим, що вугільна промисловість потребує негайної модернізації, технічного переоснащення. При цьому держава не в змозі реалізувати програму розвитку вуглевидобутку, а приватний інвестор не зацікавлений через низьку віддачу капіталу.

Потрібно зазначити, що в загальному випадку, з точки зору підприємства - одержувача інвестицій, капіталовкладення розглядаються як одні з основних коштів забезпечення стійкого розвитку галузі [1, с. 15]. Інвестиції забезпечують відновлення і розширення виробничої потужності, необхідної для функціонування підприємства відповідно до прийнятої загальноекономічної стратегії розвитку галузі. Зниження обсягів інвестування в конкретні виробництва часто розглядається як початок їх банкрутства [2]. Але, на нашу думку, залучення приватного інвестора можна досягти через державне реформування вугільної галузі.

В умовах ринку діяльність практично вугільної галузі значною мірою визначається зовнішніми умовами, насамперед, світовими цінами на енергоресурси, потребами і запитами споживачів, діяльністю конкурентів і т.п. Тому формування системи довгострокових цілей загальноекономічної діяльності галузі повинно відбуватися внаслідок прогнозування можливих змін параметрів зовнішньої середовища і зіставлення їх з існуючим стратегічним потенціалом [3, с.3].

У сформованій системі цілей (за кожним напрямом діяльності: виробництво, постачання, збут, фінанси), підлеглих загальній стратегічній меті своє місце займає інвестиційна стратегія, призначенням якої є оптимізація прибутку діяльності вугільної галузі

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

у цілому. Інвестиційна стратегія нарівні з маркетинговою розглядається як ведуча складова загальної економічної стратегії, оскільки саме ці стратегії багато в чому визначають зміст інших складових. Так, в рамках маркетингової стратегії намічаються загальні підходи до виділення варіантів формування ринку альтернативних ресурсів і пошуку місця на ринку для їх реалізації або навпаки придбання.

Під інвестиційною стратегією розвитку вугледобувної галузі варто розуміти комплекс довгострокових цілей, які здатні зупинити спад вуглевидобутку і знизити собівартість вугілля. Інвестиційна стратегія підприємства повинна бути орієнтована на довгострокові цілі, і реалізуватися в процесі поточної господарської діяльності за допомогою відбору відповідних інвестиційних проектів і програм. Формування інвестиційної стратегії розвитку галузі являє собою процес, який базується на прогнозуванні умов виробничої діяльності на основі відтворення виробничих потужностей окремих підприємств.

У рамках інвестиційної стратегії виконується розробка підходів до пошуку ресурсів для реалізації існуючих ринкових можливостей, формування оптимальної структури інвестиційних ресурсів, пошуку найбільш ефективних напрямів їх вкладення. В процесі розробки інвестиційної стратегії відбувається формування найбільш загальних підходів до реалізації цілей загальноекономічної стратегії розвитку галузі. Формування інвестиційної стратегії галузі відбувається в рамках загальноекономічної стратегії розвитку кожного окремого підприємства (згідно з сформованими стратегічними підходами), з урахуванням можливостей їх інвестиційного забезпечення.

Прийняття рішень інвестиційного характеру, як і будь-який інший вид управлінської діяльності, засновується на використанні різних формалізованих і неформалізованих інструментах і методах оцінки інвестиційних проектів. Одним з самих поширених інструментів є складання бізнес-плану. При формуванні стратегії розвитку галузі розробляється перспективний бізнес-план її інвестиційної діяльності, який враховує виробничі і фінансові можливості окремих підприємств. Різниця між ними полягає в тому, що бізнес-план передбачає отримання прибутку, а план інвестиційної діяльності на збиткових підприємствах, що дотуються державою, має на меті збереження обсягів вуглевидобутку і зниження собівартості.

У загальному виді бізнес-план складається з урахуванням зовнішніх і внутрішніх можливостей розвитку шахт. Зовнішня сторона бізнес-плану призначається для виправдання довіри інвесторів і кредиторів, переконання їх в потенційних можливостях розвитку шахти, а також необхідності надання їй стратегічної і фінансової допомоги. Іншими словами, відсутність ретельно продуманого бізнес-плану розвитку шахти, що систематично коректується відповідно до гірничотехнічних і фінансових умов, що міняються, є істотним недоліком, що відображає слабкість управління компанією, що в результаті ускладнює залучення фінансових ресурсів і досягнення довгострокової стабільності в конкурентному середовищі.

Таким чином, бізнес-план – це критична стартова точка і базис всієї планової і виконавської діяльності шахти, який ґрунтується на загальній стратегії розвитку галузі. Бізнес-план є найбільш важливим джерелом акумуляції стратегічної інформації і способом прямого управлінського впливу на майбутнє положення підприємства, що описує шляхи досягнення прибутковості.

Загалом фінансова, оперативна і інвестиційна політика підприємства повинна відповідати напрямам і стратегічним цілям, виділеним у бізнес-плані. Перед складанням бізнес-плану для нового проекту рекомендується, насамперед, забезпечити попередню можливість його вивчення. У подальшому, після встановлення цілей підприємства, складається стратегічний план, що включає постановку задач для всіх функцій управління виробництвом. Цей план координує функції управління, зв'язуючи воедино планові показники і початкову інформацію.

Якщо шахта потребує залучення додаткового капіталу з боку приватних інвесторів, то бізнес-план грає для неї роль візитної картки. Первинна задача бізнес-плану полягає в тому, щоб примусити потенційного інвестора ознайомитися з ним. Це дозволить менеджерам підприємства зробити наступні кроки. Кожне підприємство складає лише йому властивий бізнес-план, використовуючи власні підходи і структуру, що розрізняються в залежності від характеру розвитку гірничих робіт, існуючого фінансового становища і техніко-технологічних особливостей.

Бізнес-план, що використовується для внутрішніх цілей, відрізняється від плану, направлено на залучення зовнішніх

інвестицій. Однак є ключові питання, на які повинні бути дані відповіді незалежно від його цілей, до яких належать:

- сутність інвестиційного проекту;
- можливість розширення фронту гірничих робіт за рахунок відтворення виробничої потужності;
- техніко-технологічна складова;
- фінансове становище шахти.

На останнє зазначимо, що окрім названих складових, існують загальні вимоги до всіх планів. План повинен бути коротким, але в той же час включати всі найбільш важливі особливості бізнесу.

Література

1. Бараннік В.О. Аналіз паливно-енергетичного балансу країни з точки зору енергетичної незалежності // В.О. Бараннік / Стратегічна панорама. – 2004 р. – №3. – С. 15.
2. Воцилко М. Проблемы угольной промышленности // М.Воцилко / Зеркало недели. - №14 (693). - 12-18 апреля 2008 г.
3. Амоша А.И. Об энтропии потоковых процессов угольного производства / А.И. Амоша, В.И. Салли, А.И. Симоненко // Економіка промисловості. – 2007. – № 4. – С. 3 - 9.

РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА В УКРАЇНІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Ляшенко Альона Олегівна, студентка
магістратури ДонДУУ*

*Мірошніченко Тетяна Володимирівна,
к.держ.упр., доцент Донецький
державний університет управління*

На сучасному етапі розвитку велика увага приділяється проблемі хімічної й біотехнологічної переробки біомаси з метою одержання біопалива. Адже воно має ряд переваг перед традиційними й поновлюваними енергетичними ресурсами. Енергія біомаси еквівалентна приблизно 2 млрд. т умовного палива за рік, що становить 14% загального споживання первинних енергоресурсів у світі.

Традиційні джерела енергії в Україні на сучасному етапі розвитку мають стратегічне значення для промисловості та економіки в цілому. Кон'юнктура промисловості України, перше за все, пов'язана з використанням великої кількості природного газу, вугілля, від якої значною мірою залежить собівартість продукції. Так як Україна не має необхідної кількості природного газу та вимушена його імпортувати, постає актуальним питання використання альтернативних джерел енергії в усіх енергетичних сферах промисловості.

Питання щодо ефективного використання ресурсів, у тому числі й енергетичних, вивчались багатьма вітчизняними і зарубіжними вченими. Так, М.Корчемний розглядав питання використання нетрадиційних джерел енергії на основі етилового спирту [5], М.Вірьовка досліджував напрямки використання відходів деревини як засобу для отримання біопалива [2], І.Голодний вивчав проблематику використання бактерій з морської води для отримання біопалива [4].

Біопаливо може стати основою для великих ринків сільського господарства. Через високі ціни на нафту й практично відсутнього вибору альтернативних видів палива для транспорту, Бразилія, країни-члени Європейського союзу, Сполучені Штати активно підтримують виробництво рідкого біопалива в сільському господарстві: етанолу з кукурудзи або цукрового очерету й біодизельного палива з різних олійних культур. У якості основних переваг щодо користі державної підтримки, яка швидко розбудовує біопаливну промисловість, перераховують можливі соціальні й екологічні вигоди, включаючи усунення наслідків від зміни клімату, а також зміцнення енергетичної безпеки. Оскільки економічні, екологічні й соціальні ефекти від впровадження біопалива залишаються предметом великих суперечок, необхідна їх ретельна оцінка для виділення державної підтримки великомасштабним програмам у сфері біопалива.

Світовий обсяг виробництва етанолу в 2009 році склав приблизно 40 млрд. літрів. Майже 90% від всього обсягу було виготовлено в Бразилії й Сполучених Штатах. Крім того, в 2009 році було виготовлено майже 6,5 млрд. літрів біодизельного палива, 75% з якого в Європейському Союзі.

Бразилія є провідним виробником етанолу з найбільшим досвідом його виробництва. У цій країні майже половина цукрового очерету йде на виробництво етанолу, використання якого носить обов'язковий характер. У багатьох інших країнах, що знаходяться на стадії розвитку, з'являються програми виробництва біопалива з цукрового очерету або таких рослин з високим змістом олії, як пальмове дерево.

Уряди розвинутих країн надають істотну підтримку біопаливу, щоб воно могло конкурувати з бензином і звичайним дизельним паливом. Ця підтримка включає споживчі стимули (зниження податків на паливо), виробничі стимули (податкові пільги, гарантії по позиках і виплата субсидій) і вимоги про обов'язкове використання біопалива. Більше 200 заходів підтримки в Сполучених Штатах загальною вартістю приблизно 5,5-7,3 млрд. дол. США в рік становлять для етанолу 0,38-0,49 дол. США за літр умовного палива.

Одним з головних аргументів, що приводиться на користь розширення виробництва біопалива, є можливість зменшення залежності від імпорту нафти, тим самим зміцнивши енергетичну безпеку. Потенційні екологічні й соціальні вигоди від використання біопалива також приводяться в якості аргументів у підтримку державного фінансування й політичних пільг для програм виробництва біопалива.

Потенційне зміцнення енергетичної безпеки при нинішніх технологіях біопалива може незначно підвищити енергетичну безпеку окремих країн, оскільки обсяг внутрішнього виробництва сировинних культур покриває лише частину потреби в транспортному паливі. Є кілька виключень, таких як етанол у Бразилії. За прогнозами до 2013 року в США зможуть використовувати 30 відсотків свого врожаю кукурудзи для виробництва етанолу, однак його обсяг складе менше 8% від обсягу споживання бензину в цій країні.

За умови використання існуючих у Бразилії посівних площ, виробництво етанолу дозволить скоротити викиди ПГ приблизно на 90%. Для біодизельного палива характерна відносна ефективність зі скороченням викидів ПГ на 50-60 % [7].

Виробництво біопалива може виявитися вигідним для дрібних сільських господарств завдяки створенню нових робочих місць і збільшенню доходів сільського населення. Для виробництва

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

біопалива із цукрового очерету потрібне велике господарство, хоча в Бразилії для забезпечення участі деяких дрібних виробників успішно застосовуються схеми по залученню зовнішніх постачальників. Дрібномасштабне виробництво біодизельного палива могло б задовольнити місцевий попит на енергоресурси (наприклад, використання біодизельного палива в стаціонарних електрогенераторах), але для більших ринків потрібна постійна відповідність стандартам якості, якої можна досягти тільки при великомасштабному виробництві.

Інноваційною світовою розробкою є виробництво біопалива з водоростей. Україна має великий потенціал в цьому напрямку завдяки географічному розташуванню, та виходу до двох морів: Азовському та Чорному, які внаслідок забруднення перенасичені фотосинтезуючими водоростями.

Програма наукових досліджень в галузі виробництва біопалива з водоростей є новим довгостроковим капіталовкладенням, здійснюваним з метою виробництва біопалива з фотосинтезуючих водоростей. При успішному виконанні програми наступне покоління біопалива дозволить забезпечити збільшення світових поставок транспортного палива й зниження викидів парникових газів у наступні десятиліття.

За даними провідних закордонних фірм, середня врожайність водоростей становить 24 т/га, що майже в 15 разів більше, ніж сучасна врожайність в Україні. Для того, щоб задовольнити потреби агробізнесу України в біодизелі, достатньо мати водойми загальною площею 212,5 тис. га. Їх можна розташувати в південних областях України та Автономній Республіці Крим. Під них не потрібно створювати нові території, а лише розумно використовувати акваторії Азовського і Чорного морів, заливи та ставки-охолоджувачі атомних і теплових електричних станцій.

Виробництво біопалива – це стратегічний енергоресурс майбутнього. Збільшення виробництва біопалива повинно відбуватися не стихійно, а поступово, згідно з розробленою державною програмою. Кошти держави доцільно направляти на реалізацію істотних проектів та налагодження випуску сучасного обладнання.

Використання рослинної сировини, як основи для отримання біопалива, є ефективним джерелом надходження енергії, будь - то

мастило, біодизель, паливо, що за технічними характеристиками не поступається продуктам нафтопереробки. Географічне положення України дає унікальну змогу вирощувати кукурудзу, водорості в достатніх об'ємах для внутрішнього насичення ринку палива та для експортування біопаливної сировини.

Література

1. Energy for the Future: Renewable Sources of Energy. Withe Paper for a Community Strategy and Action Plan. Bruxelles, 2009.- p. 53.
2. Вірьовка М. Напрямки використання відходів деревини як засобу для отримання біопалива / М. Вірьовка // Збірник наукових праць національного наукового центру. – 2011. - № 1-2.
3. Гелетуха Г. Г., Железна Т. А. Сучасний стан та перспективи розвитку біоенергетики в Україні. Частина 1. // Промислова теплотехніка, 2010, т. 3. №3.– С.79.
4. Голодний, І. Перспективи водоростевих технологій [Текст] / І. Голодний, О. Адаменко // Техніка АПК. – 2004. – № 1/2. – С. 38–39.
5. Корчемний М. Енергозбереження в агропромисловому комплексі / М. Корчемний, В.Федорейко, В. Щербань. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2001. – 984 с.
6. Термодинамічна ефективність та ресурси рідкого біопалива України..[Забарный Г.М., Кудря С.О., Кондратюк Г.Г., Четверик Г.О.] - К., 2008.- 226с.
7. Семененко І., Біогазова галузь в Україні: експериментально-пілотна стадія з орієнтацією на ліцензії / І.Семененко, В.Кравець, Т.Чеботар, А.Кравець // Пропозиція. – 2009. - № 4. – С. 3-16.

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ВУГЛЕВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

*Мешикова Вікторія Сергіївна,
викладач Донецького державного
університету управління
e-mail: tviktoriya05@mail.ru*

Економічний розвиток держави залежить від стану окремих галузей і підприємств та можливостей їх подальшого розвитку.

Значна роль в процесі формування економічного потенціалу України належить вугільній галузі, яка здатна забезпечити енергетичну безпеку держави за рахунок власних ресурсів. Тому можна зазначити, що стабільне функціонування підприємств галузі є запорукою економічного розвитку країни [1].

Актуальність даної теми не викликає сумнівів. Питання стратегічного розвитку вуглевидобувної промисловості вирішується як на державному рівні так і на рівні підприємств. Серед вчених, які приділили свою увагу дослідженню ефективності функціонування вугільної галузі можна виділити таких як: О.І. Амоша, В.І. Логвиненко, Г.В. Савицька, В.Т. Савчук, А.Д. Шеремет, А.І. Кабанов, Л.Л. Стариченко, О.Ф. Ляшенко, М.М. Кулик та інші. Загальна потреба реформування вітчизняної вугільної промисловості ні в кого не викликає сумнівів: ні в керівників країни та галузі, ні в директорів шахт чи пересічних гірників. Бо попри всі попередні спроби реформ та реструктуризації, що звелися до масового закриття шахт, проблеми залишилися. Найголовніша з них - низька рентабельність вуглевидобутку. Тому з позиції економічної доцільності нині діюча структура господарювання в підземному виробництві має занадто багато "мінусів". Багато фахівців не повністю поділяють пропозиції про радикальну приватизацію вугільних шахт. На їхнє переконання, приватизувати потрібно найперше не стабільно працюючі підприємства, які є ласим шматком для потенційних власників, а шахти, які нині збиткові. У разі ж якщо бажаючих не знайдеться, такі підприємства, позбавлені будь-яких перспектив, потрібно консервувати чи закривати. А шахти, які видобувають енергетичне вугілля і обслуговують державні енергогенеруючі компанії, такі повинні залишатися в державній власності. Такий підхід продиктований з позицій енергетичної безпеки держави [3].

Програмою „Українське вугілля”, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2001 року №1205, передбачалося здійснення комплексу заходів з підвищення обсягів видобутку вугілля та його конкурентоспроможності. Внаслідок систематичного недофінансування заходів зазначеної Програми вугільна промисловість не змогла досягти необхідного техніко-технологічного і економічного рівня. Технічне переозброєння шахт стримується дефіцитом інвестиційних ресурсів. Держава не в змозі в повному обсязі підтримувати інноваційне перетворення галузі. За

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

даними державного комітету статистики України загальна сума витрат на фінансування інноваційної діяльності у 2007 році склала 10850,9 млн. грн., а за рахунок держбюджету – 144,8 млн. грн., у 2008 році загальна сума – 11994,2 млн. грн., за рахунок державного бюджету 336,9 млн. грн., у 2009 році загальна сума витрат склала 7949,9 млн. грн., за рахунок державного бюджету – 127,0 млн. грн., у 2010 році загальна сума витрат – 8045,5 млн. грн., за рахунок державного бюджету – 87,0 млн. грн. Це змушує вугільну галузь приймати нетрадиційні рішення, які дозволяють при невеликих державних вкладеннях здійснювати технічне переозброєння вугільної галузі за рахунок мобілізації активів підприємницьких структур. Економічну основу кризи на більшості шахт становлять значний дефіцит власних коштів й обмеженість фінансових можливостей держави для підтримки національної вугільної промисловості, у першу чергу, за рахунок прискорення модернізації й відновлення шахтного фонду з метою припинення його прогресуючого старіння [4].

Значним резервом підвищення ефективності економічного потенціалу є своєчасне і регулярне оновлення і технічне переозброєння всіх галузей національної економіки, у тому числі вугільної промисловості. Масштаби створених основних фондів обумовлюють великі розміри витрат на їх підтримання у робочому стані. Разом з тим накопичення застарілих і спрацьованих засобів праці заважає поліпшенню економічних показників підприємств, відволікає на їх обслуговування і ремонт значну кількість трудових ресурсів.

Перспективним методом забезпечення оновлення устаткування є придбання його в оренду, однією з форм якої є лізинг. Необхідним є становлення і розвиток лізингу для технічного переозброєння підприємств вугільної промисловості.

Розвиваючи лізингові угоди у вугільній промисловості, можна вирішити декілька проблем: без значних початкових витрат провести реконструкцію застарілих вугільних підприємств; забезпечити замовленнями вітчизняні машинобудівні підприємства – виробників засобів виробництва і будівельні організації, що стане каталізатором початку економічного підйому в цих галузях промисловості; створити в країні додаткову кількість робочих місць у тих регіонах, де це особливо актуально, а саме у вуглевидобувних [2].

Цей вид діяльності, завдяки своїй особливій економічній природі, є здатним зробити великий вклад у піднесення і розвиток національної економіки, а на міжнародному рівні – створити і закріпити нові зв'язки з іноземними інвесторами.

Таким чином, наукове обґрунтування й реалізація у вугільній промисловості відповідної науково-технічної, інноваційно-інвестиційної й економічної політики стає першочерговою задачею. Хоча реструктуризація вугільної промисловості являє собою одну із складних соціально-економічних проблем, необхідно передбачати інноваційний розвиток вугільної галузі. Істотну роль у піднесенні вугільної промисловості мають зіграти нові технології видобутку й використання вугілля.

Література

1. Белозерцев О.В. Дослідження стратегічних альтернатив реформування вугільної галузі України / О.В. Белозерцев // Економічний простір. - 2009. - № 22/2. - С. 45-56.
2. Лесик Л.С. Лізинг як джерело технічного переозброєння вугільних шахт / Л.С. Лесик // Уголь Украины. – 2003. - № 3. – С. 16-17.
3. Офіційний сайт Урядового Кур'єру. - режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua>.
4. Сургай Н.С. Будуще угольной промышленности – в инвестиционно-инновационной модели / Н.С. Сургай // Уголь Украины. – 2003. - № 6. – С. 10-14.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

*Мельник Наталія Геннадіївна,
к.е.н., доцент Тернопільського
національного економічного
університету
e-mail: mnatalya2006@yahoo.com*

Одним із важливих інструментів підвищення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств є використання міжнародних

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

стандартів фінансової звітності (МСФЗ) в якості глобальної універсальної мови бізнесу.

Згідно з Концептуальною основою використання МСФЗ забезпечує фінансову звітність якісними характеристиками, які можуть бути найкориснішими для користувачів при прийнятті рішень, а саме: актуальність, точність, порівнянність, достовірність, своєчасність і зрозумілість [4].

Оскільки Україна є частиною світової економіки, то для створення умов максимальної зрозумілості та відкритості, а також для надання іноземним інвесторам корисної інформації на міжнародному рівні доцільно застосовувати МСФЗ.

Вплив впровадження МСФЗ на інвестиційну привабливість країни аналізувався в працях багатьох вчених. Зокрема, зарубіжні вчені [3; 4; 5] на основі аналітичних та статистичних досліджень доводять позитивний вплив на обсяг прямих фінансових інвестицій в країнах, які використовують МСФЗ.

Зупинимось детальніше на даних, які доводять доцільність впровадження МСФЗ в Україні з точки зору покращення її інвестиційної привабливості. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій з початку інвестування в економіку України на 31 грудня 2011р. становив 49362,3 млн. дол. США.

З країн ЄС отримано 39411,2 млн.дол. інвестицій (79,9% загального обсягу акціонерного капіталу), із країн СНД – 4011,3 млн.дол. (8,1%), з інших країн світу – 5939,8 млн.дол. (12,0%). Інвестиції надійшли зі 128 країн світу [1]. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає більше 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12645,5 млн. дол., Німеччина – 7386,4 млн. дол., Нідерланди – 4822,8 млн. дол., Російська Федерація – 3594,5 млн. дол., Австрія – 3423,1 млн. дол., Велика Британія – 2508,2 млн. дол., Франція – 2230,7 млн. дол., Швеція – 1744,0 млн. дол., Віргінські Острови – 1607,0 млн. дол. [1].

Виходячи з наведеної інформації, найбільша питома вага прямих іноземних інвестицій припадає саме на країни, які перейшли на використання МСФЗ. Зокрема, це стосується країн ЄС, які з 2005 зобов'язані застосовувати МСФЗ для лістингових компаній. Тому для України використання МСФЗ є практично беззаперечною необхідністю.

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

Впровадження МСФЗ з точки зору інвестиційної привабливості країн підтверджується інформацією про їх поширення серед основних учасників світового інвестиційного ринку.

Зокрема, за інформацією Ради з міжнародних стандартів обліку та аудиторської компанії «Deloitte» станом на сьогоднішній день серед 171 країн світу 125 впровадили МСФЗ шляхом адаптації, конвергенції або схвалення саме для публічних компаній [6]. Серед десяти найбільших фондових бірж світу МСФЗ обов'язкові для використання на біржах Euronext (ЄС), Лондонській та Австралійській фондових біржах, дозволені на Нью-йоркській Гонконгській, Шанхайській (Китай), Торонтській (Канада) фондових біржах та фондових біржах NASDAQ (США) і BM&F Bovespa (Бразилія).

Країни великої двадцятки також здійснюють поступовий перехід на МСФЗ. На сьогоднішній день міжнародні стандарти використовуються у 14 країнах (Аргентина, Австралія, Бразилія, Канада, Китай, країнах-членах ЄС, Мексика, Південна Корея, Росія, Саудівська Аравія, Південна Африка, Туреччина) сукупний ВВП яких складає 31,9 трлн. дол. або 31,9 % світового ВВП.

Серед компаній, які входять у 500 найбільших за рейтингом Global Fortune, 35 % запровадили МСФЗ. Україна за останні роки зробила суттєві кроки для покращення якісних характеристик фінансової звітності з точки зору інвестиційної привабливості вітчизняних компаній.

Впровадження МСФЗ на фондовому ринку України регламентується законами «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про цінні папери та фондовий ринок» та «Про акціонерні товариства».

Вітчизняні публічні акціонерні товариства, окрім розкриття інформації за національними П(С)БО, повинні додатково розкривати її згідно з МСФЗ. Кожна публічна компанія повинна оприлюднювати підтверджену аудитором звітність на власному веб-сайті в мережі Інтернет.

На початку 2012 року НКЦПФР надала роз'яснення «Про порядок застосування частини шостої статті 40 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» щодо розкриття інформації відповідно до МСФЗ». Цей документ визначає, що з 1 січня 2013 року

публічні компанії повинні подавати інформацію про свою діяльність згідно з нормами міжнародних стандартів [2].

Тобто на даний час Україна робить впевнені кроки для покращення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств шляхом регулювання вимог щодо якісного розкриття інформації публічними компаніями.

Поступове впровадження МСФЗ забезпечить збільшення прямих фінансових інвестицій в економіку країни та підвищить статус нашої держави як повноправного учасника світового інвестиційного ринку.

Література

1. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у 2011 році / Експрес-випуск [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Румянцева С. Інвестиційна привабливість України / Світлана Румянцева [Електронний ресурс] // Цінні папери України. – 2012. – № 28. – Режим доступу: http://www.securities.org.ua/securities_paper/review.php?id=725&pub=5802

3. Ball, R. International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons for Investors // Accounting and Business Research, Forthcoming. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=929561>

4. Conceptual Framework for Financial Reporting 2010 (the IFRS Framework) approved by the IASB [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ifrs.org>

5. Marquez-Ramos, L. The Effect of IFRS Adoption on Trade and Foreign Direct Investments // International Trade and Finance Association Working Papers. – 2008.

6. Use of IFRS by jurisdiction [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.iasplus.com/Plone/en/resources/use-of-ifrs>

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ
ТОРГОВЕЛЬНИХ ПЛОЩАДОК У ЗБУТОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ**

*Обозний Павло Володимирович
магістр Донбаського
державного технічного
університету
p.v.oboznyu@gmail.com*

*Кобзева Катерина Василівна
к.е.н., доцент Донбаського
державного технічного
університету*

Сучасні інформаційні технології, зокрема інтернет-технології, все ширше використовуються у збутовій діяльності як закордонних, так і українських підприємств, у тому числі в металургійній галузі. У конкурентній боротьбі посилюються акценти, в галузі вдосконалення процесів обслуговування споживачів. Застосування інформаційних технологій є ефективним доповненням до реалізації збутових функцій традиційними способами [4].

Одним з найбільш ефективних інструментів організації збутової діяльності підприємств у ринковому середовищі є електронні торговельні площадки (ЕТП), які створюються для забезпечення ділової взаємодії між підприємницькими структурами в мережі Інтернет.

ЕТП в Інтернеті – це програмні й інформаційні ресурси, які допомагають учасникам оптимізувати взаємостосунки, не залучаючи при цьому посередника в особі біржі. Інтернет дає таким площадкам величезні можливості, забезпечуючи миттєву передачу інформації на будь-які відстані при невисокому рівні додаткових витрат, завдяки чому інформація не встигає змінюватися й застарівати [1].

Через те, що створення металургійних ЕТП – це відносно новий вид економічної діяльності, тому досвід його використання на теренах СНД невеликий, що зумовлює важливість детального аналізу існуючих закордонних металургійних ЕТП.

Важливе значення для розв'язання проблем будь-якого походження, є вивчення існуючого досвіду сфери діяльності підприємств. Комплексних робіт економічного характеру, присвячених дослідженню проблем металургійних електронних торговельних площадок в Україні, недостатньо. Окремі аспекти розглянуті в роботах закордонних економістів-науковців і практиків, у тому числі російських: J. Elam, I. Becerra-Fernandez [2], N. Bloch, T. Catfolis [3], Д. Дехканова, В. Нелідова [4], С. Коляди [5], В. Шимковича [6] та інших.

Метою даного дослідження є аналіз бізнес-моделі металургійної електронної торговельної площадки (ЕТП) iSteelAsia. Дана ЕТП є інструментом збуту в діяльності металургійних підприємств, металоторговельних компаній, споживачів металопродукції та інших учасників ринку металів, що має найбільш розвинені механізми електронної торгівлі. Мета аналізу полягає у виявленні особливостей бізнес-моделі ЕТП iSteelAsia, які дозволяють торговельній площадці активно розвиватися в умовах жорсткої конкуренції міжнародної торгівлі металопродукцією. Електронна торговельна площадка iSteelAsia зареєстрована у Гонконгу у грудні 1999 р., і є першою ЕТП, орієнтованою на азійський ринок. Дана ЕТП надає користувачам послуги електронного аукціону та електронної системи забезпечення поставок, не використовуючи безпосередньо процедуру купівлі-продажу металу [1].

Таблиця 1

Ключові параметри торговельної площадки iSteelAsia

Продукція та послуги, що реалізуються на ЕТП	Широкий спектр продукції зі сталі, включаючи сировину (залізну руду, окатиші, чушковий чавун), напівфабрикати, плоский гарячий прокат, довгомірну продукцію, спеціальні сорти сталі, рейки та ін.
Продавці й покупці	Компанії, зацікавлені в купівлі/продажу сталевих продукції
Географія діяльності	Всесвітньо, переважно азійський регіон
Мови інтерфейсу	Англійська, китайська
Торговельні функції	Запит ціни, виставлення пропозиції, пропозиція ціни
Критерії членства	Потрібна реєстрація. Будь-яка компанія, що бажає здійснювати торговельні операції, може зареєструватися. Форма для реєстрації є на сайті
Комісія	Різниться залежно від виду продукції
Кількість учасників	За станом на серпень 2012 р. зареєстровано більш ніж 4500 учасників
Особливості	Банківські послуги, страхування, морські перевезення, логістика Дослідження й аналіз ринків Підтримка безпеки торгів Надання галузевої інформації (аналізи, глосарій) Механізми пошуку продукції, компаній і новин

Торговельна площадка iSteelAsia своєю головною метою декларує створення домінуючої онлайнної мережі з торгівлі сталлю й сталеливарною продукцією в азійському регіоні, шляхом надання ефективних і недорогих послуг своїм користувачам у межах всієї сталєвої галузі. Для досягнення поставленої мети, електронна торговельна площадка iSteelAsia концентрує свої зусилля на наданні наступних видів послуг:

- створення безпечного торговельного середовища для купівлі-продажу сталі й продукції з неї;
- надання своєчасних і всебічних новин, а також промислової інформації для торговців сталлю;
- залучення до торговельних операцій організацій, які надають послуги у фінансовій сфері, страхуванні, проведенні досліджень, вантажоперевезенні й логістиці для створення комплексної й максимально спрощеної торговельної процедури для користувачів ЕТП [3].

Таким чином, основна функція розглянутої торговельної площадки полягає в наданні можливості учасникам розміщати свої заявки на продаж або купівлю сталі й одержувати відповіді на них. Після одержання відповідної інформації, контрагенти використовують традиційні засоби укладання та виконання конкретної торговельної угоди за межами системи iSteelAsia [1].

За свої послуги iSteelAsia стягує комісійну винагороду, яку сплачує продавець у відсотковому відношенні від оптової ціни реалізованої сталєвої продукції. Комісійна винагорода розраховується від суми контракту після сплати податків і обов'язкових платежів [2].

Діловими партнерами iSteelAsia виступають кілька сторонніх операторів, що виконують певне коло завдань. Фінансове обслуговування торговельних угод здійснює ABN AMRO Банк. Управління перевезеннями покладено на велику компанію-вантажоперевізника COSCO (Н.К.) Shipping Co. Страхування різних видів ризику, у першу чергу страхування морських вантажів здійснює міжнародна страхова корпорація The Chubb Corporation (Chubb). Китайська національна імпортно-експортна корпорація дослідження товарних ринків (China National Import & Export Commodities Inspection Corporation) може на замовлення користувачів iSteelAsia

здійснювати найрізноманітніші дослідження ринків. Послуги експертизи, дослідження, консультацій і супроводу вантажів на всіх стадіях продажу сталеливарної продукції надає підрозділ по металах і мінералах компанії Inspectorate Group. Перевірку торговельного партнера, його ідентифікацію, перевірку й сертифікацію використовуваних ним технічних засобів за запитом користувача торговельної системи iSteelAsia здійснює SGS Group [1].

Проведений аналіз однієї з найбільших у світі металургійних електронних торговельних площадок, дозволяє зробити підсумок загального характеру: збутова діяльність підприємств за допомогою ЕТП, розвивається й має перспективи в майбутньому. З огляду на той факт, що Україна сьогодні займає сьоме місце у світі з обсягу виробництва сталі, а також третє місце серед країн-експортерів сталі, їй необхідно розвивати власні системи електронної торгівлі металами для того, щоб посісти гідне місце серед учасників глобальної торгівлі металопродукцією. При цьому, треба максимально враховувати існуючий досвід створення й функціонування закордонних ЕТП з урахуванням національної специфіки.

Література

1. iSteelAsia: Terms and Conditions of Use, Version updated on 31 October 2010 // <http://www.isteelasia.com/about/media/abt714.pdf>
2. Elam J., Becerra-Fernandez I. MetalSpectrum: A Virtual Marketplace For Brick-and-Mortar Products // Journal of Information Systems Education. - 2009. - Vol. 14. - № 3. - P. 285-291.
3. Bloch N., Catfolis T. B2B E-Marketplaces: How to Succeed // Business Strategy Review. - 2011. - Vol. 12. - № 3. - P. 20-28.
4. Дехканов Д., Нелидов В. Развитие информационных технологий в металлоторговле / Д. Дехканов, В. Нелидов // Металлоснабжение и сбыт. - 2011. - № 7-8. - С. 122-125.
5. Коляда С. Как загружалась сталь/ С. Коляда // Деньги. - 2011. - № 6. - С. 8
6. Шимкович В. Мировой рынок стали в информационном веке / В. Шимкович // Металлы мира. - 2009. - № 7. - С. 2-5.

ВИБІР ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

*Омельяненко Віталій Анатолійович,
аспірант Сумського державного
університету
e-mail: sumyvit@ya.ru*

Сьогодні конкурентоздатність країн в глобальному просторі забезпечується через інноваційно-технологічний імператив, який полягає в системній модернізації виробництва, відповідно до вимог науково-технологічного прогресу та постіндустріального розвитку. При цьому необхідним є виділення пріоритетних галузей, які виступають матеріальною основою функціонування найважливіших сфер життєдіяльності людини та забезпечують розробку і впровадження передових технологій.

Питанням вибору технологічних пріоритетів присвячені праці таких вчених, як Гохберг Л., Денисов Ю, Добров Г., Макаров В., Мінделі Л., Одотюк І., Онопрієнко М., Попович О., Соколов А. Проте враховуючи, що перелік пріоритетів розвинених країн набагато менший за аналогічний в Україні постає питання оптимізації державних пріоритетів.

Метою даної статті є аналіз світового досвіду та розробка алгоритму вибору технологічних пріоритетів на основі їх значення для країни виходячи з національних та міжнародних критеріїв.

За прогнозами при збереженні нинішніх темпів техніко-економічного розвитку, шостий технологічний уклад вступить у фазу поширення в 2010-2020 роках, а у фазу зрілості вступить в 2040 році. При цьому в 2020-2025 роках відбудеться нова науково-технічна і технологічна революція, основою якої стануть розробки, які синтезують досягнення базових напрямків групи NBIC. Для подібних прогнозів є підстави. Зокрема у США частка продуктивних сил п'ятого технологічного укладу сьогодні становить 60%, четвертого – 20%. І вже близько 5% припадають на шостий технологічний уклад. В Україні частка технологій п'ятого укладу становить приблизно 10% лише в найбільш розвинених галузях, а понад 50% технологій відноситься до четвертого, а майже третина – до третього [6].

Варто диференціювати групи критичних технологій, які носять

міжгалузевий характер, створюють істотні передумови для розвитку багатьох технологічних областей або напрямків досліджень і розробок і дають у сукупності головний внесок у рішення ключових проблем реалізації пріоритетних напрямків розвитку науки і технології [1].

Вибір технологічних пріоритетів здійснюється на основі аналізу групи критеріїв [3]:

- *науково-технічний*: необхідно, щоб обрані пріоритети відповідали перспективним напрямкам формування сучасного технологічного укладу та своєчасного створення заділів наступних;

- *економічний*: державна підтримка пріоритетних напрямків повинна мати значний зовнішній ефект, поліпшуючи загальне економічне середовище та умови розвитку ділової активності; ініціювати ріст ділової активності в широкому комплексі галузей, сполучених із пріоритетними виробництвами. Іншими словами, вона повинна створювати імпульс росту попиту та ділової активності;

- *виробничий*: державне стимулювання повинно приводити до такого зростання конкурентоздатності відповідних стратегічних виробництв, при якому вони, починаючи з певного моменту, виходять на самостійну траєкторію розширеного відтворення в масштабах світового ринку, виконуючи роль «локомотивів зростання» для всієї економіки;

- *соціальний*: реалізація пріоритетних напрямків структурної перебудови економіки повинна супроводжуватися розширенням зайнятості, підвищенням реальної заробітної плати та кваліфікації працюючого населення.

При визначенні пріоритетів автори розглядають два фактори – інтеграція та автономність [5], аналізуючи при цьому два сценарії розвитку міжнародних відносин. Проведений аналіз показує, що сценарій посилення інтеграції припускає більш широкий діапазон регулювання, у той час як курс на автономність призводить до зниження регульованого діапазону та має тенденцію до усередненого розвитку технологічних напрямків.

При здійсненні вибору пріоритетів у Великобританії відбувається сортування тем у порядку убутання індексів представляють цільову функцію. Метою функції вбрання для Великобританії програми було створення багатства (wealthcreation) та якості життя (qualityoflife). Результат може бути зображений у

двовимірному графі з обох цільових функцій в якості змінних для кожного з розглянутих напрямів.

Інший тип вибору пріоритетів використовується CSIRO (Австралія) та Університетом Організації Об'єднаних Націй в рамках Millenium Project. У цьому випадку використовуються два параметри – привабливість (*attractiveness*) і доцільність (*feasibility*). Параметри визначаються для кожної технології з початкового списку. Технології, що мають гарні результати для обох параметрів є потенційними кандидатами для остаточного переліку критичних технологій. Обидва параметра мають складний характер – вони впливають з окремих критеріїв, які були призначені експертами окремих технологій з початкового списку.

Варто відзначити, що існує механізм вибору соціально-економічних критеріїв технологій на основі регіональних пріоритетів. Наприклад, дослідження WorldfishCenter для 9 азіатських країн визначило такі критерії технологічного розвитку: ефективність виробництва, харчова безпека, робочі місця, вплив на середовище.

На основі запропонованого авторами [5] механізму оптимізації структури напрямів, ми пропонуємо алгоритм визначення варіанту розвитку науково-виробничого комплексу на основі визначення пріоритетних напрямків науки і технологій:

1. Аналіз поточного стану напрямку на міжнародному рівні;
2. Визначення ймовірності віднесення напрямку в найближчі 20 років до групи пріоритетних при збереженні існуючих тенденцій фінансування;
2. Визначення строку завершення поточного етапу досліджень при постійному рівні фінансуванні до можливості використання прикладних технологій/виробничого впровадження;
3. Порівняння варіантів використання наявних вітчизняних прикладних технологій із запозиченими закордонних технологій;
4. Визначення значимості технології відносно державної безпеки (оборонного значення) та соціальної політики;
5. Аналіз автономності технологічного напрямку;
6. Аналіз існуючої науково-виробничої бази в даному напрямку та потреби в розширенні суміжного технологічного напрямку розвитку, можливості репрофілювання;
7. Вибір кінцевого варіанта:
 - віднесення до стратегічних пріоритетів та розробка системи

організаційно-економічного забезпечення;

- уповільнення темпів розвитку з подальшим зниженням рівня фінансування або перепрофілювання, реалізація наявних розробок та використання аналогічних запозичених технологій.

В Україні, незважаючи на наявність нормативної бази вибору національних технологічних пріоритетів, ресурсне забезпечення їх реалізації не відповідає реальним потребам. Крім того, на відміну від технологій вибору пріоритетів інших країн, майже не враховується міжнародний критерій їх розвитку, що потребує відповідного організаційно-економічного забезпечення.

Сьогодні світ переходить до шостого технологічного укладу, ознаки якого починають проявлятися в розвинених країнах світу, зокрема в США, Японії і КНР, та характеризуються розвитком і застосування наукоємних або високих технологій.

Література

1. Васильев, С.В. Инновационный менеджмент / Сост. НовГУ им. Ярослава Мудрого. – Великий Новгород, 2006. – 94 с.

2. Геєць, В.М. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобалізаційних викликів: [монографія]: у 2 ч. – Ч. 2 / за ред. В.М. Геєця, А.А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 273 с.

3. Глазьев, С. Научно-производственный потенциал: современное состояние и перспективы развития / С. Глазьев // Проблемы теории и практики управления. – 2008. – №12. – С. 8-15

4. Декі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012-2016 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2012 року № 397 // Урядовий кур'єр. – 2012. – 26 червня. – С. 12-13

5. Кулумбегашвили, Г.М. Регулирование инновационной деятельности предприятий крупного региона в условиях модернизации экономики России: на примере Московской области: дисс.... к.э.н.: 08.00.05 / Г.М. Кулумбегашвили; [Место защиты: Всерос. гос. налоговая акад. М-ва финансов РФ]. – М.: 2010. – 168 с.

6. Романюк Т.Ф. Інновації – шостий технологічний уклад [Електронний ресурс] // Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 19-21 травня 2011 року, Львів. – Режим доступу: <http://investycii.org/investuvanya/konferentsiji/problemy->

formuvanya-ta-rozvytku-inovatsijnoji-infrastruktury/inovatsiji-shostyj-
tehnolohichnyj-uklad.html

7. Klusacek, Karel (2006) Selection of research priorities –
method of critical technologies, Technology Centre of the Academy of Sciences,
Czech Republic

ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

*Радинський Сергій Віталійович,
асистент Тернопільського
національного технічного
університету (ТНТУ)
ім. І. Пулюя
e-mail: srv2003@ukr.net*

Умови розвитку ринкової економіки в Україні диктують необхідність підбір, подальше розроблення та удосконалення окремих стратегічних напрямків інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. Відсутність чіткої стратегії розвитку інноваційної діяльності гальмує розвиток, як окремих підприємств, так і економіки України в цілому. Лише за рахунок обрання виважених напрямків розвитку інноваційної діяльності підприємств можливий подальший розвиток інноваційного потенціалу, визначення напрямків опанування нових технологій та нової продукції підприємства, реалізація інноваційно-інвестиційних проектів і в кінцевому випадку - обрання стратегії інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях.

Науковий пошук проблематики дослідження сутності, особливостей формування та використання інноваційних стратегій здійснили ряд вітчизняних науковців, серед них можна визначити праці Федулової Л.І., Краснокутської Н.В., Микитюка П.П., Харука К.Б. та ін.

Інноваційна стратегія – це комплексне економічне явище, яке відображає стратегічний напрямок реалізації інноваційних обґрунтованих рішень в сфері основної діяльності підприємства. Інноваційна стратегія нерозривно пов'язана із інноваційною політикою та інноваційною діяльністю підприємства. В п. 2. статті 327 Господарського кодексу України визначаються основні напрямки

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

інноваційної діяльності, які стають основою для формування стратегічних пріоритетів діяльності та вибору оптимальної стратегії підприємства, серед них слід відмітити наступні [1]:

- проведення наукових досліджень і розробок, спрямованих на створення об'єктів інтелектуальної власності, науково-технічної продукції;

- розробка, освоєння, випуск і розповсюдження принципово нових видів техніки і технологій;

- розробка і впровадження нових ресурсозберігаючих технологій, призначених для поліпшення соціального і екологічного становища;

- технічне переозброєння, реконструкція, розширення, будівництво нових підприємств, що здійснюються вперше як промислове освоєння виробництва нової продукції або впровадження нової технології.

В рамках кожного із напрямків інноваційної діяльності формується конкретна інноваційна стратегія, яка в узагальненому вигляді являє собою набір засобів, механізмів, завдань та цілей для удосконалення і уніфікації інноваційної діяльності підприємства у найближчій перспективі.

З іншого боку, інноваційну стратегію можна охарактеризувати, як вихід за визначені рамки традиційної інноваційної діяльності і формування принципово нового, як для підприємства, так і для локального ринку підходу в плануванні та розвитку інноваційної діяльності підприємства. На основі зазначеного слід відмітити відмінності між традиційною та інноваційною стратегіями підприємства (таблиця 1).

Як бачимо із таблиці 1, по-перше, відмінності традиційної стратегії від інноваційної міститься у всіх проявах, починаючи від формування відправної точки відліку та закінчуючи формуванням організаційної моделі її реалізації.

Сучасна інноваційна стратегія підприємства вимагає комплексного підходу, який реалізується на декількох рівнях. По-перше, вона поєднує нетрадиційні і традиційні підходи до стратегії розвитку підприємства, доповнюючи їх більш нетрадиційними підходами і моделями.

Таблиця 1

**Відмінності між традиційною та інноваційною стратегіями
підприємства [складено автором]**

Традиційна стратегія	Інноваційна стратегія
Приймає сьогоднішнє як відправну точку відліку для подальшої реалізації визначеної діяльності	Починається з кінцевої точки відліку, ідентифікує довгострокові можливості і слугує мостом між минулим та сьогоднішнім
Містить в основі вже встановлені ділові зв'язки та визначену продукцію	Прагне до створення нового ділового простору та випуску оновленої продукції
Орієнтація на наявні інноваційні ресурси та технології	Постійний пошук інноваційного прориву, побудова інноваційного ядра, яке б генерувало інновації
Дотримання традиційної моделі бізнес-планування	Узгоджує технологічний процес з творчими ініціативами
В основі формування - традиційні джерела інформаційних ресурсів	Значний вплив мають не шаблонні джерела інформації
Задовольняє визначені потреби споживачів	Постійний пошук невизначених (потенційних) потреб споживачів
Формує технологію-управління (постійний пошук для задоволення поточних вимог споживача)	Формує технологію нового сприйняття споживачем (визначає нові емоції та уподобання споживача)
Має типову організаційну модель	Оновлена організаційна модель

По-друге, вона поєднує в собі два види мислення: експансивний - далекоглядне мислення, тобто творчо досліджує довгострокові можливості підприємства і прагматичний, забезпечує здійснення заходів, які призводять до глобальних змін у системі підприємництва.

В основі інноваційної стратегії лежить ряд факторів, які

визначають особливості її формування і використання та вказують на специфіку інноваційної діяльності підприємства (рис.1.).

Визначальну роль та вплив на формування інноваційної стратегії підприємства мають наступні фактори: інноваційний (творчий) персонал (інноваційні ідей), інноваційні здібності та культура (наявний потенціал та культура у сфері реалізації інновацій), інноваційний портфель підприємства (портфель сформованих інноваційних проектів).

Спрямування реалізації інноваційної стратегії покликано забезпечити інноваційне лідерство підприємства, формування раціонального інноваційного процесу, забезпечення „інноваційної вимогливості” споживача, генерування інноваційних ідей та відкриттів.

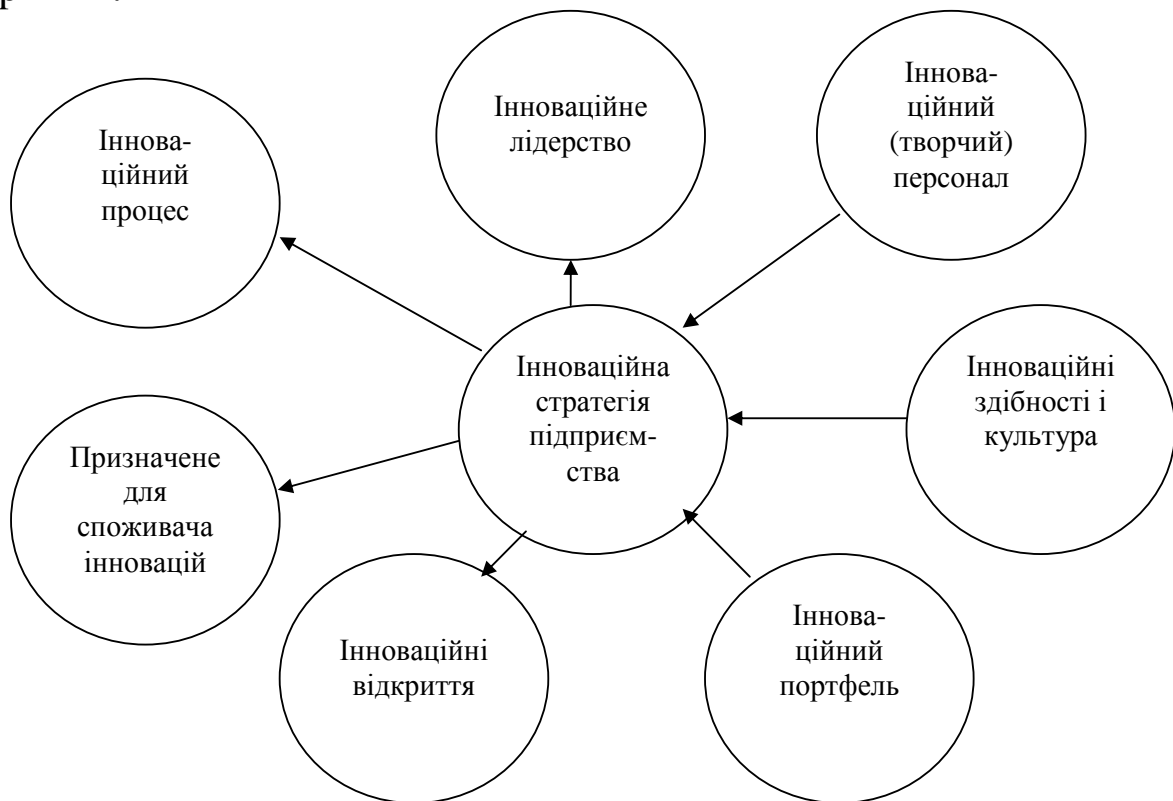

Рис.1. Формування та використання інноваційної стратегії підприємства [складено автором]

Завершуючи дослідження, слід відмітити, що інноваційна стратегія підпорядкована загальній стратегії підприємства. Вона задає цілі інноваційної діяльності, вибір засобів їх досягнення та джерела залучення фінансових ресурсів. Інноваційні стратегії створюють особливі умови для проектного, фірмового і корпоративного

управління. Перед керуючою системою будь-якої організації з'являється якісно новий об'єкт управління - інноваційно-інвестиційний проект, а також забезпечується посилення потоку змін в організації у зв'язку з інноваційною реструктуризацією.

В цілому, реалізація інноваційної стратегії підприємства дає можливість оновити економічний потенціал, визначити пріоритети подальшого розвитку, а також забезпечити високі конкурентні позиції на ринку функціонування, що є визначальним в умовах розвитку ринкових відносин.

Література

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144.

ПРИМЕНЕНИЕ ЭНЕРГОСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ В ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОЙ СФЕРЕ

*Резрут Наталя Вікторівна,
студентка РВУЗ
«Крымский гуманитарный
университет»*

*Рындач Марина Алексеевна,
к.э.н., доцент РВУЗ
«Крымский гуманитарный
университет» (г. Ялта)*

Сущностью энергосбережения является разработка и реализация технических, экономических, научных, производственных, правовых и организационных мер, которые направлены на рациональное и экономное расходование имеющихся ресурсов и вовлечение в хозяйственный оборот возобновляемых источников энергии [4].

Целью функционирования туристического предприятия является максимизация прибыли и создание привлекательного имиджа за счет внедрения энергосберегающих технологий в организации индустрии туризма.

Цель данного исследования состоит в выявлении возможных способов применения энергосбережения в организациях сферы туризма и гостеприимства.

Основными задачами по энергосбережению в индустрии гостеприимства являются такие как:

1) снижение величины текущих затрат, для достижения чего энергосбережение имеет большое значение, поскольку затраты на энергосбережение являются одной из наибольших статей расходов для гостиниц, а стоимость электроэнергии постоянно возрастает;

2) поддержание конкурентоспособности гостиницы за счет инноваций, новых функциональных возможностей;

3) создание максимального уровня комфорта для туристов за счет поддержания внутреннего климата, постоянной температуры, не зависимо от времени года и климатических условий.

Эффективность работы гостиниц в значительной степени зависит от энергопотребления. Большое значение также имеет применение экологических технологий при постройке здания, комплектации номеров. На сегодняшний день разработано множество различных систем управления микроклиматом, горячим водоснабжением и освещением, которые охватывают как номера для посетителей, так и служебные помещения гостиниц. Энергосберегающие решения могут быть адаптированы требованиям, действующим на рынке гостиничного оборудования с учетом важности обеспечения высокого уровня комфорта для посетителей и экономической эффективности [2, с. 267].

Кроме того, важным вопросом для учреждений туристско-рекреационной сферы является проведение энергоаудита. В современных условиях лишь малая часть гостиниц проводит энергетическое обследование в целях быстрого и эффективного снижения издержек на энергоресурсы. По данным Главного управления статистики в Автономной Республике Крым за 2011 год было использовано 1703,3 млн. м³ газа и 148,1 тыс. тонн угля. Большая часть этих ресурсов использовалась для обогрева жилых помещений [3].

Гостиничные номера занимают около 70% площади гостиницы, их состояние и оснащение является одним из основных факторов, определяющим впечатления посетителей. Системы управления освещением и температурой воздуха, обеспечения безопасности,

управления доступом являются важной частью комплектации номеров. Инновационные решения могут одновременно снизить энергопотребление и усилить положительные впечатления посетителей от экологически чистых материалов, используемых при постройке и комплектации номеров, привлекательного внешнего вида, технического оснащения [1, с. 479].

Обследование гостиничных комплексов, ресторанов, торгово-развлекательных центров показывает, что перспективы проведения мероприятий по энергосбережению в области решения вопросов по оптимизации только освещения, практически на всех этих объектах, составляет не менее 15-20% снижения платежей за потребляемую на освещение электроэнергию. Мероприятия по энергосбережению в области теплоснабжения, вентиляции и кондиционирования, могут при правильном подходе к решению данной проблемы сократить платежи за коммунальные ресурсы еще на 20-30%, что приведет к снижению стоимости номеров в гостинице приблизительно на 12%.

К основным направлениям энергосбережения относятся [4]:

- 1) экономия электрической энергии (в т.ч. освещение, сеть, электрообогрев, использование кондиционеров и холодильных установок, электроплит, потребление бытовых и прочих устройств);
- 2) экономия тепла (снижение теплопотерь, повышение эффективности систем теплоснабжения);
- 3) экономия воды;
- 4) экономия газа.

Мероприятия в учреждениях туристско-рекреационной сферы можно условно разделить на три группы: управление освещением, система автоматизации здания, применение энергоэффективного оборудования для систем отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха.

Управление освещением является одним из наиболее простых путей сокращения затрат на потребляемую электроэнергию и позволяет сэкономить до 30% средств, расходуемых на электроснабжение, по сравнению с традиционными способами энергосбережения. Например, в гостинице могут быть разработаны следующие меры: управление системой электроснабжения номера и освещением в коридорах, управление системой вентиляции в ванной комнате, оптимизация освещения технических помещений, автостоянок, оптимизация освещения витрин, повышение

прозрачности и увеличение площади окон, повышение отражающей способности (светлые стены и потолок), оптимальное размещение световых источников, замена ламп накаливания на энергосберегающие.

Оснащение зданий системами автоматизации на всех этапах, от проектирования до ввода в эксплуатацию, должно проводиться таким образом, чтобы обеспечить максимальную безопасность и экономию энергии.

Существуют следующие системы автоматизации: автономные устройства управления, которые предназначены для местного и централизованного управления (реле времени, реле температуры, автономные блоки управления); системы управления оборудованием HVAC, обеспечивающие непрерывное поддержание в каждой зоне здания оптимальных параметров микроклимата при условии рационального использования энергоресурсов; системы автоматизированного управления зданием – осуществляют комплексное управление всеми инженерными системами здания, включая такие функции как удаленный мониторинг и диспетчеризация. Согласованная работа различных систем может обеспечить экономию до 30% средств, затрачиваемых на электроэнергию.

Также возможны следующие меры для оптимизации параметров систем теплоснабжения, обогрева помещений, снижения потерь в сети, экономии тепла, воды, газа – подбор оптимальной мощности и размещения устройств, местный (локальный) обогрев гостиничных зданий, утепление помещений, использование устройств регулировки температуры, временных таймеров, тепловых аккумуляторов, использование энергосберегающих устройств в сети, отслеживание несанкционированных подключений к сети, использование теплосберегающих материалов при строительстве и модернизации зданий, установка теплосберегающих оконных конструкций и дверей, установка приборов учета потребления воды, автоматических регуляторов расхода воды [4].

На сегодняшний день разработаны проекты зданий, которые могут быть использованы в туристско-рекреационной сфере и позволяют свести к минимуму затраты на их поддержание. К таким зданиям относятся:

1) низкоэнергетический дом – термин, обозначающий здание с низким потреблением энергии по сравнению со стандартным. В таком доме обычно применяется повышенная теплоизоляция, минимизация участков с высокой потерей энергии, энергоэффективные окна, низкий уровень проникновения воздуха извне, приточная вентиляция;

2) пассивный дом – сооружение, основной особенностью которого является отсутствие необходимости отопления или малое энергопотребление – в среднем около 10% от энергопотребления стандартного здания;

3) активный дом – здание, которое производит энергии для собственных нужд более, чем в достаточном количестве;

4) дом с нулевым потреблением энергии – здание, обладающее высокой энергоэффективностью, способное на месте вырабатывать энергию из возобновляемых источников и потреблять ее в равном количестве в течение года.

Таким образом, применение вышеперечисленных проектов а так же способов сохранения энергии в туристско-рекреационной сфере позволит свести к минимуму совокупные затраты, тем самым увеличив прибыль предприятия, сформировать привлекательный имидж за счет введения инноваций, повысить уровень комфортности и привлечь больше туристов.

Література

1. Друкер П., Макьярелло Дж.А. Менеджмент. — М.: 2010. — 704 с.
2. Фатхурдинов Р.А. Инновационный менеджмент. 6-е изд., испр. и доп. — СПб.: Питер, 2008. — 448 с.
3. Главное управление статистики в АР Крым. Режим доступа: <http://www.sf.ukrstat.gov.ua/>
4. Интернет-энциклопедия Википедия. Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Энергосбережение/>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В УКРАЇНІ

*Секан Андрій Ігорович,
фахівець-аналітик
компанії «ТiЕнСi Україна»
e-mail:andreydim@ukr.net*

В умовах економічної нестабільності та постійних кризових явищ особливого значення набуває питання залучення інвестицій в національну економіку.

Так, в 90-ті роки ХХ ст. в Україні, як ефективний механізм розвитку національної економіки та залучення необхідних для цього інвестицій, почали створювати вільні економічні зони (ВЕЗ) різних видів та типів (експортні, митні, туристсько-рекреаційні тощо) – території України, на яких запроваджувався спеціальний правовий режим економічної діяльності та порядок застосування і дії законодавства України, та встановлювався ряд пільгових митних, валютно-фінансових, податкових та інших умов економічної діяльності для національних та іноземних юридичних і фізичних осіб [8].

На початку 2000 року процес із створення таких зон активізувався, але в 2005 році був призупинений після прийняття ряду законодавчих ініціатив, перед усім, це стосувалось відміни податкових пільг [7] і ситуація змінилась в гіршу сторону. Ті суб'єкти інвестиційної діяльності [9], які вже активно реалізовували інвестиційні проекти у вільних економічних зонах почали їх згортати, а реалізація нових проектів була зупинена. Що негативно вплинуло не тільки на соціально-економічну ситуацію в конкретному регіоні країни, де вже функціонували такі зони, але взагалі – на діловий (інвестиційний) імідж України у світі.

Нещодавно в Україні була здійснена чергова спроба активізувати інвестиційні процеси в національній економіці шляхом «законодавчого запровадження» ще одного виду ВЕЗ, а саме індустріальних (промислових) парків.

Такі парки вже створені та досить успішно функціонують, як у розвинених країнах, так і країнах, що розвиваються, залучаючи в економіку цих країн багатомільярдні інвестиції та великих

міжнародних інвесторів. Це дає можливість не тільки наповнювати місцеві та державний бюджети країн-реципієнтів, але створювати нові робочі місця і зберігати існуючі, впроваджувати новітні технології, встановлювати сучасне технологічне обладнання, запроваджувати нові екологічні норми (стандарти), сприяти покращенню якості життя населення окремого регіону і країни в цілому.

Науковими дослідженнями щодо функціонування ВЕЗ різних видів, включаючи індустриальні (промислові) парки, займаються такі вчені, як В. Васенко, Ю. Макогон, О. Михайловська, О. Молдован, О. Чмир [1-4] та інші, які зробили важливий внесок у вивчення і аналіз діяльності ВЕЗ.

Згідно спеціально прийнятого закону України про індустриальні парки під таким парком розуміється визначена ініціатором створення індустриального парку відповідно до містобудівної документації облаштована необхідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустриального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій на умовах, визначених законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустриального парку [10].

Ініціаторами створення індустриального парку можуть виступати органи державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють право власника на землю і наділені повноваженнями розпорядження нею або юридична чи фізична особа-власник, або орендар земельної ділянки, яка може бути використана та пропонується ним для створення такого парку [10]. В той же час площа індустриального парку має певні обмежувальні рамки і може бути встановлена в межах від 15 до 700 га [5] на строк не менше ніж 30 років та створюється виключно на землях промисловості в межах або за межами населеного пункту і за умови, що у його межах відсутній цілісний майновий комплекс, який дозволяє здійснювати виробництво продукції.

Для адміністративного управління індустриальним парком ініціатором його створення на конкурсній основі обирається спеціальний орган – керуюча компанія індустриального парку, з якою ініціатор укладає договір про створення та функціонування індустриального парку. Поточну ж господарську діяльність на

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

території парку здійснюють його учасники-суб'єкти господарювання будь-якої форми власності, що зареєстровані на території адміністративно-територіальної одиниці України, в межах якої розташований індустріальний парк, кожен з яких набув право на земельну ділянку у межах території індустріального парку та уклав з керуючою компанією договір про здійснення господарської діяльності у межах даного парку відповідно до концепції індустріального парку [10].

Індустріальний парк отримує право на державну підтримку для облаштування його території (надання цільового фінансування з державного або місцевого бюджетів на безповоротній основі, безвідсоткових кредитів (позик)) тільки після його включення до спеціального державного Реєстру індустріальних парків [10].

Встановлено і ряд митних пільг для здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку або облаштування його території шляхом звільнення від оподаткування митом при ввезенні устаткування, обладнання та комплектуючих до них, матеріалів, що не виробляються в Україні і які не є підакцизними товарами та ввозяться ініціаторами створення (суб'єктами господарювання), керуючими компаніями індустріальних парків для облаштування цих парків або їх учасниками для здійснення господарської діяльності у межах індустріальних парків [6].

Крім того, для збільшення залучення інвестицій в індустріальні парки необхідно знову запровадити (повернути) хоча б частково, податкові пільги, а з іншої сторони запровадити більш жорсткі екологічні норми для стимулювання встановлення сучасного виробничого обладнання. Тому, що діяльність індустріальних парків як правило пов'язана з промисловим виробництвом, яке не завжди є екологічно безпечним.

В національній економіці індустріальні парки повинні стати своєрідними «локомотивами» економічного розвитку і, в першу чергу, окремих адміністративно-територіальних одиниць.

Для України даний вид ВЕЗ є новим і наскільки він виправдає себе стане зрозумілим тільки через певний час. Як показує зарубіжний досвід, створення та функціонування індустріальних парків є ефективним засобом економічного розвитку та залучення багатомільярдних інвестицій, які сприяють створенню нових робочих

місць та збільшенню обсягів виробництва і зростанню національних економік в цілому.

Література

1. Васенко В.К. Вільні економічні зони: стратегія розвитку. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2004. – 348 с.
2. Макогон Ю.В., Ляшенко В.І., Кравченко В.О. Регіональні економічні зв'язки та вільні економічні зони: Підручник. – Донецьк: Альфа-прес, 2004. – 544 с.
3. Чмир О.С. Спеціальні (вільні) економічні зони і території пріоритетного розвитку (науково-методичні аспекти). – К.: НДЕІ Міністерства економіки України, 2001. – 274 с.
4. Молдован О.О. Доцільність запровадження індустріальних парків в Україні / О. Молдован // Економіка промисловості. – 2011. – № 2-3 (54-55). – С. 3-9.
5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14/page1-8>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" та деяких інших законодавчих актів України» від 23.12.2004 р. № 2285-IV // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.705.11&nobreak=1>
8. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13.10.1992 р. № 2673-XII // http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=477562
9. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII // <http://zakon.nau.ua/doc/?code=1560-12>
10. Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р. № 5018-VI // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/%D0%B7%D0%B0%D>

МОЖЛИВІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Синяк Андрій Андрійович,
магістр Донецького національного
технічного університету
e-mail: bisikleto@mail.ru*

*Горчакова Ірина Анатоліївна
к. пед. н., доцент Донецького
національного технічного
університету*

Сьогодні в Україні особливого значення набуває підвищення ефективності функціонування ринкової інфраструктури, котра потребує кардинальних якісних перетворень у банківській сфері, особливо у депозитній політиці банків. Депозитна політика банку – це стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів, визначення найефективнішої комбінації цих джерел.

Концепції, які присвячені проблематиці депозитної діяльності банків, змінюються та ускладнюються разом зі зміною кон'юнктури обігу кредитів. Проблемою вивчення депозитів у складі ресурсів сучасних банків займалися закордонні економісти Еллер, Айленбергер, Роуз. Проблемами формування ефективної політики комерційних банків займалися вітчизняні економісти Олійник, Васюренко, Дмитрієва [2].

Загальними вимогами до депозитної політики банків є оптимальне поєднання ліквідності, дохідності і мінімізації ризиків комерційних банків. Депозитна політика комерційного банку – це комплекс заходів з формування депозитного портфеля, а також різні форми та методи щодо реалізації на ринку депозитних вкладів [1].

На макрорівні виділяють два типи депозитної політики. Перший тип – це консервативна політика. Зазначений тип здійснюється за сильної інфляції, коли зростання рівня сукупних цін супроводжується значним спадом сукупного виробництва. Основна мета цієї політики – це посилення депозитної дисципліни. Другий тип депозитної

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

політики – ліберальна, що передбачає збільшення грошово-кредитних установ, які мають право відкривати поточні рахунки. Така політика ефективна лише за незначного рівня інфляції [4].

Депозитна політика комерційного банку спрямована на оптимізацію витрат по залученню коштів на депозитному ринку за умови їх ефективного використання. Такий механізм реалізації інтересів всіх суб'єктів депозитного ринку формує ціну на депозитні кошти.

Одним з ключових факторів, які впливають на депозитну політику банків, являються вимоги законодавства відносно оподаткування доходів власників депозитів згідно Проекту Податкового Кодексу, який передбачає оподаткування депозитів на суму більше 200 тис. грн. у розмірі 5% на нарахований дохід. Для того, щоб уникнути сплати податку, вкладнику достатньо диверсифікувати свої депозити. Для проведення моніторингу за вкладами податковий орган при проведенні перевірок банків отримує доступ до інформації, яка містить банківську таємницю, для отримання якої йому необхідно було отримати рішення суду. Така ситуація може призвести до втрати інституту банківської таємниці в Україні та відтоку коштів з банківської системи [3].

На розвиток ринку депозитів негативний вплив має фінансова криза. Через неї почався процес виведення інвестиційних коштів, які до того були наявні на ринку України. Однією із сучасних тенденцій банківського сектору є зниження ставки процентів за депозитами. Головна причина такої ситуації – великі ризики кредитування; це суттєво звужує базу активних операцій вітчизняних банків.

Досліджуючи методи управління залученими ресурсами треба зауважити, що в українських банках перевага надається ціновим методам. Це визначає самостійність при встановленні ціни по депозитах комерційними банками. Але зростання конкуренції змушує комерційні банки України витратити кошти для реалізації маркетингової політики, а також для розширення різноманіття банківських послуг з метою залучення потенційних клієнтів [2].

Одним з перспективних напрямів удосконалення депозитних операцій є розширення кола депозитних рахунків клієнтів з різноманітним режимом функціонування. Це надає вкладникам банку додаткові можливості щодо використання своїх коштів із прийнятним рівнем доходів. Треба відмітити, що доцільним є використання

депозитних рахунків, які мають змішаний режим функціонування. У цьому випадку корисним є досвід закордонних комерційних банків у застосуванні NOW рахунків. Кошти, які зберігаються на таких рахунках можна використовувати для здійснення платежів; з іншого боку вони є фінансовими інвестиціями, що приносять їх власникам певні доходи [2].

Для оптимізації депозитного портфеля, а також для забезпечення більшого надходження коштів на строкові та ощадні депозити слід спростити режим функціонування відповідних рахунків: порядок зарахування коштів на вклади, видача готівки та перерахування з депозитних рахунків. Слід більш широко застосовувати строкові вклади із додатковими внесками; скоротити обмеження на здійснення розрахунків із використанням коштів, що містяться на ощадних та строкових депозитах.

Для додаткового залучення коштів на депозити слід застосовувати комплексне обслуговування клієнтури. Постійне розширення діапазону послуг, зниження їх вартості, покращення якості кредитно-розрахункового та касового обслуговування, надання консультацій призведуть до збільшення обсягів кредитних ресурсів банку, забезпечать йому належний рівень прибутковості при здійсненні активних операцій [4].

Депозитна політика вітчизняних комерційних банків зазнала істотного впливу з боку фінансової кризи, тому вона потребує змін для більш ефективного функціонування. Одночасне використання описаних вище заходів сприятиме підвищенню кількості депозитів, що у свою чергу призведе до більш ефективного функціонування комерційних банків України.

Література

1. Банковское дело/ под. ред.. Белоглазовой Г. Н., Кроливецкой Л. П. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 390 с.
2. Васюренко О. В. Банківські операції: навч. Посібник/ Васюренко О. В. – К.: Знання, 2009. – 318 с.
3. Кузьминчук Н. В. Депозитная политика коммерческих банков в условиях экономического кризиса [Электронный ресурс]/ Кузьминчук Н. В. – Режим доступа: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
4. Жарковская Е. П. Банковское дело: учебник для студентов вузов/ Жарковская Е. П. – М.: Омега-Л, 2008. – 480 с.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО

*Струтинська Ірина Володимирівна,
к.е.н., м.н.с., НДЧ Тернопільського
національного технічного
університету імені Івана Пулюя
e-mail: St_Iruna@ukr.net*

Сьогодні макроекономічна стабільність є одним із пріоритетів у порядку денному країн світу, і Україна – не виняток.

Враховуючи те, що Україна є вузловим центром транспортно-логістичної інфраструктури Євразійської мережі, а також зважаючи на не давнє розширення Євросоюзу, доцільно зауважити, що логістичні проекти (центри) сусідніх країн «підійшли» безпосередньо до українського кордону. Таким чином, посилення впливу глобалізації на національну економіку спричиняє необхідність реформування вітчизняної інфраструктури логістики [1-2]. Вважаємо, що на сьогоднішній день Україна повинна опікуватися не лише налагодженням ситуації після критичних наслідків світової фінансової кризи, а паралельно вже зараз закладати основи для майбутнього благополуччя (як приклад, досвід Дубай).

На сьогоднішній день в наукових джерелах немає єдиної методики аналізу та оцінки рівня розвитку логістичної інфраструктури країни. Проте варто відмітити роботи таких вчених як Т.Л. Безрукова, Є.В. Белякової, М.Ю. Ваховської, М.О. Довби, О.Д. Мороза, С.Ю. Нестерова, Толкачова та ін.

Однак в контексті даних робіт автори пропонують методичні підходи до оцінки регіональної логістичної системи чи матеріальних потоків. Так, на сьогоднішній день відсутня загальноприйнята методика оцінки логістичної інфраструктури країни. Тому, на нашу думку, аналіз рівня розвитку логістичної інфраструктури країни потребують подальших теоретичних досліджень. Особливе географічне положення України визначає її високий транзитний потенціал як держави, яка об'єктивно має відігравати роль геополітичного мосту у транспортних зв'язках, що формуються на провідних напрямках міжнародної торгівлі Європа – Азія, Північна Європа – Близький Схід, країни африканського континенту.

*Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції
України у світове пространство*

За коефіцієнтом транзитності (тобто за ступенем розвитку всіх видів транспортних зв'язків та відповідної їм інфраструктури) Україна посідає перше місце в Європі. Проте транзитний потенціал України використовується лише на 60%. Доходи від транзиту і комплексу пов'язаних з ним услуг складають біля 6% ВВП. Через неповноцінне використання транзитного потенціалу Україна щорічно недотримує близько \$ 2,5 млрд. [1-2]. Відомо, що на сучасному етапі, європейська інтеграція є одним з основних пріоритетів української державної політики. Проте транспортно-логістична система країни все ще не відповідає стандартам і вимогам Європейського Союзу (ЄС) і відзначається суттєвим відставанням щодо інфраструктури, обладнання і норм (рис. 1) [2, 4]. Існуюча транспортно-логістична мережа держави застаріла і не відповідає сучасним стандартам.

Єдиним на сьогодні у сфері конкурентних переваг залишився субіндекс «Розмір ринку», за яким Україна посіла найвищу свою позицію - 38 місце (без змін відносно рейтингу попереднього року). Тобто, потенціальні ринки збуту для українських товарів, як внутрішній, так і зовнішній, залишаються досить місткими і здатні інтегруватися у міжнародний розподіл праці на засадах конкурентного змагання. Проте потрібно зазначити і те, що Україна поступається багатьом своїм сусідам як за якістю інфраструктури загалом, так і транзитною інфраструктури зокрема.

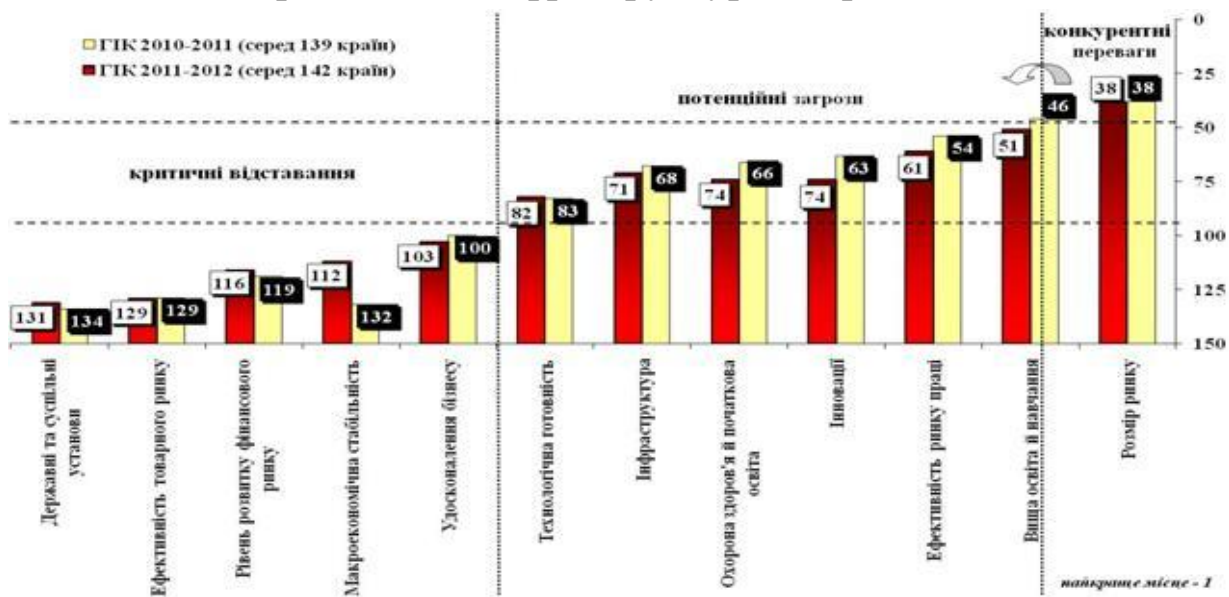

Рис. 1. Структура глобального індексу конкурентоспроможності (ГІК) України у 2010–2012 роках
Примітка: адаптовано та складено автором на основі [2, 4].

**Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції
України у світове пространство**

Наприклад, оцінки складової «Інфраструктура» у Індексі глобальної конкурентоспроможності ВЕФ у сусідів України вищий. Згідно з Індексом сприяння торгівлі (також за розрахунками Всесвітнього економічного форуму) (табл. 1), більш спрямованому на оцінки інфраструктури у субіндексі «Транспортна та комунікаційна інфраструктура», Україна поступається майже усім країнам-сусідам у розвитку інфраструктури.

В оцінках Індексу ефективності логістики (LPI) у 2010 році Україна має достатньо низький показник: 102-е місце із 155.

На нашу думку, оцінка Всесвітнього банку, згідно якої Україна в світовому індексі ефективності логістики (LPI) у 2012 році піднялася з 102 на 66 місце [2-4], є швидше авансом (кредитом довіри із сторони світового співтовариства для України в плані розвитку логістичної інфраструктури), аніж об'єктивним відображенням ситуації.

Таблиця 1

**Оцінки транспортно-логістичної інфраструктури для
України та країн сусідів**

Таблиця 4Країни	Індекс глобальної конкурентоспроможності, 2011*		Індекс сприяння торгівлі (ETI), інфраструктура, 2010*		Індекс ефективності логістики (LPI), 2010 **		Індекс ефективності логістики (LPI), 2012 **	
	Ренкінг	Бал	Ренкінг	Бал	Ренкінг	Бал	Ренкінг	Бал
Угорщина	46	4,52	41	4,14	52	2,99	н/д	н/д
Росія	48	4,52	48	4,00	94	2,61	95	2,58
Словаччина	57	4,23	32	4,69	38	3,24	51	3,03
Польща	74	3,87	51	3,97	30	3,44	30	3,26
Молдова *	96	3,32	58	3,46	104	2,57	132	2,05
Білорусь **	н/д	н/д	н/д	н/д	74	2,53	91	2,24
Румунія	95	3,37	59	3,81	59	2,84	54	2,25
Україна	71	3,87	71	3,56	102	2,57	66	2,85

Примітка: адаптовано та складено автором на основі даних WEF Global Competitiveness Report 2011, WEF Global Enabling Trade Reports 2009-2010, World Bank Connecting to Compete: The LPI and Its Indicators -2012

* – із 125 країн (максимальний бал 7); ** – із 155 країн (максимальний бал 5).

Довідково: Нагадаємо, що Україна до Євро-2012 інвестувала в розвиток інфраструктури 40 млрд. грн.

Загалом розвиток транзитних функцій України стримується відсутністю сучасного «комунікаційного каркаса» країни. (наприклад: розвиток транзитних маршрутів обмежений низкою «вузьких місць», занадто завантаженими внутрішніми маршрутами (від Харкова до Донецька у напрямку Львова й Одеси), залізничними тунелями (Бескидський у Закарпатті) або ж пропускними спроможностями залізниць поблизу портів в Одесі, Южному, Іллічівську).

На нашу думку таким «комунікаційним каркасом» слугуватиме розвиток ефективної логістичної інфраструктури країни. Потрібно проводити зміни, розвивати інфраструктуру на ділі, щоб відкриваючи дані щодо LPI індекс по Україні в червні 2013 року позиція України була хорошою і справедливою.

Отже, основним завданням України є максимально ефективно використання свого транзитного потенціалу. Саме тому становлення та розвиток логістичних інфраструктури (автошляхів, залізничних доріг, логістичних центрів, кластерів та ін.) з метою раціоналізації матеріальних потоків – реальність, що потребує усвідомлення та пошуку рішень, здатних активізувати логістичні процеси для економічної стабілізації країни та виступатиме основною домінантою у інтеграції України у світове господарство.

Література

1. Струтинська І.В. Становлення та розвиток логістичних центрів як чинник економічної стабілізації підприємств автомобілебудівної галузі: дис..кандидата економічних наук: 08.00.04 / Струтинська Ірина Володимирівна. – Тернопіль, 2011. – 263 с.

2. Monica Alina, Jean Francois Arvis, John Arnold, Robin Carruthers, and Daniel Saslavsky. Trade and Transport Facilitation Assessment. Washington, DC: World Bank. Green Logistics: Improving the Environmental Sustainability of Logistics. London: Kogan Page.

3. Rantasila, Karri, and Lauri Ojala. “Measurement of National-level Logistics Costs and Performance.” ITF Discussion paper 2012-04, International Transport Forum, Paris. Available at: <http://internationaltransportforum.org/jtrc/DiscussionPapers/jtrcpapers.htm>

4. World Bank and FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). 2012. “The Grain Chain: Food Security and Managing Wheat Imports in Arab Countries.” World Bank, Washington, DC.

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

*Хорольська Яна Геннадіївна,
студентка Донецького
державного університету
управління
E-mail: horolskayayana@mail.ru*

*Алейнікова Уляна Сергіївна,
викладач Донецького
державного університету
управління*

Сільське господарство є однією з пріоритетних галузей національної економіки. Розвиток сільськогосподарської галузі сприяє підвищенню матеріального добробуту населення, зміцненню економічної та продовольчої безпеки держави, зростанню її експортного потенціалу. Водночас, сільськогосподарський сектор виробництва – один з найбільш ризикових секторів економіки, оскільки на його розвиток великий вплив має дія природних факторів та біологічних чинників.

Сучасний етап перехідної ринкової економіки України зумовив появу багатьох проблем і невирішених соціально-економічних завдань. Вони позначилися практично у всіх сферах життєдіяльності людей. У сільському господарстві їх гострота ще більш відчутна, бо цей сектор економіки в нашій країні і раніше знаходився далеко не в кращому стані. Особливу актуальність сьогодні придбали питання, пов'язані з інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва як основного способу формування стійкої системи виробництва.

Розгляду інтенсифікації та ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва України присвячені наукові праці В. Андрійчука, А. Гальчинського, В. Геєця, М. Голика, В. Десятова, В. Камаєва, В. Лагодієнко, О. Лазарєва, Я. Лапкеса, В. Логінова, І. Лукінова, М. Маліка, В. Мартянова, В. Месель-Веселяка, П. Березівського, П. Особи, М. Віткова та інших.

Процес інтенсифікації передбачає створення

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

високопродуктивного сільського господарства на основі підвищення його технічного рівня, широкого використання більш досконалих засобів виробництва і кваліфікованої праці. До основних напрямів інтенсифікації сільського господарства України належать: комплексна механізація і автоматизація виробництва, хімізація рослинництва і тваринництва, розвиток сільськогосподарських меліорацій, організаційно-економічні заходи (спеціалізація і концентрація виробництва, впровадження прогресивних форм організації і оплати праці), широке використання досягнень передової науки [1,с.19]. Досвід розвинених країн показує, що послідовна інтенсифікація сільськогосподарського виробництва на основі вдосконалення і раціонального використання всіх його чинників сприяє виживанню підприємств сільськогосподарської галузі в ринкових умовах господарювання та подальшому їх розвитку [2, с.633].

Основними передумовами переходу до інтенсивного розвитку сільського господарства в Україні є, по-перше, необхідність дальшого збільшення виробництва сільськогосподарської продукції, по-друге, обмеженість орнопридатних земель і, по-третє, нагромадження матеріальних засобів і коштів у підприємств для інтенсивного розвитку виробництва [3, с.56].

Особливого значення набуває підвищення якості і надійності сільськогосподарської техніки, що є основою високої ефективності її використання. Масштаби, продуктивність, ефективність та конкурентоспроможність аграрного виробництва визначають численні умови й фактори. Пріоритетне серед них місце належить матеріально-технічній і технологічній базам. Тому проблема формування матеріально-технічної бази сільського господарства у даних умовах господарювання набула особливої гостроти. Сучасна аграрна економіка, як показує світовий досвід, має будуватись за принципом інновацій, який в однаковій мірі має торкатися практично всіх факторів виробництва: техніки, технології, сортів рослин і порід тварин, менеджменту, інвестицій та ін. Не можна розраховувати на виробництво конкурентоздатної продукції як на внутрішньому, так і зовнішньому ринках, якщо вона вироблятиметься застарілими технологіями та ручною працею [4,с.67].

Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва базується на додаткових вкладеннях, але не можна пов'язувати її лише з абсолютним зростанням додаткових витрат. У процесі інтенсифікації

додаткові вкладення повинні відображати якісне вдосконалення виробництва. Тому додаткові вкладення передбачають широке використання досягнень науково-технічного прогресу, застосування більш ефективних засобів виробництва і прогресивних технологій, що забезпечують підвищення продуктивності земельних угідь і поголів'я худоби. У процесі інтенсифікації додаткові вкладення треба розглядати в органічній єдності з результатами виробництва.

Треба зауважити, що станом на 1 січня 2011 р. у розвиток сільського господарства вкладено 831,1 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що становить 1,9% загального обсягу іноземних інвестицій в Україну. Приріст обсягу іноземного капіталу в сільське господарство, за 2010 р. склав 40,7 млн. дол. США [5]. Виходячи з того, що фінансування сільського співвиробництва має забезпечувати відповідний рівень його розвитку, необхідно застосовувати ефективний фінансовий механізм забезпечення оновлення матеріально-технічних ресурсів сільськогосподарського виробництва. Цей механізм повинен складатися з двох рівнів, а саме – максимізації власного та оптимізації залученого капіталу, де внутрішні та зовнішні ресурси виступають при цьому в рівновеликому значенні. Але сьогодні сільськогосподарські підприємства мають низьку фінансових проблем: зменшення обсягів державної підтримки сільського господарства; недоступність кредитних ресурсів через високі відсоткові ставки та відсутність заставного майна; відсутність надійних гарантій повернення інвестицій та кредитів через збитковість підприємств; не врахування сезонності робіт; відсутність механізму швидкого і надійного доведення державних фінансових ресурсів до аграрних підприємств; відсутність глибокого та надійного контролю з боку державних структур за цільовим використанням коштів за призначенням.

Для вирішення проблеми інвестиційного забезпечення сталого розвитку та інтенсифікації сільського господарства України необхідно провести деякі конструктивні заходи:

1. Збільшити обсяги та забезпечити цільове використання коштів державної підтримки розвитку аграрного сектора економіки.

2. Вжити заходи щодо подолання диспропорцій у міжгалузевих економічних відносинах і створити умови для їх вирівнювання з метою забезпечення норми прибутку в сільському господарстві на рівні не нижчому, ніж у середньому по економіці.

3. Стимулювати залучення у сільськогосподарське виробництво іноземних і внутрішніх зовнішньоекономічних інвестицій, зокрема населення.

4. Посилити інвестиційну спрямованість аграрної реформи - переважну частину інвестицій в основний капітал, здійснюваних за рахунок всіх джерел фінансування, спрямовувати на оновлення машинно-тракторного парку аграрних підприємств, відновлення, технічного переозброєння, реконструкції, модернізації та раціонального використання виробничих потужностей.

Таким чином, подальший розвиток аграрного сектору економіки України можливий, насамперед, завдяки нарощуванню інвестицій в основний капітал. Тільки на основі суттєвого збільшення капітальних вкладень у розвиток матеріально-технічної бази сільського господарства, її оновлення новітніми високопродуктивними сучасними машинами і знаряддями, розширення впровадження науково-технологічних досягнень в аграрне виробництво, дасть новий поштовх його розвитку, а інтенсифікація сільського господарства набуде реального змісту.

Література

1. Березівський П.С. Напрями інтенсифікації розвитку сільськогосподарських підприємств / П.С.Березівський, П.Н.Особа // Економіка АПК. – 2009. – №6 (174). – С.18-25.

2. Соціально-економічні засади розвитку сільських територій (економіка підприємництва і менеджмент) / М.Й.Малік, М.Ф.Кропивко, О.Г. Булавка та ін. // К.: ННЦ ІАЕ, 2012. – С.642 .

3. Економіка сільського господарства: Навч. посібник / В.К.Збарський, В.І.Мацибора, А.А Чалий та ін. //К.: Каравела, 2009. - С.264.

4. Вишневська О.М., Бабенко М.Д. Матеріально-технічна база як основа ресурсного потенціалу підприємств сільських територій в умовах недостатності фінансового забезпечення // О.М.Вишневська, М.Д.Бабенко // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2009. - №4.– С. 67-68.

5. Статистичні дані промисловості України [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

*Хринюк Олексій Сергійович,
доцент Київського політехнічного
інституту*

*Алексєєнко Максим Станіславович,
студент Київського політехнічного
інституту
e-mail:170191AlexMax@ukr.net*

Метою дослідження є аналіз процесу створення, планування та реалізації конкретних бізнес-проектів.

Відповідно до поставленої мети дослідження, розглядатиметься саме процес планування та реалізації інвестиційного проекту, як складової частини будь-якої економічної активності [1, с. 19].

Будь-який інвестиційний проект не може розглядатися у відриві від конкретного підприємства. Кожне підприємство під час свого життєвого циклу проходить різні стадії розвитку, які й обумовлюються тими проектами, які здійснює підприємство, а оперативна діяльність вже є похідною від цього процесу. Для кращого розуміння цього пропонуємо побудувати умовну модель життєвого циклу підприємства.

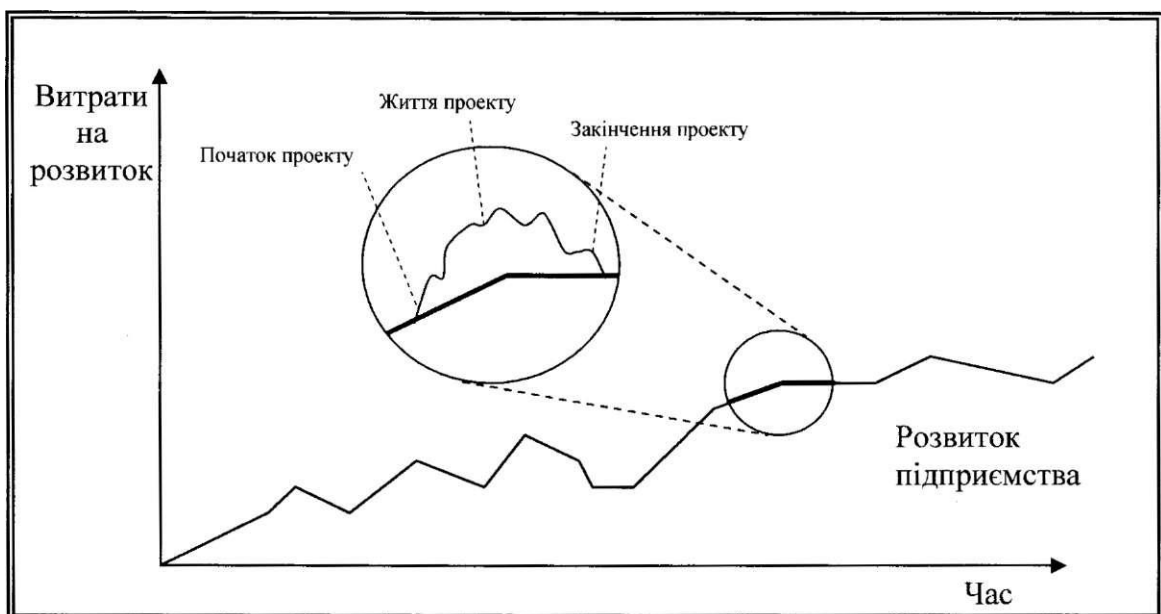

Рис. 1. Інвестиційний проект та розвиток підприємства

Тобто, життєвий цикл підприємства складається з поступового проходження різних інвестиційних проектів, як певних стадій свого розвитку. Такі проекти не обов'язково повинні повністю базуватися на окремому підприємстві, вони можуть розроблятися спільно, фінансуватися з різних джерел та справляти вплив на стан не лише конкретного підприємства, а й у межах міста чи держави.

Будь-який інвестиційний проект проходить три головні фази свого розвитку, це передінвестиційна фаза, інвестиційна фаза та експлуатаційна або оперативна фаза. Планування проекту здійснюється у передінвестиційній фазі за наступною структурою:

- аналіз інвестиційних можливостей (Identification);
- аналіз альтернатив проекту та попереднє визначення (Feasibility Study);
- попереднє ТЕО (Pre-Feasibility Study).

Інвестиційний проект, пов'язаний з реалізацією повного циклу інвестицій - від вкладення капіталу до здачі проекту в експлуатацію та одержання прибутку.

Планування інвестиційного проекту - це процес, спрямований на створення документу, у якому докладно обґрунтовується концепція призначеного для реалізації інвестиційного проекту і наводяться основні технічні, економічні, фінансові та соціальні характеристики [3, с. 32].

Інвестиційний проект є поняттям набагато ширшим, ніж прийнято уявляти. Принаймні, в нашій країні, за відсутності практики інвестування, його дуже часто ототожнюють із економічними розрахунками, або техніко-економічним обґрунтуванням. Насправді ж, планування інвестиційного проекту вимагає роботи не одного спеціаліста, оскільки кожен інвестиційний проект охоплює велику обсяг питань, пов'язаних із різними сферами знань. Це, насамперед, питання економічної ефективності, маркетингового аналізу, фінансового планування та, навіть, політичні аспекти.

Незалежно від рівня економічного розвитку будь-яка держава прагне залучити іноземний капітал, одержуючи прямий і непрямий ефекти від інвестиційних вкладень. Це обумовлено тим, що інвестиції торкаються найглибших основ господарської діяльності, визначають найважливішим засобом забезпечення умов виходу з економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, зростання технічного прогресу, підвищення якісних

показників господарської діяльності на макро- і мікрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із надійніших механізмів соціально - економічних перетворень [2, с.2].

Проаналізувавши за даними критеріями інвестиційний клімат України, можна прийти до висновку, що нашу країну можна вважати потенційно привабливою країною для інвестування, що пояснюється певними факторами, основними з яких є: наявність високого природно - ресурсного потенціалу; високий рівень освіти населення і високу професійну підготовку інженерно-технічних працівників і робітників; великий споживчий ринок, що швидко наздоганяє ринки розвинених країн; науково - технічний комплекс України за своїм обсягом і потенціалом залишається одним із найбільших в Європі та інше.

Разом з тим, існує низка проблем, які заважають підприємцям у їхній діяльності та стримують розвиток інвестиційних процесів. Це, зокрема, загальна економічна нестабільність, нестабільність законодавства, нерозвиненістю банківської системи та браком фінансових ресурсів всередині країни [4, с. 3].

Механізмом залучення іноземних інвестицій виступає процес планування, тобто розробка інвестиційних проектів.

Отже, планування інвестиційного проекту є обов'язковою вимогою для отримання інвестицій (кредиту). Це обумовлено тим, що інвестування здійснюється на довгостроковий період і є більш ризикованим у порівнянні із звичайними торговими або іншими короткостроковими кредитами. Тому інвестор повинен всебічно проаналізувати не лише теперішній стан позичальника, але і перспективи його розвитку і погашення кредиту.

Література

1. Харламова Г.О. Вплив інвестицій на економічне зростання // Фінанси України - 2005. - №3.
2. Ясинський В.В., Гайдай О.О.. Бізнес-планування: теорія і практика: Навчальний посібник. - К.: Каравела, 2005. - 232 с.
3. www.refme.com.ua/pageid-1292-1.html
4. www.wueb.com.ua/documents/invest_center/publish/zvit6.ppt

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ РИНКІВ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

*Цибульська Юлія Орестівна,
здобувач відділу проблем ринкової
інфраструктури та транскордонного
співробітництва Інституту
регіональних досліджень НАН України
julia_5@ukr.net*

Між прикордонними регіонами суміжних країн, внаслідок різниці у рівні соціально-економічного розвитку регіонів, заробітної плати, можливостей для самореалізації та нерівномірності розміщення робочої сили, виникають потоки робочої сили, які часто набувають постійного та систематичного характеру. Виникнення транскордонного ринку праці та інтенсивні міграційні процеси у прикордонні поруч із очевидними негативними наслідками (відплив працездатного населення, недонаповнення пенсійного і соціального фондів, витрачання державних коштів у навчання працівників для економіки іншої держави, низький рівень вкладення коштів у започаткування власної справи з-поміж заробітчанин (лише 3,6%), погіршення сімейних стосунків, знецінення родинних цінностей, тощо) має суттєві позитивні аспекти (надходження іноземної валюти у формі переказів заробітної плати, інвестування в економіку через створення спільних підприємств, зменшення рівня безробіття, соціальної напруженості, можливість самоствердитись, реалізувати здібності, підвищити кваліфікацію, покращити матеріальне становище, тощо). Так, наявність транскордонного ринку праці необхідно сприймати як факт і намагатись посилити позитивний ефект.

Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо дослідження змісту, сутності, видів, наслідків міграції та формування регіональних ринків праці (Е. Лібанова, М. Пістун, М. Романюк, У. Садова, С. Стеценко, М. Тимчук, О. Шаблій та інші), питання транскордонних ринків праці, особливостей маятникової міграції в Україні та шляхів подолання негативних її наслідків розглядаються фрагментарно.

Формування транскордонного ринку праці відбувається через міграцію трудових ресурсів, а також шляхом поступового усунення перепон у русі робочої сили між регіонами суміжних країн за рахунок координації, погодження й зближення соціальної, трудової та міграційної політики.

Транскордонна трудова маятникова міграція між суміжними країнами характеризується більш короткотривалими, регулярними поїздками на меншу відстань від місця постійного проживання з метою праці по іншу сторону кордону. Використовуючи термінологію Європейського Союзу, транскордонний маятниковий мігрант характеризується за двома критеріями: політичним і часовим [1]. Так, відповідно до політичного критерію транскордонним маятниковим мігрантом є особа, яка проживає по одну сторону кордону, а їздить на роботу на суміжну. За критерієм часу маятниковий мігрант повинен повертатись на місце проживання хоча б раз на тиждень. Однак, зважаючи на тенденцію до зростання сезонних маятникових мігрантів, до уваги беруться особи, які періодично повертаються на місце проживання. Таким чином, виділяються щоденні, тижневі і довготермінові маятникові мігранти. У транскордонному регіоні трудова міграція стимулюється додатково наявністю угоди про малий прикордонний рух. Наявність кордону є основним бар'єром для вільного руху робочої сили на транскордонному ринку праці.

Сучасна структура транскордонного ринку праці характеризується, насамперед, тяжінням до використання висококваліфікованих спеціалістів (наукових працівників, інженерів, аналітиків систем та ін.), а також фахівців у галузі інформатики, менеджерів і т. д. Розвиток цього сегменту транскордонного ринку праці значною мірою пов'язаний зі стрімким зростанням торгівлі послуг. Особливістю транскордонних ринків праці України і суміжних країн є постійне зростання, насамперед, вторинних ринків маятникових мігрантів та сезонних працівників з невисокою оплатою праці, високою плинністю кадрів, нестабільною зайнятістю.

Українські прикордонні області утворюють транскордонні ринки праці з державами СНД (49,2% трудових мігрантів) та країнами ЄС (47,1%), з якими є візовий режим. У свою чергу з більшістю країн ЄС підписано угоди про малий прикордонний рух, що суттєво стимулює маятникові трудові міграції. Окрім того, можна

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

виділити формальну (легальне працевлаштування, з реєстрацією та оформленням трудової візи чи картки перебування – відображається у статистиці) та неформальну (нелегальну) маятникову міграцію. Нелегальні схеми працевлаштування є ризиковими і можуть обернутись обманом і невивплатою коштів, у той же час за легального працевлаштування українець отримує всі соціальні гарантії тої країни, у якій він працює. Головними напрямками нелегальної міграції є Брянсько-Чернігівський і Сумський регіони на кордоні з Росією, Гомельсько-Чернігівський на кордоні з Білоруссю, а Берегівський, Великоберезнянський і Виноградівський райони на кордоні з Словаччиною та Угорщиною [2].

Бачення проблем та викликів трудової маяткової міграції сформоване в Україні лише на рівні ЗМІ, вчених та соціологів, у той час коли з боку держави не здійснюється практичних кроків щодо їх врегулювання. І в результаті - розпорошеність управлінських функцій, відсутність закону про правовий статус працівників-мігрантів, про інструменти їх повернення, міграційної статистики та наукових досліджень щодо масштабів, складу та спрямованості міграції не лише постійних мігрантів, але і маятникових – все це лише підсилює негативні ефекти міграції.

Водночас, інтенсивна міграційна політика суміжних країн, спрямована на залучення потенціалу українських трудових мігрантів, потребує адекватної відповіді з боку українського уряду. Оскільки міграції в межах транскордонного регіону є явищем об'єктивним і пов'язаним з бажанням трудового мігранта самоствердитись і покращити своє матеріальне становище, будь-які заборони, перепони лише активізують нелегальні потоки, що у свою чергу зумовлюватиме зловживання з боку працедавців.

Нівелювати наявність значних потоків прикордонних мігрантів та невпорядковану державну політику щодо них можливо шляхом налагодження ефективної транскордонної співпраці з метою розвитку активного транскордонного ринку праці та полегшення доступу до інформації про цей ринок населення з обох боків кордону. Таким чином, варто не перешкоджати, а створювати всі умови для формування взаємодоповнювального, конкурентоспроможного та вільного транскордонного ринку праці, підвищення свободи руху учасників ринку, надання якісної та надійної інформації, зменшення бар'єрів на ринку праці для працівників периферійних регіонів.

Такими інструментами можуть бути двосторонні угоди, укладені як на державному рівні, так і між окремими регіональними органами влади чи навіть центрами зайнятості, створення інформаційних центрів, баз даних, тощо. Це дозволить оперативно регулювати кон'юнктуру транскордонного ринку праці, підготовку і перепідготовку фахівців певного профілю, тощо. Особливо ефективним механізмом для застосування в Україні є поширені у Європі мережеві форми взаємодії, які досягли значних результатів у побудові стабільного розвитку європейської економіки та зменшенні регіональних розривів - транскордонні партнерства EURES Європейської служби зайнятості.

У Європі функціонує 20 транскордонних партнерств EURES, учасниками кожного з яких можуть бути представники міністерств, які займаються питаннями праці та соціальної політики, регіональних чи місцевих органів влади, регіональних управлінь праці, регіональних об'єднань працедавців; регіональних торгово - промислових палат, навчальних закладів та науково - дослідних інститутів, єврорегіонів, тощо [3]. Основною метою їх діяльності є створення ефективного загальноєвропейського ринку праці шляхом забезпечення трудової мобільності та моніторингу зайнятості на транскордонних ринках праці країн Європейського Союзу та Європейського економічного простору.

Україна може використати цей досвід мережі транскордонних партнерств у побудові аналогічних спільних структур з регіонами-сусідами з метою збору транскордонної статистики, створення спільних баз даних, інформаційних центрів, а також готуватись до приєднання до існуючої мережі по своєму західному кордону.

Література

1. Scientific Report on the Mobility of Cross-Border Workers within the EU-27/EEA/EFTA Countries [Електронний ресурс] - Режим доступу:

<http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=Scientific+Report+on+the+Mobility+of+Cross-Border+Workers&mode=advancedSubmit&langId=en&search=Search>

2. Десять міфів про міжнародну трудову міграцію // Газета "Дзеркало тижня" [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.dt.ua/SOCIETY/...

3. EURES in cross-border regions [Електронний ресурс] -
Режим доступу:

<http://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=56&acro=eures&lang=en>

ОСНОВНІ НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

*Шаманська Олена Сергіївна,
викладач Тернопільського
національного економічного
університету
olena.shamanska@gmail.com*

Формування і розвиток ринкової економіки в Україні безпосередньо пов'язано з залученням і ефективним використанням інвестицій, без яких неможливе структурне та якісне оновлення виробництва, створення ринкової інфраструктури, підвищення конкурентоздатності національної економіки. Попри те, річні обсяги інвестицій у вітчизняну економіку знаходяться на низькому рівні, внаслідок несприятливого інвестиційного клімату, який не сприяє залученню іноземних інвестицій в економіку країни, призводить до відтоку вітчизняного капіталу за кордон, а також виражається в низькому рівні трансформації заощаджень населення в інвестиції (механізм перетворення персональних грошових ресурсів у фінансові активи, нерухомість і отримання доходу за ці вкладення, які збільшують благополуччя індивіда). З одного боку це стримує розвиток малого та середнього бізнесу, в який населення, в першу чергу, направляє інвестиційні ресурси, а з іншого – позбавляє його додаткового джерела доходів від інвестиційної діяльності.

Серед сучасних українських учених, які досліджували питання активізації інвестиційної поведінки домогосподарств найбільший внесок зробили Е. Гайдамака, В. Заяць, В. Кравченко, С. Красножон, В. Лебідь, Ф. Миколяш, В. Фомішина, Т. Чунихина.

Однак у сучасній вітчизняній економічній літературі все ще відсутні комплексні дослідження активізації інвестиційної поведінки домашніх господарств, що можна пояснити багатогранністю об'єкта дослідження та необхідністю застосування системного підходу до його вивчення.

Тому, перш ніж перейти до окреслення основних напрямів активізації інвестиційної поведінки домогосподарств, стисло визначимо основні вектори поведінки домогосподарств при прийнятті рішень в процесі трансформації їх заощаджень у інвестиційні ресурси та з'ясуємо роль персональних заощаджень населення в інвестиційному процесі.

Оскільки домогосподарства є унікальними соціально-економічними утвореннями, які складають основу життєдіяльності будь-якого суспільства, то саме вони, нарівні з державою і підприємствами є важливими учасниками економічної діяльності. Водночас, будучи власниками факторів виробництва (земля, праця, капітал), домашні господарства є постачальниками ресурсів, оскільки отримують дохід, одна частина якого споживається, а інша зберігається у вигляді заощаджень і може бути використана в якості інвестицій. Варто зазначити, що використання заощаджень населення як джерела інвестиційних ресурсів сприяє зміцненню економічної безпеки країни, зниженню рівня інфляції національної грошової одиниці та соціальної напруги в суспільстві. Водночас інвестиційний потенціал домогосподарств будь-якої країни є визначальним чинником прискореної структурної модернізації економіки, розвитку продуктивних сил та переходу на нову траєкторію соціально-економічного розвитку [1, с. 14].

На мотиви поведінки домогосподарств при прийнятті рішень у сфері інвестування основний вплив має декілька факторів, серед яких виокремимо:

- відмова від поточного споживання на користь майбутніх витрат, що потребують значних фінансових ресурсів (купівля предметів довготривалого користування, автомобіля, ремонт тощо);

- накопичення певної суми заощаджень з метою забезпечення непередбачених витрат (тимчасова непрацездатність, лікування тощо);

- можливість отримання додаткового доходу від вкладення в різноманітні категорії активів, основна ціль якої – зменшити втрати від інфляції та спроба збільшити початкові вкладення;

- забезпечення певного рівня матеріального добробуту при виході на пенсію тощо [2, с. 29].

Цілком зрозуміло, що трансформація персональних заощаджень у інвестиції має мікро- та макроекономічні аспекти. На мікрорівні цей

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

процес забезпечує потенціал майбутнього збільшення доходів за рахунок максимально прибуткового вкладення вільних коштів конкретного індивіда за умови мінімізації інвестиційних ризиків. Саме високі ризики розміщення коштів обумовлюють значну частку персональних заощаджень в готівкових коштах у національній та іноземній валюті поза банківською системою, як найбільш безпечно за умов можливих макроекономічних шоків і політичних потрясінь в умовах перехідної економіки.

Макроекономічний аспект трансформації персональних заощаджень в інвестиції пов'язаний, по-перше, з концентрацією в економічній системі обсягу фінансових ресурсів, які здатні прискорити економічний розвиток держави; по-друге, із забезпеченням стабільності такого розвитку за рахунок стійкості процесу мобілізації необхідних ресурсів.

Оцінюючи в цілому перспективи формування інвестиційного потенціалу домогосподарств України, слід відзначити їх високу невизначеність та залежність від напрямів і темпів розвитку національної економіки. Водночас для розширення інвестиційних можливостей важливе значення має вирішення таких проблем, як підвищення попиту на трудові послуги у сфері матеріального виробництва, прискорення модернізації робочих місць, забезпечення державної підтримки безробітних у відкритті власної справи.

Попри те головною передумовою зміцнення інвестиційних можливостей домогосподарств є підвищення номінальних і реальних доходів населення та створення відповідних фінансових каналів, що забезпечують їх трансформацію в інвестиційний ресурс. У країнах розвиненої ринкової економіки населення є активним стратегічним інвестором, зацікавленим в активізації економічної діяльності та зростання її прибутковості.

Однак соціально-економічна криза внесла певні корективи в економічну поведінку домогосподарств, примусивши їх активно шукати нові джерела доходів та більш виважено ставитися до їх витрачання, а також обмежити використання залучених фінансових активів для споживчих потреб [3, с. 6].

Відтак, зважаючи на зазначене вище, хочемо акцентувати увагу на необхідності окреслення основних умов стійкості заощаджувально-інвестиційного процесу в секторі домашніх господарств:

– досягнення відповідного рівня особистих доходів більшості населення, що перевищує рівень поточного споживання і дозволяє здійснювати заощадження як для реалізації споживання, так і для інвестування в цілях отримання постійного додаткового доходу;

– стабільне функціонування фінансових інститутів, які здійснюють акумулювання персональних заощаджень і забезпечують їх збереженість, в тому числі завдяки системі державних гарантій;

– наявність різних за ступенем дохідності та ризиками фінансових інструментів, які дозволяють індивідам ефективно інвестувати грошові кошти при високій ліквідності вкладів.

Головними напрямками у стратегії використання інвестиційного потенціалу заощаджень населення є:

1) забезпечення умов зростання заощаджень населення, включаючи розробку розумної політики доходів та оподаткування;

2) розробка на законодавчо-правовій основі комплексу заходів для забезпечення гарантій вкладів населення і відповідної інституційної бази;

3) створення системи залучення заощаджень населення (довготермінових ресурсів) в інвестиційну сферу.

Підсумовуючи вищесказане, можна виділити основні шляхи вирішення проблем, які склалися в Україні для активізації індивідуального інвестування: потрібна підготовка необхідної правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення інвестиційного клімату й формування основи збереження та нарощування конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Для цього необхідно здійснити низку першочергових заходів з послідовної деполітизації економіки, формування єдиних стратегічних цілей та послідовності економічних реформ, незмінних за приходу до влади будь-яких політичних команд, забезпечення незмінності та гарантованості захисту ринкових прав і свобод інвестора.

Література

1. Лебідь В. Проблемы формирования и использования инвестиционного потенциала домохозяйств в Украине / В. Лебідь, Е. Гайдамака, Ф. Миколяш // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – № 3. – С. 14-17.

2. Кравченко В. Основные направления инвестиционной деятельности домохозяйств в национальной экономике /

В. Кравченко, Т. Чунихина // Економічний простір. – 2008. – № 16. – С. 27-32.

3. Заяць В. Інвестиційні можливості домогосподарств України: обмеження і перспективи / В. Заяць // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 5. – С. 4-6.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

*Шквиря Наталя Олександрівна,
к.е.н., доцент Таврійського
державного агротехнологічного
університету, м.Мелітополь
e-mail: natashkw@mail.ru*

Стабілізація і ефективний розвиток сільського господарства в цілях максимального задоволення потреб населення в продуктах харчування і забезпеченні продовольчої безпеки країни є важливими задачами сучасної аграрної політики. Основними елементами економічного зростання сільськогосподарського виробництва є нові знання і інновації.

Для успішного використання інновацій в сільському господарстві необхідні умови и організована система інноваційного забезпечення.

У науковій літературі питанням інноваційних процесів в сільському господарстві приділяється велика увага вчених – економістів. Дацій О.І., Володін С.А., Павленко В.О., Сухоруков І.А., Данілов О.Д., Ілляшенко С.М. та ін. здійснюють дослідження в цьому напрямку.

Поняття «система» є багатограним – в одних випадках розглядається як об'єктивно існуючий комплекс процесів, явищ и взаємозв'язків між ними, в інших – як метод їх дослідження [3]. Під системою будемо розуміти сукупність взаємозв'язаних, взаємозалежних и взаємодіючих елементів, які утворюють єдине ціле і спрямовуються на вирішення цілей. Система вищого порядку є сукупністю взаємопов'язаних підсистем, які складають із підсистем більш низького рівня в загальному виді утворюючі «дерево».

Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції України у світове пространство

В системі сільського господарства виділяють в якості підсистем системи землеробства і рослинництва, тваринництва і кормо виробництва, механізації і електрифікації тощо [5]. Особливою як по значимості і по цільовому напрямку, так і по організаційно-функціональній побудові іншим елементам і признакам є система інноваційного забезпечення.

На основі системного підходу пропонується наступне визначення системи інноваційного забезпечення сільськогосподарського виробництва – сукупність різноманітних елементів, функціонально взаємозалежних, взаємодіючих і взаємопов'язаних між собою в процесі виробництва, розповсюдження, впровадження і використання нових технологій, продукції або послуг.

Елементами системи інноваційного забезпечення є інноваційній і виробничі структури, організаційні і економічні механізми впровадження, технічні прийоми и засоби [3]. В свою чергу система інноваційного забезпечення використовує продукцію наукової сфери і складається із науково-виробничої, кадрової, фінансової, інформаційної та системи впровадження.

Ініціатором процесу і координатором формування системи інноваційного забезпечення (СІЗ) повинна виступати держава в формі розробки програми становлення, функціонування і фінансування СІЗ сільськогосподарських підприємств. В цих документах визначаються цілі і задачі, розподіляються повноваження і відповідальність, вказуються заходи і строки, джерела ресурсів. Механізм розвитку СІЗ включає регіональну політику, нормативно – правове забезпечення, форми регулювання, і базується на економічному потенціалі, інтеграції регіону, стані регіональних ринків тощо.

Держава в процесі формування системи інноваційного забезпечення розробляє стратегію інноваційного розвитку економіки, визначає науково-технологічні пріоритети, створює сприятливі умови розвитку СІЗ, забезпечує підтримку розвитку інноваційної інфраструктури, розробляє і реалізує заходи по стимулюванню інноваційної діяльності в регіоні.

Координаційна рада створюється при Головному управлінні агропромислового розвитку і спрямована на організацію, координацію, мотивацію и контроль діяльності всіх підсистем, що входять до СІЗ сільськогосподарських підприємств. Система

інноваційного забезпечення включає учасників інноваційної діяльності в їх взаємозв'язку. Кожна структура, що входить в систему інноваційного забезпечення виконує певні функції і в кінцевому висновку спрямована на ефективне використання інновацій в сільськогосподарських підприємствах.

Система інноваційного забезпечення передбачає функціонально спрямовано використовувати існуючі інноваційні структури, створювати оптимально необхідні нові формування [1]. Вона інтегрує ресурсний і кадровий потенціал основних суб'єктів інноваційної діяльності (науково - виробничих, освітніх, впроваджувальних організацій), сприяє залученню вчених і висококваліфікованих спеціалістів наукових і освітніх закладів до інноваційної діяльності.

В цілому система інноваційного забезпечення сільськогосподарських підприємств включає наступні основні підсистеми:

1. Підсистема управління і координації дій по формуванню і забезпеченню функціонування СІЗ. Основні функції – організація, координація, мотивація и моніторинг діяльності всіх підсистем, що входять до системи інноваційного забезпечення сільськогосподарських підприємств. Підсистема також здійснює функції нормативно-правового і фінансово-інвестиційного забезпечення процесу формування СІЗ.

2. Підсистема кадрового забезпечення. Основні функції спрямовані на підвищення рівня і якості освіти – підготовку спеціалістів, підвищення кваліфікації кадрів. В підсистему входять державні і недержавні ВНЗ, коледжі, центри підготовки кадрів, наукові бібліотеки і інші заклади підготовки і підвищення кваліфікації кадрів.

3. Науково-виробнича підсистема. Основні функції здійснення фундаментальних і прикладних досліджень, освоєння і комерціалізація технологій. Включає Центри наукового забезпечення АПВ, ВНЗ, науково-дослідні установи, наукові центри, виробничі підприємства і організації.

4. Підсистема фінансування – виконує функції по формуванню механізму залучення фінансів і інвестицій для інноваційної діяльності підприємств. Включає державу, регіональні фонди інноваційного розвитку страхові компанії, банки, інвестиційні компанії, венчурні фонди.

5. Підсистема впровадження. Основні функції спрямовані на апробацію та впровадження інновацій в сільськогосподарські підприємства. Також виконує консалтингове, інжинірингове, маркетингове, інформаційне обслуговування і забезпечення. Включає відповідні організації і підприємства – дорадчі служби, інжинірингові фірми, правові і аудиторські компанії, лізингові фірми, ЗМІ, бібліотеки. Для впровадження та апробації інновацій а також з метою інформаційного забезпечення інноваційної діяльності до цієї системи пропонується включити центри інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств.

Пропонується виділити наступні загальні функції створення системи інноваційного забезпечення: моніторинг проблем, дослідження, науково-технічна розробка, апробація, виробництво, розповсюдження, впровадження, оцінка ефективності.

Формування системи інноваційного забезпечення сільськогосподарських підприємств і її організаційно-економічного механізму призведе до створення сприятливого інноваційного середовища, забезпечить перетворення наукових ідей і розробок в інноваційні продукти, впровадження цих продуктів в виробництво а також збереження та розвиток інноваційного потенціалу регіону.

Література

1. Беленький П.Ю. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможності регіону / Беленький П.Ю., Шевченко-Марсель В. І., Другов О. О. — Л.: НАН України; Інститут регіональних досліджень. — Л., 2006. — 129с.

2. Володін С.А. Інноваційний провайдинг на наукоємному аграрному ринку: теоретико-методологічні аспекти / С.А. Володін // Економіка АПК. - 2006. - № 8. - С. 9

3. Геєць В. Інноваційні перспективи України: Монографія / В. Геєць, В. Семіноженко. – Х.: Константа, 2006. – 272 с.

4. Микитенко В.В. Розроблення концепції управління прискореними циклами інноваційної діяльності / В.В. Микитенко, І.С. Грищенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. - № 4. - С.19

5. Павленко І.А.. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України: Монографія / І.А. Павленко. – К.: КНЕУ, 2007. – 248с.

**АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ДЕРЕВОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ**

*Яворська Анна Валеріївна, студент
кафедри економіки Житомирського
державного технологічного
університету
e-mail: 4ksann@gmail.com*

*Данилко Валерій Кирилович,
д.е.н., професор Житомирського
державного технологічного
університету*

Ліси є одним з найважливіших природних багатств: постачальник деревини, з якої виготовляється понад 20 тисяч видів різноманітної продукції, джерело не деревних продуктів: соснова живиця, гриби, дикорослі плоди та ягоди. Велика роль лісу і як фактора, що формує клімат, зволожує його. Лісова рослинність підтримує і регулює склад атмосфери, акумулює сонячну енергію, продукує кисень. Позитивний вплив лісових насаджень проявляється в збереженні ґрунту від водної та вітрової ерозії, вони сприяють зменшенню поверхневого стоку, підтримання рівня водності рік, запобігають замуленню їх продуктами ерозії, поліпшують якість води, впливають на підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Особливе значення мають рекреаційні особливості лісів, використання лісових масивів для відпочинку населення, туризму. Особливе значення мають рекреаційні особливості лісів, використання лісових масивів для відпочинку населення, туризму.

Загальна площа лісового фонду України складає близько 10 млн. гектарів, в т.ч. покрита лісом – 8,6 млн. га. Лісистість країни досягла лише 15,6%, що значно менше, ніж лісистість більшості розвинених країн світу (Угорщина – 18%, Франція – 27,8%, Румунія – 28,1%, Польща – 28,7%, Німеччина – 29%, США – 32,7%, Болгарія – 34,4%). Ліси України розміщені дуже нерівномірно. Наприклад, в Українських Карпатах ліси займають 40,5% від площі, в Кримських

горах – 32%, на Поліссі – 26,1%. В Лісостеповій зоні цей показник складає 12,2%, а в Степовій – 3,8%. До найбільш лісистих областей належать – Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Житомирська, Волинська і Чернівецька [1, 2].

Загальна площа земель лісового фонду області за даними останнього державного обліку (станом на 01.01.96р.) склала 1089,5 тис. га, у т.ч. земель, вкритих лісовою рослинністю, – 657,7 тис.га. Серед регіонів України Житомирщина є найбільшою за площею лісів, які становлять 10% загальнодержавного лісового фонду. Лісистість області складає 31,0%, що вдвічі перевищує загальнодержавний показник. По її території ліси та лісовкриті площі розташовані нерівномірно, так, у північних районах сконцентровані найбільші масиви (в Овруцькому – 21,2% земель лісового фонду області, Олевському – 15,1%) [2, 8].

В Україні вже досить давно активно обговорюються проблемні моменти інвестиційного забезпечення розвитку окремих секторів національної економіки. Це пов'язано з:

- 1) необхідністю модернізації техніко-технологічної бази промислового виробництва;
- 2) розбудови виробничої та невиробничої інфраструктури;
- 3) впровадження перспективних форм активізації інноваційної діяльності;
- 4) використання передового досвіду інформаційного забезпечення суспільного відтворення.

Інвестиційна діяльність у сфері лісового господарства має базуватися на ряді фундаментальних принципів, які сприятимуть раціональному та невиснажливому лісокористуванню. Основними принципами інвестиційної діяльності в лісовому господарстві повинні бути:

- 1) цільовий характер інвестування;
- 2) диверсифікація джерел інвестування;
- 3) дотримання принципу невиснажливого безперервного комплексного лісокористування;
- 4) узгодженість економічних, екологічних та соціальних цілей інвестування (перевагу повинні мати екологічні цілі, тобто збереження, розширене відтворення лісових ресурсів при одночасному задоволенні потреб суспільства в деревині і корисних функціях лісу);

5) державна підтримка і сприяння інвестування в лісове господарство;

6) врахування комплексної еколого-економічної ефективності інвестування відтворення лісових ресурсів;

7) збереження біологічного різноманіття і підтримка корисних функцій лісу[6].

Передувати розробці заходів зі створення сприятливого підприємницького середовища в лісогосподарському комплексі, яке дозволить посилити надходження іноземних інвестицій та перепрограмувати інвестиційну політику вітчизняних лісогосподарських підприємств, має виявлення еколого-економічних факторів, які вирішальною мірою впливають на інвестиційну політику, а також аналіз основних тенденцій інвестиційного забезпечення лісогосподарських проектів.

До основних еколого-економічних факторів, які впливають на інвестиційну політику в лісовому господарстві, відносять: забезпеченість природно-ресурсним потенціалом; високу моральну і фізичну зношеність основних фондів галузі; високу ресурсомісткість галузі, неефективне і неповне використання лісових ресурсів, внаслідок чого утворюються значні обсяги відходів; складність умов експлуатації і розташування лісових ресурсів; значну залежність від антропогенних, природних та інших факторів; достатньо великий термін вирощування лісу, що призводить до значного терміну окупності інвестицій [3, 4].

Наявність сировинної бази, інвестування деревообробної галузі, платоспроможний попит на лісопродукцію та вироби з деревини є визначальними факторами її розвитку в регіоні. Серед видів промислової діяльності протягом останніх років в оброблення деревини, виробництво виробів з деревини (крім меблів) вкладено значні кошти [8]. Так, упродовж 2009–2011рр. в галузь було спрямовано 3,1 млрд. грн. інвестицій в основний капітал. Питома вага обсягів інвестицій деревообробної галузі у складі капіталовкладень у промисловість сягнула 32,0% у 2009р., 63,8% – у 2010р., 55,0% – у 2011р. проти 1,6% – у 2008р.

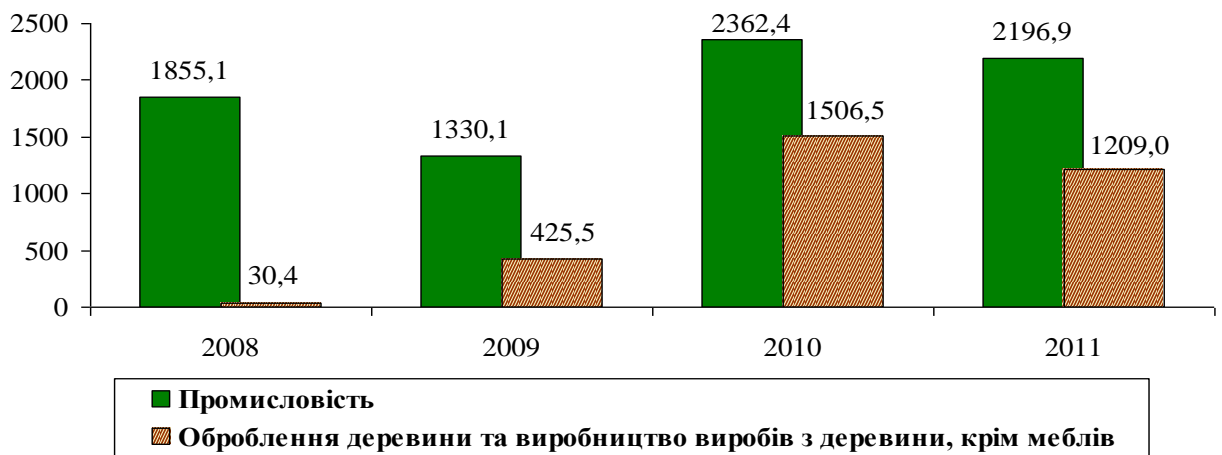

Рис.1. Інвестиції в промисловість Житомирської області (млн. грн.)

Покращення інвестиційного забезпечення реалізації лісогосподарських проектів залежить від підвищення їх інвестиційної привабливості та вдосконалення окремих складових національної лісової політики, що створюють сприятливі кредитні та податкові передумови для фінансування процесів відтворення лісоресурсного потенціалу. Таким чином, щоб підвищити інвестиційну привабливість лісогосподарського бізнесу, особливо для іноземних інвесторів, можливо на основі реального втілення в господарську практику елементів сучасного екологічного менеджменту, які в свою чергу довели свою ефективність у країнах з розвинутою економікою [7].

Література

1. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. // ВВР України. – 1994. - №17. – с. 99.
2. В.К. Данилко Ліси і стан довкілля: еколого-статистичний аспект // Статистика України. – 2006. №1. – с. 23-27.
3. Горбик В.М. Формування лісової політики: стан та етапи становлення // Економіка та держава. – 2006. №11. – с. 73-76.
4. Колісник Б.І. Інвестиційне забезпечення розвитку лісогосподарського комплексу : сучасний стан та пошук додаткових джерел // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. - №7. – с. 3-7.
5. Дайнека А.М. Еволюція сталого розвитку лісового господарства та її економіко-правове забезпечення на міжнародному і регіональному рівні // Регіональна економіка. -2008. -№1. – с.99-105.

*Секція 3 Інноваційно-інвестиційний і інформаційний вектори інтеграції
України у світове пространство*

6. Огільська А.Г. Статистика лісового господарства у контексті міжнародних процесів сталого управління лісами // Статистика України -2009. -№4.- с.81-84.

7. Шубалий О.М. Методичні засади конкурентних позицій лісогосподарських підприємств регіону // Економіка та держава. – 2010. -№1. - с. 62-66.

8. Головне управління статистики в Житомирській області //Розвиток лісозаготівель, лісорозведення та деревообробної галузі у Житомирській області// за ред. Пашинської Г.А. – 2012 – с. 1-29.

